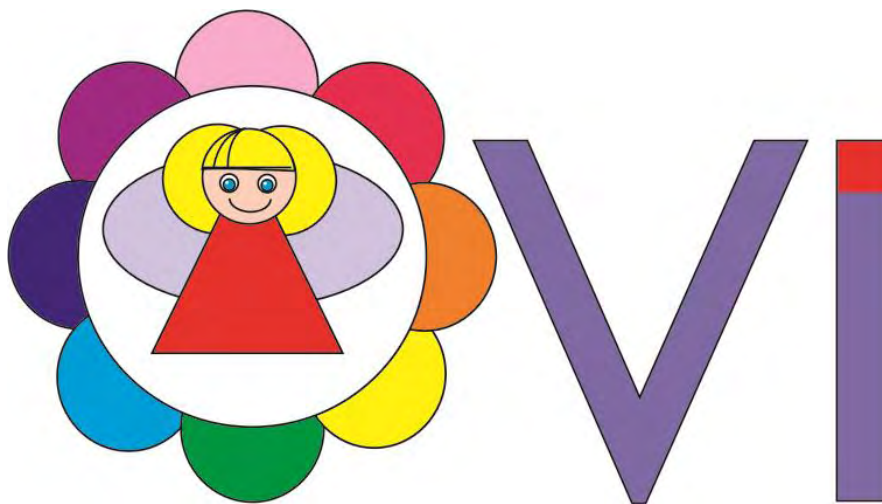

OM: 030959

Létavértesi Gyermeksziget Óvoda- Bölcsőde

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Módosított 11.
sz. változat
2025.

Készítette: az intézmény nevelőtestülete
Koordinálta, jóváhagyta, módosította: Harmati Zoltánné főigazgató

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
BEVEZETŐ	7
Nevelési alapelveink	7
Törvényi hivatkozások	11
1. AZ ÓVODA ADATAI.....	12
1.2. Alapító okirat.....	13
2. AZ ÓVODA TÁRSADALMI.....	18
KÖRNYEZETE – HELYZETELEMZÉS	18
3. A KÖZPONTI ÉS A TAGÓVODA HELYZETKÉPE.....	22
SZEMÉLYI, TÁRGYI FELTÉTELEK	22
3.1. A Debreceni u. 1. sz. alatti központi óvoda jellemzői:.....	22
3.1.1. Csoportok megnevezése és logói:	22
3.1.2. A központi óvoda körzetéhez tartozó gyermekek összetétele a következő:	23
3.1.3. A központi óvodában a személyi feltételek a következők:	23
3.1.4. Óvodánk sajátosságai:	24
3.2. Az Irinyi u. 6. szám alatti tagóvoda jellemzői	27
3.2.1. A csoportok megnevezése és logói:	27
3.2.2. Az óvoda körzetéhez tartozó gyermekek összetétele a következő:	27
3.2.3. A tagóvoda személyi feltételei a következők:	28
3.2.4. A tagóvoda sajátosságai:.....	29
3.3. Intézményi szinten összefoglalva	30
4. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP.....	33
4.1. GYERMEKKÉP	33
4.2. ÓVODAKÉP	34
4.3. ÓVODAPEDAGÓGUS KÉP.....	35
4.3.1. Óvodapedagógusi kompetenciák:	36
4.4. DAJKA KÉP	37
4.5. PEDAGÓGIAI ASSZISZTENS KÉP	38
5. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA	39
6. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	41
6.1. Az óvodai nevelés kiemelt feladatai.....	42
7. AZ ÓVODA RENDSZERÁBRÁJA	43
8. A NEVELÉS KERETEI.....	44
8.1. Egészséges életmód alakítása	44
8.1.1. Testápolás.....	49
8.1.2. Öltözködés.....	49

8.1.3. Táplálkozás-étkezés.....	50
8.1.4. Alvás-pihenés	51
8.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	53
8.2.1. Beíratás az óvodába:	56
8.2.2. Befogadás:	57
8.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	58
8.4. Hagyományápolás, ünnepek, ünnepélyek az óvodában	61
8.4.1. A különbözőség elfogadása, megértése	62
8.5. Sajátos Nevelési Igényű gyermekek nevelése	64
8.6. Óvó-védő tevékenységek	67
8.6.2. Védő-óvó előírások	68
9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	69
9.1. Játék.....	69
9.1.2. Az óvodáskorban megjelenő játékfajták.....	71
9.2. TEVÉKENYSÉGI FORMÁK.....	75
ALAPMŰVELTSÉGI ELEMELK KÖZVETÍTÉSE, ÁTADÁSA.....	75
9.2.1. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	76
9.3. Verselés, mesélés	86
9.3.1. A pedagógiai bábjáték helye a nevelési folyamatban.....	90
9.4. Ének, zene, énekes játék, tánc	92
9.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	98
9.6. Mindennapos mozgás	102
9.7. Munka jellegű tevékenységek	106
9.7.1. Az óvodás gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően javasolt munkatevékenységek felsorolása	107
9.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	113
10. Tehetséggondozás az intézményben	118
10.1. A KÖZPONTI ÓVODÁBAN FOLYÓ TEHETSÉGGONDOZÁS.....	118
10.1.1. Barangoló- környezet tehetséggonozó műhely	119
10.1.2. Csíri-bíri – ének-zene tehetséggonozó műhely	119
10.1.3. Délibáb – mese- báb-dráma tehetséggonozó műhely.....	120
10.1.4. Dínóm-dánóm – néptánc tehetséggonozó műhely	120
10.1.5. Boldog mozgásos drámajáték tehetséggonozó műhely.....	121
10.1.6. Logi-lurkók- logika tehetséggonozó műhely	121
10.1.7. Szivárvány kezek- kézműves tehetséggonozó műhely	122
10.1.8. Varázsigé – anyanyelvi tehetséggonozó műhely	122
10.2. A TAGÓVODÁBAN FOLYÓ TEHETSÉGGONDOZÁS.....	123

10.2.1.	Ének- zenei tehetségműhely	123
10.2.2.	Matematika-logika tehetségműhely	123
10.2.3.	Mozgás tehetségműhely	124
10.2.4.	Anyanyelv tehetségműhely	124
10.2.5.	Báb-dráma tehetségműhely	124
10.2.6.	Kézműves tehetségműhely	125
11.	Az óvodai élet megszervezése.....	126
11.1.	Napirend – Heti rend.....	126
12.	A NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE, ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE.....	129
12.1.	Az óvoda Helyi Pedagógiai Programjának ellenőrzésével és értékelésével kapcsolatos feladatok	133
13.	AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	134
13.1.	A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái.....	135
13.2.	Az óvoda és bölcsőde kapcsolata	136
13.3.	Az óvoda és az iskolák kapcsolata	136
13.4.	A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti kapcsolat	137
13.5.	Az óvoda egyéb kapcsolatai	137
13.5.1.	A fenntartó önkormányzattal.....	137
13.5.2.	A közművelődési intézményekkel	137
13.5.3.	Egészségügyi szervekkel.....	138
13.5.4.	Szakszolgálati intézményekkel	138
13.5.5.	Roma Nemzetiségi Önkormányzattal.....	139
13.5.6.	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal	139
13.5.7.	Oktatási Hivatallal.....	140
13.5.8.	Kulturális intézményekkel, programokat ajánló szolgáltatókkal	141
13.5.9.	Alapítvánnyal, civil szervezetekkel.....	141
13.5.10.	Egyházakkal	141
13.5.11.	Pedagógiai Oktatási Központtal	141
13.5.12.	Az intézményt támogató szervezetekkel	142
13.5.13.	A konyhával	142
16.	Az óvodába és az iskolába lépés feltételei	143
16.1.	Az óvodába lépés feltételei	143
16.2.	Az iskolába lépés feltételei	143
16.3.	Tankötelezettség - Felmentés	144
17.	A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, a szociális hátrányokat segítő tevékenységek	145
17.1.	Szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek	149

17.2. Óvodai szociális segítő feladatai.....	152
17. GYERMEKVÉDELEMMEK KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK.....	153
18. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM.....	155
18.1. Egészséges táplálkozás.....	155
18.2. 1-es típusú diabéteszrel élő gyermekek ellátásának speciális eljárásrendje	157
18.3. Minden napos testnevelés, testmozgás.....	158
18.3. Személyi higiéné.....	158
19. Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek,.....	160
a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának	160
megelőzése	160
19.1. A bántalmazás, erőszak megelőzése	161
19.2. Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás	163
20. Környezettudatos nevelés az óvodában.....	165
21. AZ ÓVODA SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI.....	175
22. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT.....	177
23. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	178
MELLÉKLETEK	179
1. sz. melléklet: Nyilatkozat.....	180
2. sz. melléklet: Eszközök jegyzése	181
3. sz. melléklet: Eszköztár-tagóvoda.....	186
6. számú melléklet: Szabályzat- és keretrendszerek, lehetőség az óvodán kívüli, óvodai nevelés idején	190

Mottónk:

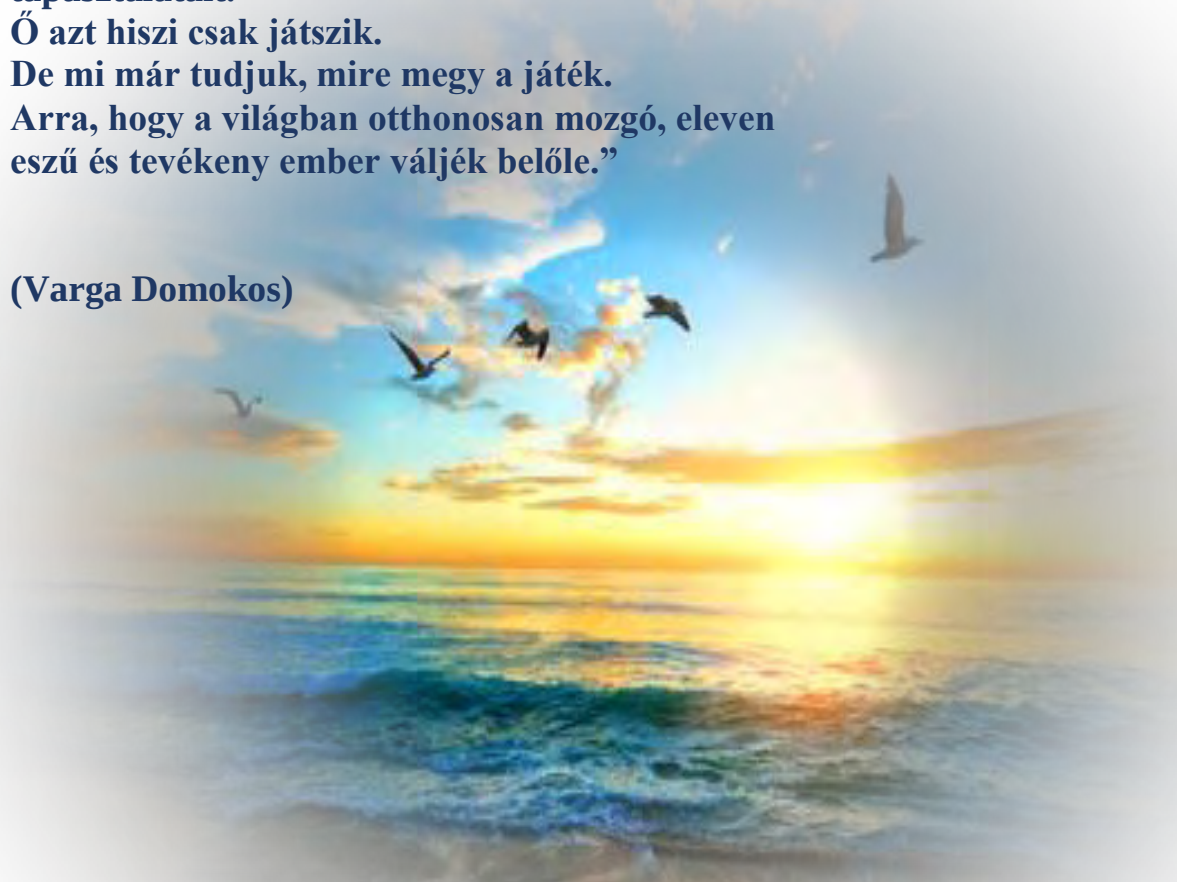
„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait.

Ő azt hiszi csak játszik.

De mi már tudjuk, mire megy a játék.

Arra, hogy a világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”

(Varga Domokos)

1990-től napjainkig sokféle változás történt a magyar társadalomban.

Új és egyre újabb társadalmi és gazdasági jelenségek látnak napvilágot, melyek hatást gyakorolnak a köznevelésre.

Mindezek következtében számolni kell ebben a szférában is a relatíve önállóságból fakadó célok és feladatok társadalmi szintű elvárásaival és az értékek megőrzésével.

A felsorolt kihívások 1990 óta folyamatosan az alkalmazás fókuszába helyeződtek a megjelenő törvények, rendeletek, utasítások tartalmának értelmében.

Az óvodában, mint a köznevelés alapozó egységében is elkészültek azok az alapvető dokumentumok, amelyek az említett kihívásokhoz illesztett **sajátos célokat, feladatokat** tartalmaznak szükséges eszközként szolgálva, s biztosítva a **társadalmi elvárásoknak történő megfelelést.**

A pedagógusok tudják, hogy az óvodai munkának ma a **n e v e l é s r e** kell fókuszálnia.

Az **Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját** alapul véve: a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve - meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Nevelési alapelveink

- Nevelő munkánkat a **gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására irányítjuk,** figyelembe véve a gyermekek egyéni fejlődési ütemét, szükségleteit és érdeklődését.
- Valljuk, hogy a **gyermek fejlődő személyiség,** akit szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illet meg.
- Alapvető fontossággal bír gyermekeink **védelmének, esélyegyenlőségének biztosítása,** valamint jogainak érvényre juttatása a nevelés és a törvények adta eszközökkel.
- Intézményünkben evidencia az **egyenlő hozzáférés lehetőségének érvényesítése** minden gyermek számára, függetlenül szociális, kulturális vagy egészségügyi helyzetüktől.
- Az **óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére** kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermekeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- Tudjuk, hogy a **gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége,** ezért mi – óvodapedagógusok – ezt tiszteletben tartva segítjük, kiegészítjük a családi nevelést, és hátránycsökkentő szerepet töltünk be a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében.

- Hisszük, hogy a **gyermek a tapasztalatait, érzelmeit, vágyait a tevékenységein keresztül fejezi ki**, ezért a gyermeki tevékenységek – különösen a szabad játék – kiemelt szerepet kapnak a nevelés teljes időtartama alatt.
- Helyi Pedagógiai Programunkkal – a központi Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával összhangban – **lehetőséget biztosítunk pedagógusainknak a szakmai szabadság érvényesítésére**, módszertani gazdagságuk kibontakoztatására, miközben mindig a gyermekek érdekeit tartjuk szem előtt.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a **sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésére**, gondozására, nevelésére, szoros együttműködésben a szülőkkel és szakemberekkel. Munkánkat egyéni fejlesztési tervek mentén, differenciáltan, az inkluzív pedagógia szellemében végezzük.
- Támogatjuk a kiemelkedően tehetséges gyermekek fejlődését is, számukra is biztosítva a személyre szabott fejlesztési lehetőségeket.
- A nevelési folyamat során a **gyermek egészséges életmódjának megalapozására**, valamint a környezettudatos szemlélet alakítására is nagy hangsúlyt fektetünk. Ezzel egyidejűleg biztosítjuk az érzelmi, erkölcsi, közösségi, anyanyelvi és értelmi fejlesztés egységét és harmóniáját.
- **Családközpontú szemléletünkben** elismerjük, hogy a gyermekek elsősorban a szülőké. Mi ebben a folyamatban partnerként veszünk részt, támogatva a családokat a gondozásban, nevelésben és tanításban.
- Meggyőződésünk, hogy a gyermekkor a **szabad játék, a felfedezés és az élmények** időszaka, amely során a tanulás természetes módon, belső motivációból fakad. Hisszük, hogy a gyermekekben rejlő potenciál csak akkor tud kiteljesedni, ha ehhez biztosítjuk az **optimális környezeti feltételeket**.

Helyi Pedagógiai Programunk tartalmi és gyakorlati vonulatát a következő kérdésekre adott válaszokkal foglaltuk össze:

Mire neveljen a pedagógus?:

*„A pedagógus nevelő munkájának alapvető célja, **hogy orientációs mintát adjon a gyermekek számára: értékrendet, viselkedési normákat, együttélési szabályokat és erkölcsi irányítót, amely segíti őket eligazodni a világban. Neveljen úgy, hogy a gyermek megtapasztalhassa saját szuverenitását, autonómiáját, választási és döntési szabadságát, ugyanakkor megértse ezek felelősségét is, különösen a másokhoz való viszonyában.***

*A pedagógus olyan közösséget formál, amelyben a gyermek nemcsak tanul, hanem él: **demokratikusan működő, elfogadó és támogató közösség tagjaként** ismeri fel saját helyét, szerepét és értékét. A nevelés akkor tölti be valóban emberformáló szerepét, ha az ember természetéből indul ki – abból a mély emberi vágyból, hogy mindenki olyan társas közegben élhessen, ahol társadalmiságát megtapasztalhatja, kapcsolatokat alakíthat ki, együttműködhet, és közösen alakíthatja a közösségi életet.*

A pedagógus tehát:

- *modellként szolgál az értékközvetítésben;*
- *közvetíti a szabadság és a felelősség egyensúlyát;*
- *tudatosan építi a gyermek szociális és erkölcsi érzékét;*
- ***közösségben nevel, de az egyéni fejlődést is szem előtt tartja;***
- *elősegíti, hogy a gyermekek **önmagukra találjanak a többiekhez való viszonyukban, miközben megtapasztalják az együttélés örömét, kihívásait és szabályait.***

Hogyan segíthet nevelőmunkája által a pedagógus?:

„A pedagógus **nevelőmunkája révén hatással van a gyermekek belső fejlődési folyamataira**, megerősít bizonyos értékeket, viselkedési mintákat, közösségi attitűdöket. Tudatos, érték közvetítő szerepén keresztül segíthet **megerősíteni azokat az erőket és tendenciákat**, amelyek az egymás iránti **bizalom**, az **együttműködés**, valamint az **egymásért érzett felelősség** alapjain nyugszanak.

A pedagógus segít:

- olyan közösségi légkört kialakítani, ahol a gyermekek **mernek kapcsolódni egymáshoz**, és megtanulják, hogy számíthatnak egymásra;
- kialakítani az **empátia** és a **szolidaritás** készségeit a hétköznapi helyzetek során;
- modellként viselkedni a bizalommal, segítőkészséggel, felelősséggel teli interakciókban;
- támogatni a gyermeket abban, hogy képes legyen **felelősséget vállalni másokért is**, ne csak önmagáért;
- erősíteni azt az élményt, hogy a közös cselekvés örömforrás, és hogy a **valódi fejlődés és boldogság nem elszigetelten, hanem kapcsolatban, közösségben bontakozik ki.**”

Miként segítheti elő ezt a pedagógus?:

„A pedagógus **azáltal segíti elő a közösségi nevelés céljait**, hogy **tudatosan támogatja a pozitív emberi kapcsolatok kialakulását** a gyermekek között. A nevelés nem történhet elszigetelten: az emberi kapcsolatok csak élő, működő emberi együttesekben jöhetnek létre, ahol a gyermekek valódi interakciók során tapasztalhatják meg az együttélés szabályait, lehetőségeit és szépségeit.

A pedagógus:

- olyan **demokratikusan szervezett és működtetett közösséget teremt**, ahol a gyermekek véleménye számít, döntéseik következményeit megélhetik, és ahol tapasztalják a közösségi felelősségvállalás élményét;
- **pozitív mintát nyújt** viselkedésével, kommunikációjával, konfliktuskezelési módjaival;
- lehetőséget teremt a gyermekek közötti **együttműködésre, közös problémamegoldásra és döntéshozatalra**, ezzel fejlesztve a társas kompetenciákat;
- segíti a gyermeket abban, hogy meg tapasztalja: a **morális, tisztességes és becsületes együttműködés** nemcsak szükségszerűség, hanem **örömforrás is**;
- hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek fokozatosan képessé váljanak a **szociális felelősségvállalásra**, az empatikus viselkedésre és a közösség iránti elköteleződésre.

*A pedagógus tehát nem csupán tanít, hanem közösséget formál – olyan közösséget, ahol a gyermekek megtanulják, hogyan lehet **emberként együtt élni, egymásért felelősséget vállalni**, és hogyan találhatnak örömet a közösen végzett, tisztességes cselekvésben.*”

A kérdésekre adott válaszokkal teljes mértékben azonosulni tud a nevelőtestület.

A **Helyi Pedagógia Program ars poeticája**, cél és feladatrendszere, kimeneti követelményei tartalmát tekintve megpróbálják igazolni az előbbi válaszokat.

A Létavértesi óvodapedagógusok e **fontos és meghatározó** alapidokumentum mentén 1999. szeptember 1. óta dolgoznak.

A bevételek vizsgálatát, kiegészítéseket az éppen aktuális törvényi változások okán folyamatosan, illetve 5 évenként végzi el a nevelőtestület.

Generális átalakítást nem kellett alkalmazni a 2004-ben elfogadott programban, mivel a tapasztalat szerint erre **szükség nem volt!**

Így a jelzett időtől 2010-ig az úgynevezett 2. sz. program verzió szerint végezték nevelő, fejlesztő munkájukat pedagógusaink.

Mindezek után a 2009/2010-es tanév végére készült el a Helyi Pedagógiai Program 3. sz. módosított változata.

2010-ben történt a program átfogó elemzése, amikor a változásokat figyelembe véve egységes szerkezetbe foglalt módosítást fogadott el a nevelőtestület.

Az Országos Alap Program újbóli változtatása, törvényi változások **2013-ban ismét indokoltá tették** a Helyi Pedagógiai Program **módosítását.**

Immár a vonatkozó törvények szellemében **2015. szeptember 01-től** a legújabb elvárásoknak is eleget téve a program **6. sz. verziója** szerint dolgozhatnak az óvodapedagógusok.

Az Alapprogram módosítása miatt **2018 szeptemberében** elkészült a program **7. sz. verziója.**

Az aktuális változásokat követve, **2020 augusztusában** elkészült a program **8. sz. verziója.**

2022-ben elkészült a **9. számú** verzió, amelyet a törvényi módosítások miatt aktualizáltuk.

2024-ben pedig elkészült a **10. számú** változat. Ebben nemcsak a törvényi változásokra reagáltunk, hanem a közalkalmazotti státusz megszűnésére is. A pedagógusok immár köznevelői feladatokat látnak el. **2025-ben elkészült a program 11 számú verziója.**

Törvényi hivatkozások

- Magyarország alaptörvénye (2011. április 25.)
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- A Kormány 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023.évi LII. törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. VIII.28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
- 2003. évi CLXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997.évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- **A 363/2012. évi (XII. 17.) Kormány rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról**
- A 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
- Létavértes Város Önkormányzata - Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Létavértes Város Önkormányzatának az intézményre vonatkozó rendeletei.

Intézményünk vezetése és nevelőtestülete, alkalmazotti közössége **arra törekedett**, hogy jelenlegi módosítások révén a Helyi Pedagógiai Programunk megfeleljen a ma társadalmi elvárásainak, törvényi változásainak.

A programban megfogalmazott **értékek**, a nevelésben közvetlen és közvetett partnerként résztvevők számára **képviselhetők és felvállalhatók**.

A „Létavértesi Gyermeksziget Óvoda - Bölcsőde” óvodapedagógusai és dolgozói tudják és vallják, hogy minden tudás és tett csak annyit ér, amennyi átadható és vehető belőle.

L é t a v é r t e s, 2025. augusztus 01.

Létavértesi Gyermeksziget Óvoda - Bölcsőde nevelőtestülete

1. AZ ÓVODA ADATAI

Az óvoda neve: Létavértesi Gyermeksziget Óvoda - Bölcsőde

Az óvoda címe, székhelye: 4281 Létavértes, Debreceni u. 1. sz.

Az óvoda telefonszáma: 52/376 135,
fax: 52/376- 135

Az óvoda fenntartója és felügyeleti szerve:
Létavértes Városi Önkormányzat
Képviselő testülete

Az óvoda fenntartójának címe, telefonszáma:
4281 Létavértes, Kossuth u. 4. sz.
52/ 376-101, 376-345

Az óvoda alapítás éve: 1950.

Az óvoda OM azonosítója: 030959

1.2. Alapító okirat

Okirat száma: Lv/9960-3/2023

Alapító okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. §-a és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 21. § (2) és (3) bekezdése alapján a(z) Létavértesi Gyermeksziget Óvoda-bölcsőde alapító okiratát a következők szerint adom ki:

1. A költségvetési szerv megnevezése, székhelye, telephelye

- 1.1. A költségvetési szerv
1.1.1. megnevezése: Létavértesi Gyermeksziget Óvoda-bölcsőde
- 1.2. A költségvetési szerv
1.2.1. székhelye: 4281 Létavértes Debreceni utca 1.
1.2.2. telephelye(i):

	telephely megnevezése	telephely címe
1	Főzőkonyha	4281 Létavértes, Kossuth utca 8.
2	Tálalókonyha	4283 Létavértes, Irinyi utca 8.
3	Tálalókonyha	4284 Kokad, Petőfi utca 22.
4	Létavértesi Gyermeksziget Óvoda-bölcsőde Tagóvodája	4283 Létavértes, Irinyi u. 6.

2. A költségvetési szerv alapításával és megszűnésével összefüggő rendelkezések

- 2.1. A költségvetési szerv alapításának dátuma: 2006.01.01.
- 2.2. A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv
2.2.1. megnevezése: Létavértesi Városi Önkormányzat
2.2.2. székhelye: 4281 Létavértes, Kossuth utca 4.

3. A költségvetési szerv irányítása, felügyelete

- 3.1. A költségvetési szerv irányító szervének
3.1.1. megnevezése: Létavértesi Városi Önkormányzat Képviselő-testülete
3.1.2. székhelye: 4281 Létavértes, Kossuth utca 4.

3.2. A költségvetési szerv fenntartójának

3.2.1. megnevezése: Létavértesi Városi Önkormányzat

3.2.2. székhelye: 4281 Létavértes, Kossuth utca 4.

4. A költségvetési szerv tevékenysége

4.1. A költségvetési szerv közfeladata: Óvodai nevelés, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CVC. törvény előírásai szerint. Bölcsődei ellátás a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 42. §-a és 42/A. §-a alapján, a 43. §. (1) bekezdés szerinti bölcsőde keretén belül. A Gyvt. 21. §., 21/A. §, 21/C. § szerinti intézményi és intézményen kívüli, szünidei gyermekétkeztetés biztosítása.

4.2. A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
1	851020	Óvodai nevelés

4.3. A költségvetési szerv alaptevékenysége: A gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig tartó, a teljes óvodai életet átívelő foglalkozásokat és a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is magában óvodai nevelési tevékenységgel összefüggő feladatok ellátása.

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének szakmai feladatai. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek, akik szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási) enyhe mértékben értelmi és beszéd fogyatékos, enyhe mértékű autizmus spektrum zavarral küzd.

Az óvodai ellátottak és köznevelési intézményben tanuló ellátottak részére biztosított étkezéssel összefüggő feladatok ellátása.

A köznevelési intézményben a pedagógusok és más munkavállalók részére biztosított étkezéssel összefüggő feladatok ellátása.

A rászoruló gyermekek intézményen kívüli szünidei étkeztetésének biztosításával összefüggő feladatok ellátása.

Gyermekek bölcsődében történő ellátása keretében a 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosítja.

A bölcsődei ellátottak részére nyújtott gyermekétkeztetéssel összefüggő feladatok ellátása.

4.4. A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	041233	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás
2	091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
3	091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
4	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetői feladatai
5	096015	Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
6	096025	Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
7	104037	Intézményen kívüli gyermekétkeztetés
8	104031	Gyermekek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása
9	104035	Gyermekétkeztetés bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében

3.2. A költségvetési szerv fenntartójának

3.2.1. megnevezése: Létavértesi Városi Önkormányzat

3.2.2. székhelye: 4281 Létavértes, Kossuth utca 4.

4. A költségvetési szerv tevékenysége

4.1. A költségvetési szerv közfeladata: Óvodai nevelés, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CVC. törvény előírásai szerint. Bölcsődei ellátás a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 42. §-a és 42/A. §-a alapján, a 43. §. (1) bekezdés szerinti bölcsőde keretén belül. A Gyvt. 21. §., 21/A. §, 21/C. § szerinti intézményi és intézményen kívüli, szünidei gyermekétkeztetés biztosítása.

4.2. A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
1	851020	Óvodai nevelés

4.3. A költségvetési szerv alaptevékenysége: A gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig tartó, a teljes óvodai életet átívelő foglalkozásokat és a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is magában óvodai nevelési tevékenységgel összefüggő feladatok ellátása.

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének szakmai feladatai. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek, akik szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási) enyhe mértékben értelmi és beszéd fogyatékos, enyhe mértékű autizmus spektrum zavarral küzd.

Az óvodai ellátottak és köznevelési intézményben tanuló ellátottak részére biztosított étkezéssel összefüggő feladatok ellátása.

A köznevelési intézményben a pedagógusok és más munkavállalók részére biztosított étkezéssel összefüggő feladatok ellátása.

A rászoruló gyermekek intézményen kívüli szünidei étkeztetésének biztosításával összefüggő feladatok ellátása.

Gyermekek bölcsődében történő ellátása keretében a 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosítja.

A bölcsődei ellátottak részére nyújtott gyermekétkeztetéssel összefüggő feladatok ellátása.

4.4. A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	041233	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás
2	091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
3	091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
4	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetői feladatai
5	096015	Gyermekeitkeztetés köznevelési intézményben
6	096025	Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
7	104037	Intézményen kívüli gyermekétkeztetés
8	104031	Gyermekek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása
9	104035	Gyermekeitkeztetés bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében

- 4.5. A költségvetési szerv illetékessége, működési területe: Létavértes város közigazgatási területe

Feladat-ellátási megállapodás alapján intézményi és intézményen kívüli gyermekétkeztetési feladatok ellátása vonatkozásában Kokad község közigazgatási területe.

5. A költségvetési szerv szervezete és működése

- 5.1. A költségvetési szerv vezetőjének megbízási rendje: A főigazgatót nyilvános pályázati eljárásban Létavértes Város Önkormányzat Képviselő-testülete nevezi ki legfeljebb 5 évig terjedő határozott időtartamra, köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban, a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvényt, valamint a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet rendelkezései alapján. Az egyéb munkáltatói jogokat: Létavértes Város Polgármestere gyakorolja.

- 5.2. A költségvetési szervnél alkalmazásban álló személyek jogviszonya:

	foglalkoztatási jogviszony	jogviszonyt szabályozó jogszabály
1	Munkaviszony	A Munka Törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény
2	Megbízási jogviszony	A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
3	Közalkalmazotti jogviszony	A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
4	Közfoglalkoztatási jogviszony	A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény
5	Köznevelési foglalkoztatási jogviszony	A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény

6. A köznevelési intézményre vonatkozó rendelkezések

- 6.1. A köznevelési intézmény

6.1.1. típusa: többcélú intézmény, óvoda-bölcsőde

6.1.2. Alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése: óvodai nevelés, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

6.1.3. gazdálkodással összefüggő jogosítványok: Pénzügyi-gazdasági-számviteli feladatait Létavértesi Közös Önkormányzati Hivatal – székhelye: 4281 Létavértes, Kossuth utca 4. - látja el.

- 6.2. A köznevelési intézmény tagintézménye(i):

	tagintézmény megnevezése	tagintézmény címe
1	Létavértesi Gyermeksziget Óvoda-Bölcsőde Tagóvodája	4281 Létavértes, Irinyi utca 6. szám

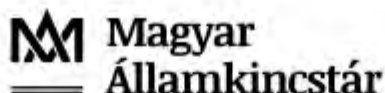
- 6.3. A feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermek-, tanulólétszám

feladatellátási hely megnevezése	alapfeladat megnevezése	munkarend megjelölése	maximális gyermek-, tanulólétszám
----------------------------------	-------------------------	-----------------------	-----------------------------------

1	Létavértesi Gyermeksziget Óvoda-Bölcsőde (óvoda)	óvodai nevelés a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése		285 fő 15 fő
2	Létavértesi Gyermeksziget Óvoda-Bölcsőde (bölcsőde)			28 fő
3	Létavértesi Gyermeksziget Óvoda-Bölcsőde Tagóvodája	óvodai nevelés a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése		80 fő

6.4. A feladatellátást szolgáló ingatlanvagyon:

	ingatlan címe	ingatlan helyrajzi száma	vagyon feletti rendelkezés joga vagy a vagyon használati joga	az ingatlan funkciója, célja
1	4281 Létavértes, Debreceni utca 1.	1595/1	használati jog	óvoda, bölcsőde tálalókonyha
2	4283 Létavértes, Irinyi utca 6.	216	használati jog	óvoda,
3	4281 Létavértes, Kossuth utca 8.	1457	használati jog	főzőkonyha
4	4283 Létavértes, Irinyi utca 8.	214	használati jog	tálalókonyha
5	4284 Kokad, Petőfi utca 22.	316	használati jog	tálalókonyha

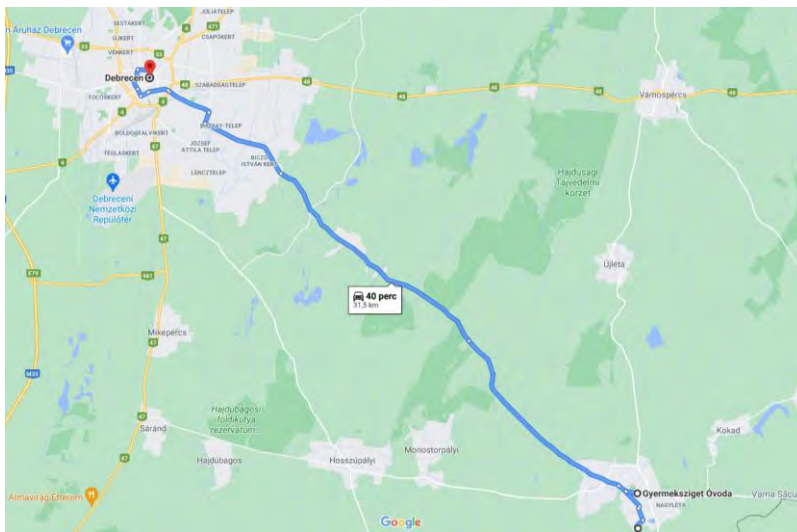
ZÁRADÉK

Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 5. § (4) bekezdése alapján a Magyar Államkincstár nevében igazolom, hogy jelen alapító okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel az alapító okiratnak a LETAVÉRTESI GYERMEKSZIGET ÓVODA-BÖLCSŐDE 2023. december 21. napján kelt, 2024. január 01. napjától alkalmazandó Lv/9960-2/2023. okiratszámú módosító okirattal végrehajtott módosítása szerinti tartalmának.

Kelt: Debrecen, 2023. december 22.

2. AZ ÓVODA TÁRSADALMI KÖRNYEZETE – HELYZETELEMZÉS

Létavértes kisváros Hajdú-Bihar vármegye dél-keleti részén található, Debrecentől 28 km-re, a román határ mellett.

A lakosság száma **7118 fő** a legutóbbi adatok szerint.

A település természeti szépségeit adják: az erdős, ligetes, dimbes-dombos tájak, s az élővizekkel is átszőtt szőlőskerti részek, a várost karéjban ölelő, gondosan művelt szántóföldi parcellák.

Nevezetességek, amelyeket

az óvodás gyermekek megismerhetnek: kétpólusú városközpont, Vízi vágóhíd, Létavértesi Irinyi János Kiállító Terem és Arborétum, öt templom, Művelődési Ház és Könyvtár, uszoda, játszóterek és tájházak, Rozsnyai István Muzeális Gyűjtemény és Jurtatábor, Létai Levendulás.

A város lakóinak többsége óvja, védi, gondozza környezetét, s arra neveli utódait is.

A lakosság jelentős száma tradicionálisan növénytermesztésből és állattartásból él.

Jelen vannak a településen a humán értelmiséget képviselő köznevelők és köztisztviselői csoport mellett az agrár, a műszaki és egészségügyi szakemberek is vállalkozóként.

A városban a munkahelyi lehetőségek beszűkültek és a munkanélküliségi ráta növekedett.

Sok a szociálisan hátrányos helyzetű, segélyből élő ember és család.

Az előbbiekből vázolt rétegződésből adódik, hogy az intézményekben növekvő tendenciát mutat a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya.

Az óvoda összlétszámából **8,5 %** hátrányos helyzetű, és **55%** a halmozottan hátrányos helyzetű kisgyermek.

A városban jelentős számban élnek a roma nemzetiséghez tartozó emberek.

A város infrastrukturális mutatói jók, minőségében és számszerűségében fejlődést mutatnak.

Az egészségügyi ellátást a három háziorvosi, egy gyermekorvosi, két fogorvosi körzet, mentőállomás, valamint a **három** védőnői körzet, **egy** iskolai védőnő biztosítja.

A lakosság egészségének preventív és gyógyító ellátását szolgálja a térségi feladatokat is ellátó: **Érmelléki Egészségcentrum és Szakrendelő.**

Örvendetes tény: 2018. szeptember 1-től két csoporttal bölcsődei ellátás is biztosított a városban.

A fiatalodó lakosság egy része már régen várt erre a lehetőségre.

Ez az intézmény szükséges szolgáltatásként funkcionál a város népességmegtartó képességének növekedéséhez!

A köznevelés intézményhálózata is teljes a településen.

Elemei: Létavértesi Gyermeksziget Óvoda - Bölcsőde, Arany János és Irinyi János Általános Iskolák.

A nevelőmunkát segíti: a Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Derecskei Tagintézménye.

A kultúra szolgálatában áll: a Művelődési Ház és Könyvtár a mindenki számára elérhető internet hozzáféréssel.

Programjaik egyre inkább hasznosulnak a felnővekvő generációk nevelődésében.

A lakosság egészségét a rendszeres mozgás és sportolási lehetőséget biztosítja a városi Sporttelep komplexuma, s az iskolai Sportcsarnok és tanuszoda.

Az utóbbi időben a versenysportok szakosztályai is aktív működést tanúsítanak a tehetségek gondozásában, fejlesztésében, az utánpótlás nevelésében. (lásd: óvodai labdarúgás, kézilabda, úszás vonatkozásait)

Az előbbieken bemutatott természeti, társadalmi környezetben élnek a létavértesi emberek, többek között óvodapedagógusok, egyéb dolgozók és gyermekek is.

A 2,5 – 7 (legfeljebb 8) éves korú gyermekek óvodai nevelését biztosítja a Létavértesi Gyermeksziget Óvoda - Bölcsőde két óvodaegységben, 14 gyermekcsoportban, 380 férőhelyen.

Az intézményünkben működik a bölcsődei egység, ahol 20 hetes kortól tudjuk gondozni a gyermekeket.

Az intézményben a gyermekcsoportok szervezése életkor szerint, homogén és heterogén formában történik.

Az integrációs stratégiának több évtizedes hagyománya van az intézményben.

Konkrét törvényi keretek között 2007/08-as tanévtől kezdődően fontos része lett az intézmény programjának az óvodai integrációs tevékenység.

Pályázati keretek között jelentős összegeket nyert az intézmény a témával kapcsolatos tárgyi-személyi feltételek fejlesztésére, gyarapítására.

A városban élő SNI-s gyermekek nevelését az alapító okiratban megfogalmazottak szerint vállalja az intézmény, a külső szakemberek fejlesztő iránymutatása, segítsége alapján.

Az ilyen állapotú gyermekek fejlesztése **egyéni terv szerint** történik.

Az óvodáskorú gyermek populáció neveléséhez, fejlesztéséhez a központi elvárásoknak, vonatkozó törvényeknek és a helyi sajátosságoknak is megfelelő Pedagógiai Program ad tartalmat, formát és kereteket.

Mindkét óvodaegység ezzel a programmal dolgozik egy-egy sajátosság hangsúlyozása mellett.

A program fő tartalmi vonulata, a pedagógiai folyamat központi moduljai: az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés, mozgásfejlesztés, értelmi nevelés, szocializáció, differenciáló, egyéni fejlesztő módszerrel.

A tartalmi munka megvalósításának szinterei a 10 csoportos központi óvoda és a 4 csoportos tagóvoda.

A pedagógiai munka eredményességét a sokoldalúan képzett pedagógusok és egyéb munkatársak közössége biztosítja.

A vezetés jól összeszokott, igényes, következetes, innovatív egyénből áll.

Az intézmény 2002-től a Comenius I. Partnerközpontú Intézményi Minőségbiztosítási modellt, majd 2015 szeptemberétől az Intézmény Önértékelési rendszert vezette be a pedagógiai munka értékelése, fejlesztése érdekében. 2017. szeptembertől az intézményi teljesítményértékelés került bevezetésre.

A 2024. szeptemberi törvényi változások értelmében az óvodai intézményekben kötelezően bevezetésre került az oviKRÉTA rendszer, amely a korábbi papíralapú vagy intézményi szinten eltérő digitális adminisztrációs gyakorlatokat váltotta fel.

Az oviKRÉTA célja, hogy:

- egységes, naprakész és átlátható felületet biztosítson a pedagógiai dokumentáció vezetésére;
- elősegítse az adatbiztonságot és a hatékony kommunikációt az intézményen belül;
- támogassa a nevelőmunka tervezését, nyomon követését és értékelését.

Az oviKRÉTA rendszerben bevezetésre került a teljesítményértékelés modul is, amely a jogszabályban rögzített megadott szempontok szerint történik. A pedagógusok munkáját az intézmény vezetése az előre meghatározott területek alapján értékeli, figyelembe véve:

- a nevelőmunka szakmai színvonalát,
- a gyermekek fejlődésének nyomon követését,
- az együttműködési készséget a munkatársakkal, szülőkkel és partnerekkel,
- valamint az adminisztratív és digitális eszközhasználat pontosságát.

Az új rendszer többletfeladatokat is ró a pedagógusokra, ugyanakkor hosszú távon lehetőséget kínál az intézményi működés egységesebb és dokumentáltabb fejlesztésére.

A pedagógiai munka minőségének megerősítését fokozza a többszöri elismerő szakmai, gazdasági, tanügyigazgatási ellenőrzés, valamint a sikeres pályázatok is.

A Helyi Pedagógiai Programban megfogalmazott cél-és feladatrendszer és a kimeneti eredmények jól szolgálják a gyermekek kiegyensúlyozott és időben történő iskolakezdését.

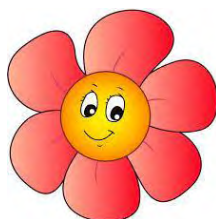
A Létavértesi Gyermeksziget Óvoda - Bölcsőde a 2018-2019-es nevelési évben elnyerte a Boldog Óvoda címet! A „Boldog Óvoda” kezdeményezés mögött a „Jobb veled a világ” alapítvány áll. 2021-2022-től elnyertül az „Örökös Boldog Óvoda” címet.

Olyan óvodák vehetnek részt ebben a projektben, akik fontosnak tartják azt, **hogy a gyermekeket már óvodás kortól tudatosan a pozitív gondolkodásra neveljék.** Ennek érdekében minden hónapban egy alkalommal tartanak egy „boldogságóra”, ahol játékosan formálják érzelmi hozzáállásukat.

Az óvodai életünk mindennapjaiba is próbáljuk beleszőni az optimista gondolkodást vidám játékos tevékenységek szervezésével minél több boldog percet okozva gyermekeink számára.

2023-ban megpályáztuk a „Zöld Óvoda” címet, melyet 87,5%-os eredményt elérve, nyertünk el. 2024 januárjától birtokoljuk a címet.

A különböző közös tennivalók a munkaközösségek, munkacsoportok, szülői klub, nevelőtestületi értekezletek és tréningek, továbbképzések, ünnepségek és kirándulások nagymértékben hozzájárulnak egymás értékeinek megismeréséhez, az egységes szellemű, hatékony, mérésen és minősítésen alapuló nevelőmunka kiteljesedéséhez.

3. A KÖZPONTI ÉS A TAGÓVODA HELYZETKÉPE SZEMÉLYI, TÁRGYI FELTÉTELEK

3.1. A Debreceni u. 1. sz. alatti központi óvoda jellemzői:

A központi óvoda épülete az Új Magyarország Fejlesztési Program által meghirdetett pályázat révén épült **meg 2010-ben**.

Ebben a XXI. századi új épületben a Létai részen található három óvodaegység fúziója jött létre. A komplexumban **10** óvodai és **2** bölcsődei csoportba járó gyermekek nevelése, gondozása történik.

Az óvodai férőhelyek száma, **300** fő, a bölcsődei férőhelyek száma **28** fő.

3.1.1. Csoportok megnevezése és logói:

„A” OLDAL

Eperke csoport

Katica csoport

Delfin csoport

Szívecske csoport

Maci csoport

„B” OLDAL

Pillangó csoport

Mazsola csoport

Bóbita csoport

Csicsergő csoport

Kisvirág csoport

3.1.2. A központi óvoda körzetéhez tartozó gyermekek összetétele a következő:

Növekvő tendencia mellett **8 %** hátrányos helyzetű és **51 %** pedig halmozottan hátrányos helyzetű családból érkezik az óvodába.

2008. szeptember 1-től az alapító okiratban foglaltak alapján történik az **SNI-s gyermekek integrált nevelése.**

A fent említett adatokból kiderül, hogy minden óvodás korú gyermek felvételt nyer **2,5-3 éves korától.**

Az intézmény épületkomplexuma a város egyik fő utcájából nyílik a Sportcentrum szomszédságában.

Az óvoda épülete szinte érintetlen természetes környezetben helyezkedik el, amit csend és nyugalom vesz körül.

A tágas, világos csoportszobák mellett minden kiszolgálóhelyiség a gyermekek maximális komfortérzetét szolgálja.

Az épületen belül adott minden gyermek számára: tornateremben történő mozgás, különböző fejlesztő foglalkozásokon való részvétel, csoportonkénti mosdó, öltözőhelyiség és fedett terasz.

Lehetőség van a családdal, egyéb közvetett és közvetlen partnerekkel történő kapcsolattartás színhelyének biztosítására is, ünnepségek, ünnepélyek rendezésére.

Biztosított a könyvtárral is rendelkező nevelői szoba, öltöző helyiségek, tálaló konyha a legkorszerűbb konyhatechnikával, orvosi szoba és elkülönítő, mosókonyha, játéktárolók, szertárak, raktárak.

Ebben az épületben található az óvodavezető, általános helyettes székhelye és itt működik az óvoda adminisztrációs központja is.

A bútorzat, illetve a többi berendezési tárgy teljes egészében igazodik a gyermekek méretéhez, megfelel a korszerű minőségi követelményeknek mind kényelmi, esztétikai és biztonsági szempontból.

A dekorációnál természetes hatású anyagok dominálnak, harmóniát árasztó színekkel, formákkal. A szakmai eszközállomány, a játékkészletek minőségében és mennyiségében is célorientáltan szolgálják a mindennapi nevelőmunkát.

Az udvar életkor specifikusan tagolva, különböző mozgásfejlesztő játékokkal és stabil – mobil eszközökkel szolgálja a gyermekek kinti szabad játék tevékenységét.

Az egész épületkomplexum akadálymentesített.

A környezettudatos magatartás kialakulását szolgálja a napkollektoros vízmelegítő rendszer és termálvízzel megoldott fűtés.

3.1.3. A központi óvodában a személyi feltételek a következők:

Az óvodapedagógusok száma **21 fő**, ebből **1 fő** függetlenített főigazgató, plusz **1 fő** intézményi logopédus. A nevelőtestület életkor szerinti összetétele fiatalodó tendenciájú.

Minden gyermekcsoport életét többségében egymást jól kiegészítő óvodapedagógus párok irányítják.

Az elmúlt években minden óvodapedagógus teljesítette a **120 órás továbbképzési** kötelezettséget, vagy valamilyen területen szakvizsgázott.

A plusz végzettség, továbbképzés a következő területeken jellemző: differenciáló fejlesztés, mérés-értékelés, kompetenciafejlesztés, kommunikáció és beszédfejlesztés, logopédia, integráció, gyermekvédelem, báb- és drámapedagógia, tanügyigazgatás, közoktatás vezetés, játék és szabadidő tervezés, tehetséggondozás, mentorpedagógia.

„A pedagógus-továbbképzési rendszer 2025. január 1-jével megújult: az új szabályozás (419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet) alapján a képzések szervezéséért tartalmi megújító képzéseken a Nemzeti Közzolgálati Egyetem, míg a pedagógus egyéb

kompetenciafejlesztését szolgáló választható továbbképzéseken az Oktatási Hivatal felelős. A továbbképzési kötelezettség öt éves ciklusra vonatkozik, melynek során legalább 60 kredit tartalmi megújító, és legfeljebb 60 kredit választható képzés teljesítése kötelező. A gyakor-noki pedagógusok számára önálló, 15 kredit értékű gyakornoki képzés biztosított.”

A nyitvatartási idő egészére (7⁰⁰-tól 17⁰⁰-ig) óvodapedagógusi jelenlét biztosított. Az óvoda nyitvatartási ideje igazodik a szülők igényeihez.

Minden óvodapedagógus bekapcsolódhat érdeklődése és plusz képzettsége szerint valamelyik munkacsoportba vagy munkaközösségbe.

Távlati célként említhető, hogy minden óvodapedagógus rendelkezzen képességfejlesztés területén plusz képzettséggel, szakvizsgával.

A nevelőmunka aktív segítői: 1 fő adminisztrátor, 3 fő pedagógiai asszisztens, melyből 1 fő gyógypedagógiai végzettséggel rendelkezik és 10 fő szakképzett dajka. Munkájukat a korszerű követelményeknek megfelelően a munkaköri leírásuk szerint végzik.

A dajkák az elvárásoknak megfelelő rendet és tisztaságot rugalmasan kialakított munkamegosztás alapján látják el igazodva a törvényi változásokhoz is!

Az intézmény textíliáinak és védőruháinak tisztán tartásáról **1 fő** mosónő gondoskodik.

Mindkét óvodaegység épületét, udvarát, berendezését **1 fő** karbantartó felügyeli és tartja rendben.

3.1.4. Óvodánk sajátosságai:

Báb-dráma munkaközösség működése

Az óvodában **2008-ban alakult** meg az óvodapedagógusokból álló báb-dráma munkaközösség.

A Cifra Palota bábcsoport tagjai **célul tűzték ki, hogy minden évben bábszínpadra állítanak egy vagy több népmesét, vagy kortárs mesét az óvodás gyermekek örömére.** Ez a tevékenység magába foglalja a mese dramatizálását, bábok, díszletek és jelmezek elkészítését, s a bábjáték előadását.

Az elkészült bábelőadást az óvoda nyitott rendezvényein, a gyermekek szüleikkel közösen tekinthetik meg. A bábcsoport tagjai Létavértes város rendezvényein is fellépnek.

A munkaközösség célja a magyar kultúra és néphagyomány életetése, értékek felmutatása és megőrzése a magyar népmesék, a kortárs mesék és a pedagógiai bábjáték segítségével.

A munkaközösség több alkalommal képviselte Létavértest és a Gyermeksziget Óvoda-Bölcsődét országos rendezvényeken.

Rendszeres résztvevői a Budapesti Pedagógus Bábtalálkozónak. Számos **díjat, kitüntetést kapott a bábcsoport és annak tagjai** vármegyei, országos szinten egyaránt, a teljesség igénye nélkül: a Hajdú –Bihar vármegyei Bábfórumon minden évben arany fokozat, Különdíj, Mészáros Vincéné díj, Létavértes Gyermekéért díj.

Az évek során **gazdag bábgyűjteményt** hozott létre a közösség, melyet több alkalommal láthatták az érdeklődők kiállítás keretein belül, többek között a Vojtina Bábszínházban, Debrecenben, 2017-ben.

Bábpedagógiai módszertani nap keretén belül megosztják tudásukat a kollektíva többi pedagógusával is. 2017-ben, a módszertani napot kiállítással kötötték egybe, ahol a vármegye több településéről is érkeztek érdeklődő óvodapedagógusok.

A **fenntarthatóság** jegyében bábjaikat többnyire újrahasznosított anyagokból készítik: egyedi bábok készültek régi esernyőkből, PET palackok felhasználásával, melyeket esztétikusan bevonnak természetes anyagokkal.

Ezt a szemléletet az óvodapedagógusoknak és a szülőknek is sikerült továbbadni, közös műhelymunka keretein belül, ahol együtt készítettek bábót a gyermekeknek.

Boldog Óvoda

Intézményünk minden évben megpályázza a Boldog Óvoda címet, mert módszerét eredményesnek és hatékonynak tartja a gyermekek érzelmi intelligenciájának fejlesztése érdekében. **2021/2022 től elnyertük az Örökös Boldog Óvoda címet.**

Zöld Óvoda

Óvodánk 2024 januárjától büszkén viselheti a **Zöld Óvoda címet**, miután az intézménnyel szemben támasztott szigorú kritériumok 85,5%-ának teljesítésével sikeresen megfeleltünk az elvárásoknak.

Intézményünk **elkötelezett a fenntarthatóság és a környezettudatos nevelés mellett**, mely nem csupán eszmei alapelvünk, hanem a mindennapi működésünket is áthatja. Ezt bizonyítja többek között:

- a geotermikus fűtési rendszerünk,
- a napkollektorok által biztosított melegvíz-használat,
- valamint saját óvodakertünk és komposztálónk, amelyek a környezetbarát működés mellett kiváló tanulási színteret is biztosítanak a gyermekek számára.

A gyerekek így játékos, tapasztalati úton sajátíthatják el a környezettudatos életmód alapjait, **megtanulhatják a növénygondozás, a hulladékcsökkentés, az újrahasznosítás és a természettel való felelős kapcsolat fontosságát.**

Intézményvezetőként **kiemelten fontosnak tartom a környezet védelmét és a fenntarthatóságra való nevelést, ezt a szemléletet közvetítem a gyermekek, szülők és a nevelőtestület felé egyaránt.**

Ennek jegyében megalakítottam a **Környezettudatos munkacsoportot**, mely korcsoportonként dolgozza ki a tematikus programokat, játékos tevékenységeket, projektötleteket és zöld jeles napokhoz kapcsolódó nevelési terveket.

2024-től kezdődően **évente megrendezzük a Környezetvédelmi Napot**, amely megyei szintű rendezvénné nőte ki magát. Az eseményre több óvodából érkeznek gyermekcsoportok, akik egy játékos, élményalapú vetélkedőn vesznek részt. Itt mindenki nyertes, mert a cél az együttműködés, a tudásmegosztás és a környezettudatos szemlélet elmélyítése – nem a versengés.

Ez a színvonalas szakmai nap nemcsak felejthetetlen élményt nyújt a gyerekeknek és pedagógusoknak, hanem jó hírét viszi intézményünknek és erősíti óvodánk közösségi és szakmai elismertségét is a térségben.

Az óvodapedagógus kollektíva fontos és kiemelt feladatának a következőket tekinti:

- A szocializáció, a közösségi nevelés kiemelt kezelését.
- Differenciált, személyre szabott, esélyt növelő hátránykompenzálást, tehetséggondozást az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével.
- Kommunikációt és anyanyelvi nevelést báb- és drámajátékkal.
- A Cifra Palota óvónői bábcsoport működtetését.

- **Hagyományok és helyi népszokások éltetését, értékeinek megőrzését, továbbadását, hazaszeretet és a szülőföldhöz kötődés erősítését.**
- **Környezettudatos magatartás kialakítását, környezetvédelemre nevelést.**

3.2. Az Irinyi u. 6. szám alatti tagóvoda jellemzői

A tagóvoda nem önálló gazdálkodási szerv, a közösen készített pedagógiai program és az főigazgató munkaterve alapján működik. Az épületben négy gyermekcsoport található.

3.2.1. A csoportok megnevezése és logói:

Zümi csoport

Cirmi csoport

Bambi csoport

Szivárvány csoport

3.2.2. Az óvoda körzetéhez tartozó gyermekek összetétele a következő:

Férőhelyek száma **80 fő**. **8 %** a hátrányos helyzetű és **64 %** a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya.

Az óvoda a vértesi városrész központjában található.

Az épület nagyobbik szárnya több mint százéves. Irinyi János családi házából lett kialakítva. Jelenlegi állapotát többszöri bővítéssel és újítással nyerte el. **Az épület műemlék jellegű, amit a homlokzaton található névtábla is jelez.**

Az óvoda szomszédságában az Irinyi János Általános Iskola felújított központi épülete található, EU-komfortú szabadidő park, az udvarán a Létavértesi Irinyi János Kiállítóterem és Arborétum.

A nevelés-oktatás két komplexuma mellett emeli a város központjának színvonalát, gazdagságát a folyamatosan bővülő, szépülő Vértesi Református Szeretetház, állandó néprajzi kiállítással, jurta táborral. A Szeretetház lakói és dolgozói körében is rendszeresen és szívesen látott vendégek a gyermekek és az óvoda alkalmazotti köre.

Az iskolával természetes módon jó kapcsolatot ápol az intézmény közössége.

Az óvoda épületében **4 csoportszoba** található, 1 tágas, 2 közepes, 1 pedig kisebb alapterületű. A gyermekek mozgásfejlesztését szolgálja a **jól felszerelt tornaszoba**. Az épületben található kiszolgálóhelyiségek: az öltöző és zsbongóként működő folyosó rendszer, felnőtt, gyermekmosdó és WC, tálalókonyha, vezetői iroda, több funkciós szertár.

Az épület komfortfokozata teljes körű. Az óvoda bútorzata, a berendezést kiegészítő kellékei korszerű igényeknek és ízlésnek megfelelő. A belső és külső miliók eszközeinél a természetes anyag használata dominál. A **játékállomány** és a szakmai eszközök tára pályázati úton, a szülők közösségének támogatása révén, s az óvodai dolgozók ötletes és kreatív munkájának köszönhetően **intenzíven gyarapodott mennyiségében és minőségében**. Az óvoda általános és specifikus felszereltsége hatékonyan biztosítja a differenciált, egyéni képességfejlesztést minden területen.

Az épületegységben büszkeséggel említhető EU szabványnak **megfelelő játékokkal felszerelt tágas, árnyékos udvar**, amit a 2017-2018-as tanév végén vehettek birtokba a gyermekek.

Az épület hiányosságai:

- ✓ fedett, külső terasz
- ✓ hátsó kijárat az udvarra
- ✓ az épület tetőcseréje

Ezeket a hiányosságokat az elkövetkezendő években tervszerűen ütemezve pótolni szükséges.

3.2.3. A tagóvoda személyi feltételei a következők:

A **megfiatalodott óvodapedagógus kollektíva nyolctagú**. Mindenki főiskolai végzettséggel rendelkezik.

Az óvodaegység élén **tagóvoda igazgató** áll. Sokoldalúan képzett, elméletben és gyakorlatban is megfelelően hasznosítható segítséget tud nyújtani a fiatal kollektíva számára.

A **nevelőmunka közvetlen segítői: 1 fő pedagógiai asszisztens, 4 fő szakképzett dajka**. Feladataikat a munkaköri leírás szerint végzik.

A tagóvoda teljes alkalmazotti körére jellemző: **új iránti nyitottság, igényes és korszerű nevelőmunka, környezettudatos magatartás**. Erényünké fejlődött minden vonatkozásban a csapatszellem.

Az utóbbi időben leginkább olyan továbbképzéseken gyarapítottuk az ismereteiket, mint: mérés-értékelés, képességfejlesztés, integráció, drámapedagógia, kompetenciafejlesztés, tehetséggondozás, közoktatás vezető, mentorpedagógia.

A fiatal, pályakezdő óvodapedagógusok rendszeresen és következetesség mellett számíthatnak az idősebb kollegák támogató segítségére.

A gyermekcsoportok életét egymást kiegészítő óvodapedagógus párok irányítják.

A nyitvatartás teljes intervallumában (6⁰⁰– 17³⁰) biztosított az óvodapedagógus jelenléte.

3.2.4. A tagóvoda sajátosságai:

Tagóvodánk sajátossága a **hagyományéltetés**, amely átfogja a teljes óvodáskor nevelő fejlesztő munkáját, az Alapprogramban meghatározott pedagógiai alapelvek szerint. Az óvodai nevelést a néphagyomány-ápolás érzelmekre ható eszközrendszerével gazdagítja, hat a gyermekekre, alakítja a családok szemléletmódját.

Meggyőződésünk, hogy az óvodás korú gyermeknek joga van a nemzetet éltető hagyományokat megismerni, pozitív élményeket szerezni, hiteles, követendő mintákat kapni. Az óvodás gyermek társaikkal, családtagjaikkal, olyan külsőségekben, tartalmukban visszatérő élményeket él át, amelyek otthonához, szülőföldjéhez kötik, életre szóló útravalót kap.

A 3-7 éves életkor érzelmileg és értelmileg fogékony időszak, tagóvodánk erre a fogékonyságra alapoz. A **gyermek játéka örömet és boldogságérzetet ad, jól egyesíthető a néphagyomány ápolásával**, mindez kiegészül a család aktív közreműködésével.

Az óvodában kialakított hagyományok jelentősen szolgálják a közösséggé formálódást. Meggyőződésünk, hogy az ünnepelni tudás képességének alakítását, a néphagyomány ápolása, a természet és a társak szeretetére nevelés segíti elő.

A gyermekek évről évre örömmel vesznek részt a jeles napokat megelőző közös készülődésekben, számukra az ünnepnap a várva várt nap. A népszokások jelentős része a naptári évhez fűződik, az évszakok váltakozásához.

Amikor az ünnep napján a gyermeket körülvevő felnőttek magatartása és a környezet jelzései (ünnepi jelképek) hitelesek, a naphoz kapcsolódó közös élmények a gyermekben mély érzelmi nyomokat hagynak.

Átérik az ünnepnapok másságát a bensőséges összetartozás élményét, megalapozódik az „ünnepelni tudás” képessége. Ezek a gyermeki élmények hatnak a családok szemléletmódjára, az óvoda megteremti a családokkal való együttműködés sajátos formáit.

A hagyományörzés érzelmeket kiváltó hatásából fakadóan az érzelmi nevelés mindhárom területet áthatja. A hagyományörzés érzelmi hatástöbblete, az örömmel átélt aktivitás, az egészségnevelés, a szocializálódás, az értelemfejlesztés mozgató ereje. Ez vonul át az óvodai élet valamennyi tevékenységformáján, a fejlesztés területein, vagyis áthatja az egész nevelési rendszerünket.

A néphagyományörzésbe ágyazódó gyermeki tevékenységformák:

- ✓ a játék,
- ✓ a mozgás,
- ✓ a külső világ tevékeny megismerése,
- ✓ az esztétikai jellegű tevékenységek.

Óvodapedagógusaink törekednek arra, hogy:

- a népi hagyományok gazdag tárházából a gyermekek életkorának megfelelő, számukra örömteli ingereket, élményeket adó és cselekvésre készítő elemeket kiválogatják, és azokat a nevelés folyamatába beillesztik,
- néprajzi ismereteiket folyamatosan bővítik,
- megteremtik a hagyományörző tapasztalatszerzés feltételeit és lehetőségeit,
- elősegítik a gyermekek és a szülők hagyományokhoz való kötődését,
- a néphagyományörzés elemeit az óvoda környezetalakításában megjelenítik,
- a folyamatos napirendbe és a játéktevékenységbe ágyazottan tervezik és szervezik a hagyományörző tevékenységeket,
- a munkadélutánokat, közös - család-óvoda - programokat szerveznek.

A hagyományok és néphagyományok éltetésének személyiségfejlesztő hatása:

- a gyermekek megismerik a közös alkotás örömét és a múlt értékeit,
- érzelmileg gazdagabbá, értelmileg fogékonyabbá válnak,
- felelősséget éreznek környezetükért,
- megalapozódik bennük a környezet és a haza iránti szeretet,
- nemzeti identitástudatuk megalapozódik.

Az óvodapedagógus kollektíva fontos és kiemelt feladatának a következőket tekinti:

- Hagyományok és helyi népszokások éltetését, értékeinek megőrzését, továbbadását a hazaszeretet, és a szülőföldhöz való kötődés erősítését.
- A felsorolt ünnepek eredet szerinti szervezését: Szüret, Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák napja és Évzáró.
- Környezeti nevelés hangsúlyozását, környezettudatos magatartás alakítását sok séta és kirándulás beiktatásával, mikro- és makro környezetben található növény és állatvilág megismerésével, természetvédelemmel.
- A digitális kultúra megalapozásához szükséges készségek, képességek, részképességek magas szintű fejlesztése, jártasság alakítása a társadalomban való érvényesüléshez.

A néphagyományörzésbe ágyazódó gyermeki tevékenységformák:

- a játék,
- a mozgás,
- a külső világ tevékeny megismerése,
- az esztétikai jellegű tevékenységek.

3.3. Intézményi szinten összefoglalva

Intézményünkben, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Mindegyik óvodaegységben szakmailag jól képzett, fiatalodó pedagógus és munkatársi közösség dolgozik, akik a nevelés kulcsszereplői és személyiségük meghatározó a gyermekek számára.

Nyitottak a kölcsönös együttműködésre, egymás, a gyermekek és a szüleik tiszteletére, megbecsülésére.

Minden dolgozóra jellemző a pedagógiai optimizmus, megértő, elfogadó, támogató, segítőkész gyermekszeretet, mely modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak **összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.**

A továbbképzés igénye, a **szaktudás**, az **innovatív szellemiségű** munka rangos helyen lévő evidencia minden óvodapedagógusnál.

Az óvoda hospitálási rendszere (oda-vissza igény) mindenkinél a megerősítést, a változtatás igényét, a kompetenciák szélesítését, színesítését, a nyitottságot szolgálja.

Az intézményben működő **munkacsoportok** és **munkaközösségek** mindig a tartalmi munka aktuális fejlesztendő területeihez igazodó tematika szerint működnek. A **munkacsoportok** alakulása függ a mindenkor aktuális feladatoktól.

Munkaközösségeink:

- „A” oldal munkaközösség
- „B” oldal munkaközösség
- Báb-dráma munkaközösség
- Bölcsődei munkaközösség
- Tehetség munkaközösség
- Rendezvények szervezése, tagóvodában tagóvoda igazgató a felelős
- **Környezettudatos munkaközösség**
- **Gyermekvédelmi**
- **Teljesítményértékelés és önértékelési munkaközösség, a tagóvodából is van tagja**
- Hagyományeltető munkaközösség (tagóvodában működik)

A munkaközösségek a Debreceni utca 1. sz. alatt működnek és a tagóvodából is vannak tagjai.

Munkacsoportjaink:

- Óvoda-iskola átmenet, a tagóvodában is van tagja
- Kommunikációs, a tagóvodában is van tagja
- Mérés-értékelés, a tagóvodában is van tagja

Az említett pedagógus közösségek egységes szellemű értékeken, követeléseken alapuló pedagógiai ráhatások, folyamatok kialakításában, működtetésében a specialitások megerősítésében, a sajátos arculat megteremtésében, a gyermekek mérésében és fejlesztő értékelésében töltenek be fontos szerepet.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakember közreműködését vesszük igénybe.

A munkaközösségek és munkacsoportok jól segítik az óvodavezetés ellenőrző, elemző, értékelő, minősítő feladat meghatározó tevékenységét.

A 2015/16-os tanévben az Intézményi önértékelés és a Tanfelügyeleti ellenőrzést megelőzően megalakult a Belső Önértékelési Csoport, mely kidolgozza az ellenőrzéshez, értékeléshez tartozó dokumentumokat és lebonyolítja a szükséges folyamatokat.

Az intézmény vezetését tapasztalt pedagógusok alkotják.

Feladataikat összeszokottan, kritikától sem mentesen, igényesen, felelősséggel, s kellő értékű, önálló döntési mechanizmus mellett végzik. A generációváltás folyamatosan történik. Előnyt élveznek a helyi származású, településen élő kollegák.

Ez köszönhető annak is, hogy az intézmény évek óta külső gyakorló helye a levelező tagozaton lévő óvodapedagógus képzésnek.

Az intézmény Helyi Pedagógiai Programjához illesztett humán erőforrás igénye a következő öt évre:

- 31 fő óvodapedagógus, ebből 1 fő függetlenített főigazgató,
- 1 fő logopédus,
- 5 fő pedagógiai asszisztens,
- 15 fő óvodai dajka,
- 1 fő óvodatitkár,
- 1 fő mosónő,
- 1 fő karbantartó.

Az intézmény kiegyensúlyozott működtetése a megnövekedett külső és belső alapterület miatt plusz személyzet közreműködését igényli.

Intézményünk két óvodaegysége egy nevelési intézményként működik, közös kiindulási pontokat, alapelveket és azonos nevelésfilozófiát vallva.

Pedagógiai Programunk kiemelt hangsúlyt fektet:

- a gyermekek testi-lelki gondozására,
- az érzelmi és erkölcsi biztonság megteremtésére,
- a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatására,
- valamint az integrált és multikulturális nevelés megvalósítására, a családi nevelés kiegészítéseként.

Óvodapedagógusi munkánk során a gyermek alapvető tevékenységeire építünk:

- a játékra, mint a tanulás elsődleges formájára,
- a mozgásra, mint az egészséges fejlődés és az önkifejezés alapjára,
- a különböző alpműveltségi elemek komplex, élményszerű megismerésére,
- valamint a gyermekek saját tapasztalataira és más forrásokból szerzett tudására.

Hisszük, hogy a gyermek fejlődése csak biztonságos, szeretetteljes és elfogadó környezetben bontakozhat ki igazán – olyan közegben, ahol tiszteltben tartjuk egyéni szükségleteit, tempóját és érdeklődését, miközben közösségben élni tanítjuk őt.

4. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

4.1. GYERMEKKÉP

Nevelőmunkánk középpontjában a **gyermek, mint fejlődő személyiség áll.** Valljuk, hogy minden gyermek **szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi**, mással nem helyettesíthető személyiség, ugyanakkor társas lény, aki szoros kapcsolatban fejlődik környezetével. Ennek megfelelően az óvodai nevelésünk **gyermekközpontú és befogadó**, célja a gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus kibontakoztatása, hátrányainak csökkentése, esélyeinek növelése beleértve a **spontán és tudatos nevelő hatásokat is.** Gyermekképünkben olyan gyermekek nevelésére törekszünk, akik:

- **derűsek, bátrak és nyíltak**, bizalommal fordulnak társaik és a felnőttek felé,
- hosszú ideig megőrzik **őszinte mosolyukat, természetes megnyilvánulásait,**
- **elfogadóvá és megértővé** válnak mások iránt,
- **örömmel, önként és aktívan** vesznek részt a tevékenységekben, saját egyéni értékeikkel gazdagítva azokat, élvezetes játékként megélve a tanulást, **fejlődve önmagukhoz képest**
- **természetes kíváncsiságukat, tudásvágyukat** megőrzik, környezetüket óvják, alakítják,
- **bátran megfogalmazzák érzéseiket, kéréseiket, véleményüket,**
- udvariasak, türelmesek, érdeklődőek, **rendszeretőek és alkalmazkodóak,**
- **érzelmeiket nyíltan fejezik ki**, így segítve önmaguk és mások jobb megismerését,
- **feladattudattal, önfegyelemmel, figyelemmel és pozitív szokásrendszerrel** készülnek az iskolai életre,
- személyiségük életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően **harmonikusan fejlődik,**
- és **érzékelik, értékelik saját egyedi szociális mivoltukat**, miközben biztonságos, szeretetteljes közösségben élnek.

*„Kis gyermekem csak nézzél szerteszét,
éretted van itt minden, ami szép.”
(Várnai Zseni)*

Célunk, hogy minden gyermek számára biztosítsuk a magas színvonalú és szeretetteljes nevelést, előítélet-mentes légkörben, amely támogatja őket abban, hogy **boldog, együttműködő, önazonos és a világ iránt nyitott** emberré váljanak.

4.2. ÓVODAKÉP

Intézményünk két óvodaegysége egy nevelési intézményt alkot, közös kiindulási pontokkal, alapelvekkel és nevelésfilozófiával. Pedagógiai Programunk kiemelten kezeli a gyermekek testi-lelki gondozását, az érzelmi és erkölcsi biztonság megteremtését, a szocializáció kibontakoztatását, az integrált és multikulturális nevelést – a családi nevelés kiegészítéseként. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye, amely a családi nevelés kiegészítőjeként, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig biztosítja az életkornak és fejlettségnek megfelelő, sokszínű tevékenységeken keresztül történő nevelést, **személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezetet.**

Az óvodai nevelés célja a **gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a személyiség kibontakoztatása, a hátrányok csökkentése, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása, és az egyéni különbségek figyelembevételével való fejlesztés.**

Az óvodánk:

- A **családi nevelés** kiegészítője, szemléletét a gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, szeretete és megbecsülése határozza meg.
- Nevelőmunkájában kiemelten figyel a testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus fejlesztésére.
- Olyan **érzelmi biztonságot nyújtó**, szeretetteljes és elfogadó környezetet teremt, amelyben a gyermek természetes kíváncsiságát, tudásvágyát, önkifejezését és önállóságát megőrizheti és fejlesztheti.
- Nevelési elvei között meghatározó a **játék kiemelt szerepe**, amely a gyermek legfőbb tevékenysége, a személyiségfejlesztés eszköze.
- Biztosítja a **gyermeki jogok érvényesülését, a hátránykompenzációt, a különleges bánásmódot** igénylő gyermekek fejlesztését.
- **Differenciált, gyermekközpontú, befogadó pedagógiai módszerekkel** támogatja minden gyermek személyiségének szabad kibontakozását.
- Elkötelezett az **egyenlő hozzáférés biztosítása**, a nevelési esélyek kiegyenlítése és a szociális érzékenység fejlesztése mellett.
- Funkcióit – óvó-védő, szociális és nevelő-személyiségfejlesztő – komplex módon valósítja meg, ezzel segítve a gyermekek iskolai életmódra való alkalmasságát.

Az óvodai nevelés során hangsúlyos célunk, hogy a gyermekek:

- Érzelmileg biztonságos közösségben fejlődjenek,
- Elfogadóvá, együttműködővé váljanak,
- Megőrizték természetes kíváncsiságukat, önkifejezésüket,
- Alapvető szociális képességeiket, viselkedéskultúrájukat életkoruknak megfelelően alakuljon,
- Saját élményeiken keresztül tapasztalatokat szerezzenek környezetükről,
- Személyiségük harmonikusan, egyénre szabott módon fejlődjön.

Az óvodai nevelés az Alapprogram szellemisége szerint nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának, biztosítja minden gyermek számára a szeretetteljes, biztonságos, magas színvonalú nevelést, miközben támogatja önazonosságának megőrzését és fejlesztését.

4.3. ÓVODAPEDAGÓGUS KÉP

Óvodapedagógusainkat jellemezze **önzetlen gyermekszeretet és gyermekközpontúság**. Nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll, a maga egyediségével, méltóságával és fejleszthetőségével együtt. Törekszünk a **gyermeki személyiség teljes körű megismerésére, fejlesztésére, autonómiájának kibontakoztatására**. A személyiségfejlődésben jelentkező zavarokat felismerjük, és szükség esetén megfelelő szakemberhez irányítjuk a gyermeket.

Pedagógiai munkánkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a helyi pedagógiai program szellemisége határozza meg. Fontos számunkra, hogy a pedagógiai folyamatokat meghatározó dokumentumok összhangban legyenek, terveink egymásra épüljenek és a gyermekek egyéni szükségleteit tükrözzék. A tanulási folyamatot átgondoltan, lépésről lépésre tervezzük meg, **rugalmasan** alkalmazkodva a változó körülményekhez, gyermekekhez.

A gyermeki tevékenységek – különösen a **játék és mozgás** – **kiemelt szerepet** kapnak. Tudatosan tervezzük meg a különféle tevékenységeket, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait, érdeklődését, előzetes tapasztalatait és a környezeti feltételeket. **Differenciálunk, figyelembe vesszük a gyermekek eltérő képességeit**, motivációs bázisát, és célzottan alkalmazzuk a szociális tanulás lehetőségeit.

A nevelőmunka során biztosítjuk, hogy **minden gyermek egyformán** magas színvonalú és **szeretetteljes nevelésben részesüljön**. **Kiemelt figyelmet fordítunk a különleges bánásmódot igénylő, hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű gyermekekre.** Hiszünk abban, hogy minden gyermek fejleszthető; **pedagógiai optimizmussal, türelemmel és következetességgel kísérjük őket fejlődésük útján.**

Szakmai munkánk során a **pozitív példák megerősítésére**, a közösségfejlesztésre és a konfliktuskezelésre is tudatosan figyelünk. Pedagógiai **módszereink változatosak, életkori és egyéni szükségletekre** szabottak. Az értékelés során előnyben részesítjük a **pozitívumokra épülő, differenciált fejlesztő értékelést**, amelynek eredményéről a szülőket rendszeresen tájékoztatjuk.

A gyermekek folyamatos tevékenykedtetése, az élményalapú tanulás, **a szabad önkifejezés lehetősége** minden óvodapedagógus számára elsődleges szempont. Tudatosan **ösztönözzük a gyermeki kezdeményezéseket**, építünk a pozitív visszajelzésekre, és hibáik korrigálását is empatikusan, tapintattal kezeljük.

Munkánkat innovatív szemlélet, empátia, humor, kreativitás és kommunikációs készségek jellemzik. Elkötelezettek vagyunk a folyamatos szakmai fejlődés mellett, részt veszünk továbbképzéseken, pályázatokon, online kurzusokon, és élünk az önreflexió lehetőségével. A partnerektől érkező visszajelzéseket önkritikusan értékeljük, és a gyermekek érdekében beépítjük nevelőmunkánkba.

Viselkedésünk, kommunikációnk, közösségi **magatartásunk modellértékű**, szakmai hozzáértést tükröz. Szakmai álláspontunkat képesek vagyunk határozottan képviselni, az óvodai élet során felmerülő feladatokat önállóan, felelősségteljesen ellátni. Rendelkezünk az elvárt **munkafegyelemmel és munkamorállal**.

Használjuk az óvodai nevelést és képességfejlesztést támogató **digitális eszközöket**, aktív szerepet vállalunk a szervezetfejlesztésben és a szakmai közösségek munkájában. **Naprakészen vezetjük a gyermekekkel kapcsolatos adminisztrációt az OviKRÉTA rendszerben**, ezzel is biztosítva az átlátható, pontos dokumentálást és a szülők tájékoztatását. A rendszer segítségével nyomon követhetővé tesszük a gyermekek fejlődését, jelenléti adatait, valamint a pedagógiai munka dokumentációját. A digitális napló vezetésében való jártasság és tudatosság ma már a korszerű pedagógiai munka része.

Intézményünk szemléletformáló **szerepet vállal a környezettudatos nevelés terén is**. A pedagógusok a **Zöld Óvoda** címhez kapcsolódó célokat hitelesen közvetítik, és példamutató módon támogatják a fenntarthatóság értékrendjének beépülését a gyermeki szemléletbe. Az éves Környezetvédelmi Nap és az óvodai zöld programok megszervezése szintén aktív, elkötelezett pedagógusi közreműködést igényel, amely erősíti szakmai identitásunkat és a közösségi összetartozás élményét.

4.3.1. Óvodapedagógusi kompetenciák:

1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás.
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók.
3. Tanulás támogatása.
4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség.
5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység.
6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése.
7. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselése és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja
8. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás.
9. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.

4.4. DAJKA KÉP

- A gyermekekkel legyen türelmes, elfogadó, szeretetteljes a kapcsolata, pozitív attitűd és segítő szándék jellemezze minden helyzetben. Tartsa tiszteletben a gyermek egyéniségét, életkori sajátosságait, szükségleteit.
- Betartja és képviseli az egyenlő bánásmód elvét a gyermekekkel végzett mindennapi tevékenységek során, nem tesz különbséget, előítéletmentesen támogatja minden gyermek beilleszkedését, fejlődését.
- Fogadjon el minden gyermeket, legyen jelen támogatóan a beszoktatási időszakban, segítse személyes jelenlétével és példamutatásával a gyermekek óvodai befogadását, biztonságérzetük megerősödését.
- Kövesse figyelemmel az óvodapedagógusok elvárásait, iránymutatásait, és azoknak megfelelően aktívan vegyen részt a nevelő-fejlesztő munkában, támogató háttérként segítve a pedagógiai célok megvalósulását.
- Személyesen is vegyen részt a tízórai, ebéd, uzsonna kulturált lebonyolításában – a gyermekek önállóságát fejlesztve, példát mutatva a helyes étkezési szokásokra, higiéniére.
- Segítse a gyermekek szokásrendszerének alakulását kedves, következetes hangnemben, és példamutató viselkedéssel. Jelenlétével erősítse a biztonságos, nyugodt csoportlégkört.
- Törekedjen a gyermekekkel való korosztályuknak megfelelő kommunikációra, használjon gazdag, helyes, mintaadó beszédet, és legyen együttműködő, udvarias a felnőtt kapcsolatokban is.
- Legyen tisztában saját kompetenciahatáraival, azokat tartsa tiszteletben. Felmerülő pedagógiai helyzetekben kérje az óvodapedagógus segítségét, visszajelzését.
- Tartsa be az intézményre vonatkozó szabályokat, rendelkezzen pontos, precíz munkavégzéssel, megbízható munkafegyveléssel és felelősségteljes munkamorállal.
- Folyamatosan gondoskodjon az óvodai élethez szükséges higiéniai és egészségvédelmi feltételek meglétéről – tisztaság, fertőtlenítés, rend – a napi rend és tevékenységek zökkenőmentes biztosítása érdekében.
- Vállaljon aktív szerepet az óvodai rendezvények lebonyolításában, legyen nyitott a közösségi eseményekre, szívesen vállaljon kisegítő vagy előkészítő feladatokat
- Az óvodapedagógus mellett a nevelési tervhez kapcsolódó tevékenységekbe is kapcsolódjon be – pl. eszközök előkészítése, egyszerű kreatív feladatok segítése, fejlesztő játékeszközök rendszerezése.
- A pihenőidő nyugodt, biztonságos környezetének megteremtése is feladata: ágyneműk előkészítése, csere, a gyerekek elhelyezésének segítése, az alvás zavartalanulásának biztosítása.
- Segítőképz, empátikus, őszinte és korrekt munkatársi kapcsolatokat ápoljon, járuljon hozzá az óvoda kellemes munkahelyi légköréhez, csapatmunkában gondolkodjon.
- Példamutató megjelenésével, kulturált viselkedésével, beszédmódjával és viszonyulásával értékeket közvetít – a gyermekek és felnőttek felé egyaránt.

4.5. PEDAGÓGIAI ASSZISZTENS KÉP

- Legyen együttműködő a nevelőtestület tagjaival, valamint a technikai dolgozókkal, segítse a jó munkahelyi légkör kialakítását és fenntartását.
- Titoktartási kötelezettségének eleget téve őrizze a gyermekekre, családjaikra és az intézmény működésére vonatkozó bizalmas információkat.
- Ismerje és tartsa be az óvoda házirendjét, valamint a munkájához kapcsolódó belső szabályzatokat, eljárásrendeket.
- Figyelje meg a gyermekek viselkedését, testi és lelki állapotát, és jelezze az óvodapedagógusnak, ha eltérést, változást tapasztal.
- Segítse elő a gyermekek önállóságának fejlődését, erősítse pozitív énképüket dicsérettel és bátorítással.
- Alkalmazkodjon a csoport napirendjéhez, a nevelési-oktatási folyamat ritmusához, tevékenységeit ehhez igazítsa.
- Vegyen részt az óvodai ünnepek, rendezvények előkészítésében, lebonyolításában, dekorációs munkákban.
- Támogassa a gyermekek környezettudatos szemléletformálását, legyen példamutató a környezet rendben tartásában, a szelektív hulladékgyűjtés és takarékos erőforrás-használat terén.
- Fejlessze önmagát, nyitottan fogadja a képzéseket, szakmai műhelyeket, és az ott megszerzett ismereteket alkalmazza a mindennapi munkájában.
- A mindennapi munkája során támogassa a gyermekek nyelvi és kommunikációs fejlődését helyes, érthető, gazdag szókincsű beszédével, türelmes odafigyeléssel.
- Tartsa tiszteletben a gyermekek egyéni különbségeit, nevelési igényeit, támogassa az inkluzív szemlélet érvényesülését a csoportban.
- Tanúsítson segítőkész, empatikus magatartást a szülőkkel való kapcsolattartás során, mindig a gyermek érdekeit szem előtt tartva.
- Támogassa az óvodapedagógust a gyermekek önkiszolgálási, önellátási tevékenységeinek fejlesztésében (öltözködés, étkezés, higiénia stb.).
- Az étkezések során biztosítson nyugodt, kulturált légkört, figyeljen az étkezési szokások alakulására, szükség esetén segítse a gyermekeket.
- A gyermekek pihenőideje alatt teremtsen nyugodt, biztonságos környezetet, gondoskodjon a megfelelő feltételek biztosításáról.
- Fokozottan ügyeljen a fertőzésmegelőzés szabályainak betartására, a higiéniai előírások maradéktalan alkalmazására.
- Tisztelje az óvoda pedagógiai értékrendjét, nevelési alapelveit, azokat munkája során következetesen képviselje.
- A pedagógiai munkát kiegészítve részt vehet egyszerűbb fejlesztő tevékenységek lebonyolításában az óvodapedagógus irányítása alatt.

5. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA

2023. évi LII. törvény 67. §

„(1) A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése, iskolában a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy

1. nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.”

A (2,5) 3-7 (8) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával:

- a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés,
- a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, beleértve a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását is,

- a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása,
- a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása,
- a nemzetiséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése, az integráció lehetőségének biztosítása,
- érzelmi biztonságot nyújtó légkörben az interperszonális kapcsolatok kialakítása, elmélyítése,
- az önismeret fejlesztése, új erkölcsi normák (tolerancia, elfogadás, befogadás, segítségnyújtás) kialakítása.

Olyan megfelelő nyelvi kommunikációs és önértékelő képességekkel rendelkező gyermekek nevelése, akik rendelkeznek az óvodáskor végére az iskolai élet megkezdéséhez szükséges készségekkel, képességekkel.

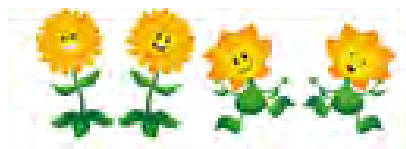
Szakmai tevékenységünk fejlesztése, megújulása érdekében figyelembe vesszük a visszajelzéseket: egyéni beszélgetés, szülői felmérés, szakmai megbeszélés, továbbképzés, szülői értekezlet, SZMK megbeszélés.

Sajátos nevelési igényű gyermekek szükségleteihez igazodó feltételek megteremtésével és folyamatos fenntartásával, integrált nevelés keretei között, személyiségük kibontakoztatása,

sokoldalú, harmonikus fejlesztése, esélyegyenlőség biztosítása. A sajátos nevelési igényű gyermekek fogyatékosságaiból eredő hátrányok csökkentése.

A gyermekek óvodáskor végére:

- **Rendelkezzenek pozitív énképpel,** önbizalommal, melynek birtokában képesek felismerni és elfogadni egyéni kompetenciáikat, erősségeiket, fejlődési lehetőségeiket.
- **Érzelmileg nyitottakká válnak,** képesek legyenek önmaguk elfogadására, valamint a másokkal való empatikus és tiszteletteljes kapcsolatteremtésre.
- **Tartsák tiszteletben önmaguk és környezetük sokféleségét,** elfogadják a különbözőségeket (kulturális, társadalmi, testi-lelki), alakuljon bennük nyitottság és tolerancia.
- **Formálódjon környezettudatos szemléletük,** tapasztalatok útján ismerjék meg a természetet, értékeit, és igyekezzenek megóvni azokat; legyenek figyelmesek, gondoskodóak környezetükkel szemben.
- **Tudjanak hatékonyan és kulturáltan kommunikálni,** szóban és nonverbálisan is kifejezni érzéseiket, gondolataikat; legyenek képesek meghallgatni és megérteni másokat.
- **Alkalmazzák a közösségi élet szokásait,** normáit, ismerjék fel és tartsák be a közösségben való együttélés szabályait; váljon igényükké a társas együttműködés, a segítőkészség, az empatikus viszonyulás.
- **Rendelkezzenek azokkal az ismeretekkel, képességekkel és készségekkel,** amelyek birtokában képessé válnak az óvodából az iskolába történő zökkenőmentes átmenetre – testi, lelki, értelmi és szociális érettség szintjén is.

6. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

„Szeresd egészségedet, mert ez a jelen.
Védd a kisgyermeket, mert ez a jövő.
Őrizd szüleid egészségét! - mert
a múlton épül fel a jelen és a jövő.”
(Bárczi Gusztáv)

Az óvodai nevelés általános feladatai:

- Az óvodáskorú gyermekek testi, lelki és értelmi fejlesztése, személyiségük harmonikus fejlesztése.
- Az egészséges életmód alakítása.
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés erősítése.
- Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.
- A gyermekek hatékony fejlesztése a közös célok kialakítása a családokkal, az együttműködés során a szülői ház sajátosságainak, szokásainak figyelembevételével.
- Szocializációs folyamatok megszervezése a szokás- és szabályrendszer megalapozása érdekében. A folyamat közvetetten segítse az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését.
- A szabadjáték túlsúlyának biztosítása az óvoda napirendjében a feltételek megteremtésével: megfelelő csoportlélegkör, hely, idő, eszköz, élményszerzési lehetőség, indirekt irányítás.
- Helyben élő, évszakkörökhöz kapcsolódó hagyományok ápolása, amely kötődést jelent a város múltjához, jelenéhez és jövőjéhez.
- A családi nevelés óvodai neveléssel szoros együttműködésben szolgálja a gyermekek fejlődését, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését, személyiségük kibontakoztatását.
- A roma gyermekek és szükség esetén a **hazáikat elhagyni kényszerülő családok** gyermekei önazonosság tudatának megőrzése, ápolása, erősítése, a multikulturális nevelés biztosítása.
- Játékos angol nyelvi fejlesztés feltételeinek biztosítása a nyelvi csoportokban.

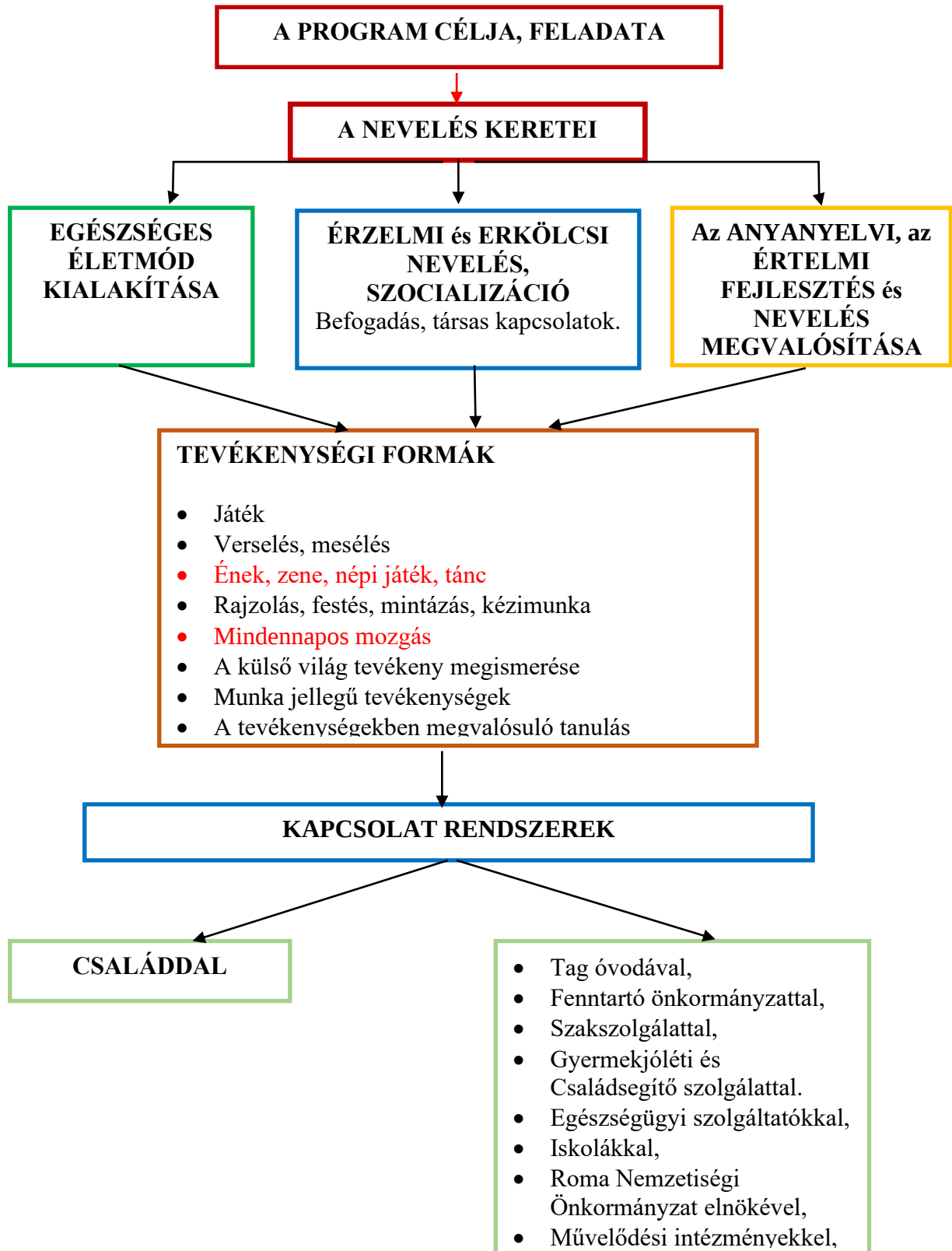

6.1. Az óvodai nevelés kiemelt feladatai

1. A fenntarthatóság és a környezettudatos szemléletmód beépítése a különböző tevékenységekbe, amely segítségével megtapasztalják, megismerik a természetet, kialakul az az iránti felelősségérzetük és fokozottabb figyelmet fordítanak majd a természeti környezetük felé.
2. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat együttműködve az intézmény logopédusával, különös figyelmet fordítva a prevencióra és a szülők szerepének tudatosítására.
3. A csoportok mindennapi tevékenységeiben az óvodapedagógusok megfigyelései és tapasztalatai alapján a tehetségigéreték kibontakoztatása. Irányultság és beválogatási szempontok alapján a nagycsoportos gyermekek heti rendszerességgel tehetségműhelyek keretében történő gondozása.
4. A digitális kultúra megalapozásához szükséges készségek, képességek, részképességek magas szintű fejlesztése, jártasság alakítása a társadalomban való érvényesüléshez.

7. AZ ÓVODA RENDSZERÁBRÁJA

8. A NEVELÉS KERETEI

8.1. Egészséges életmód alakítása

Cél:

Az óvodai nevelés egyik kiemelt feladata, hogy megalapozza a gyermekek egészséges életvitelhez való pozitív viszonyát, valamint kialakítsa az egészséges életmód szokásait. Cél, hogy a gyermekek testi-lelki jóllétük érdekében elsajátítsák azokat az alapismereteket, készségeket és szokásokat, amelyek hozzájárulnak testi fejlődésükhöz, valamint tudatos és felelős magatartásukhoz saját egészségük megőrzésében és környezetük védelmében.

Feladatok:

- **A gyermek testi szükségleteinek kielégítése, gondozása**, különös tekintettel a megfelelő táplálkozásra, testápolásra, pihenésre, öltözködésre és tisztálkodásra.
- **A mozgásigény kielégítése és a mozgásfejlődés támogatása**: a harmonikus, összerendezett mozgásformák kialakításának segítése játékos, sokféle mozgásos tevékenységgel.
- **A testi képességek fejlődésének támogatása**, különösen a nagymozgások, finommotorika, koordináció, egyensúly és állóképesség fejlesztése révén.
- **Az egészség védelme, edzése, megőrzése**: a test megerősítése edzéssel (pl. szabad levegőn való tartózkodás, rendszeres mozgás), betegségmegelőzési ismeretek közvetítése játékos formában.
- **Egészséges életmóddal kapcsolatos szokások kialakítása**:
 - egészséges táplálkozás (zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek előnyben részesítése, cukros és zsíros ételek kerülése),
 - rendszeres fogmosás,
 - megfelelő öltözködés évszaknak megfelelően,
 - pihenés igényének felismerése és betartása.
- **Életvezetési készségek fejlesztése**, melyek segítik a gyermekeket a problémamegoldásban, alkalmazkodásban, önállóságban és hatékony kommunikációban – ezáltal a kiegyensúlyozott életvitel kialakításában.
- **Egészséges, biztonságos óvodai környezet biztosítása**, mely fizikai, lelki és szociális értelemben is hozzájárul a gyermek fejlődéséhez, jó közérzetéhez.

- **A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása,** környezettudatos magatartás megalapozása (pl. szelektív hulladékgyűjtés, víz- és energiatakarékosság, természet iránti tisztelet).
- **Szükség esetén prevenció, korrekció és speciális gondozási feladatok ellátása** megfelelő szakemberek (pl. logopédus, fejlesztőpedagógus, gyermekorvos) bevonásával, az óvodapedagógussal és a szülőkkel együttműködve.

Az egészséges életmód megvalósításának személyi feltételrendszere:

- ☞ **főigazgató**
- ☞ **főigazgató helyettesek**
- ☞ **tagóvoda igazgató**
- ☞ **óvodapedagógusok**
- ☞ **a nevelőmunkát segítő munkatársak**
- ☞ **szülők**
- ☞ **védőnő**
- ☞ **gyermekorvos, fogorvos**
- ☞ **családsegítő-és gyermekjóléti szolgálat munkatársai**

A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:

- a) az egészséges táplálkozásra nevelés,
- b) az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos mozgás (testnevelés) és az azt kiegészítő egyéb testmozgás,
- c) a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése
- d) az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése.

Az egészséges táplálkozásra nevelés

A gyermekek étrendjének minőségi és mennyiségi összeállítását megbeszéljük az élelmezés vezetővel. Preferáljuk a vitaminban gazdag zöldségeket, gyümölcsöket, nemcsak főtt formában, hanem nyersen is. A nyers zöldségekből, gyümölcsökből a gyermekekkel közösen készítünk gyümölcssalátákat, zöldségsalátát. A szülőket minden héten tájékoztatjuk a heti menüről, igyekszünk számukra segítséget nyújtani a korszerűbb táplálkozás kialakításához, valamint elfogadjuk az általuk megtermelt zöldségeket, gyümölcsöket is. Az óvoda kiskertjében mi magunk is közösen a gyerekekkel termelünk zöldséget, piros retket, paradicsomot, paprikát, közösen szüreteljük le és fogyasztjuk el.

Intézményünkhöz tartozik az 1000 fős főző konyha is.

A főzőkonyha - mint közétkeztető - feladata az ellátottak élettani energia- és tápanyagigényeinek megfelelő összetételű és jellegű táplálék biztosítása. A naponta előállított ételek elkészítése, az étrend összeállítása a **37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet** alapján történik, melyet 2015. szeptember 1-jétől kötelező alkalmazni. A rendelet részletesen szabályozza a bölcsődékben, óvodákban, iskolákban, kórházakban adható ételek összetételét és elkészítésének szabályait.

E rendelet előírásait figyelembe véve **csökkentettük a napi bevitt só- és cukormennyiséget. Szénsavas és cukrozott üdítőt, koffeintartalmú italt, energiatalt egyáltalán nem kapnak a gyerekek. A magas zsírtartalmú húsokat és húskészítményeket is mellőzzük.**

Ennek megfelelően az óvodás gyerekek naponta 0,3 liter tej, vagy ennek megfelelő mennyiségű kalciumtartalmú tejterméket kapnak.

Tejfölt kizárólag ételkészítéshez használunk.

Gabonaalapú élelmiszert naponta 2 adagot kapnak a gyerekek, melyből 1 adag teljes kiőrlésű.

Kerüljük az ételporokat, kis mennyiségben csak az ételek ízesítőjeként használjuk.

Bő zsiradékban sült étel 10 nap alatt 1-szer kerül az étrendbe, sertés- illetve baromfiszirt egyáltalán nem használunk.

A húsok közül az előhűtött baromfi, hal, illetve sertéshúsokat illesztjük az étrendbe, melyek 30 %-nál nem magasabb zsírtartalmúak.

Csípős, erősen fűszeres ételek egyáltalán nem kerülnek be az étrendbe.

A felhasználási előírások, korlátozások és tilalmak szerint az italként kínált tej és tea csak meghatározott mértékben tartalmaz hozzáadott cukrot. A szükséges folyadékot teával, ivóvízzel (100 %-os), ivóvízzel, illetve szénsavmentes ásványvízzel biztosítjuk.

Naponta biztosítunk (3-szori étkezés esetén) két adag zöldséget vagy gyümölcsöt, melyből egy adagot nyers formában kapnak a gyerekek. Továbbá naponta kapnak két adag gabona alapú élelmiszert, melyből egy adag teljes kiőrlésű.

Az ételek elkészítéséhez friss zöldségeket és a gyümölcsöket a szülők is biztosítanak a csoportok számára saját gazdaságukból.

A rendelet előírásainak eleget téve igyekszünk az ételmezésvezetővel megbeszélve változatos, ízletes és nem utolsósorban egészséges ételeket előállítani, figyelembe véve a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokat, valamint azt, hogy az ellátottak az életkoruknak megfelelő tápanyagbevitelben részesüljenek.

Lehetőség van arra, hogy a diétás étrendet a szülő is biztosítsa, bevihesse vagy rendelkezzen a gyermeke számára ilyen ételt.

Az emberi erőforrások minisztere 38/2021. (IX. 1.) EMMI rendelete a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet módosítása lehetőséget ad arra, hogy a diétás étrendet a szülő is biztosítsa, bevihesse vagy rendelkezzen a gyermeke számára ilyen ételt.

Amennyiben közétkeztetés keretében nem biztosítható a gyermek diétás étkezése, a szülő, más törvényes képviselő írásbeli nyilatkozata alapján, a gyermek által bevitt, vagy a szülő, más törvényes képviselő által az intézménybe rendelt étel az intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével biztosítható. Ennek érdekében az óvoda főigazgatója és tagóvoda igazgatója köteles biztosítani a hűtés, a melegítés, és fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Óvodapedagógus és dajkák feladata:

- **Kulturált körülmények között felszolgálni a fogásokat.**
- **Megkedveltetni az ízeket, kóstoltatni, de nem erőltetni. Folyamatos folyadékot biztosítani nap közben is.**
- **A gyermeki szükségletek folyamatos kielégítése, rugalmas, változatos tevékenységű napirend keretében.**
- **A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, és biztonságos környezet megteremtése.**
- **Az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermekek testi fejlődésének elősegítése.**

- A gyermekek egészségvédelmének, edzettségének biztosítása, harmonikus, összerendezett mozgás alakítása és a testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermekek egészségének védelme, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, a fogmosás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A helyes táplálkozás ösztönzése különösen figyelve a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére.
- Az egészséges és biztonságos környezet biztosítása a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos megatartás megalapozása.
- A megfelelő szakemberek bevonásával a szülővel együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki, nevelési feladatok ellátása.
- A helyes, egészséges életmód szokásrendszerének fokozott alakítása a hátrányos, halmozottan hátrányos, SNI-s és roma származású gyermekek körében.
- A gondozás során együttműködés az óvoda alkalmazottjaival, a gondozást végző munkatársakkal, a dajka munkájának szervezése, irányítása, ellenőrzése.
- Az egészséges életmód szokás- és szabályrendszerének megismertetése, elfogadtatása a családokkal.
- Az óvoda megelőző tevékenységének szélesítése, együttműködés az egészségügyi szolgáltatókkal, Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, pedagógiai szakszolgálat és a szülőkkel.
- Az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, sporttevékenység
 - ☉ A rendszeres mozgás biztosításával (mindennapos testnevelés, játék) megalapozzuk a gyerekek mozgáskultúráját, fejlesztjük motoros képességeiket.

Fontos figyelembe venni:

- A mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit, (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés).
- Kedvezően befolyásolják a gyermek teljesítőképességét.
- Felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódot erősítő tevékenységeket.
- A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását.

A mozgásfejlesztés lehetőségei:

- a szabadjátékban a gyermekek kötetlen, spontán, természetes játékos mozgás közben,
- a mozgás tevékenységen belül,
- mindennapi mozgásban,
- differenciált mozgástevékenység során.

Az óvodák udvarai tágasak, sokféle lehetőséget nyújtanak nyugalmas és aktívabb tevékenységek végzéséhez. Napsütés esetén biztosított az árnyékos játéktér.

Csapadékos idő esetén a gyermekek szabadban történő tartózkodása csak a központi óvodában megoldott, fedett terasz hiányában a tagóvodában nem.

A gyermekek szabad mozgása, edzése különböző stabil, mobil eszközökkel biztosított életkoruknak megfelelően.

Az udvari életet színesítik még: gyermek méretű közlekedési eszközök, homokozók, babaházak és egyéb játékok.

A csoportszobák többsége a gyermek létszámához viszonyítva megfelelő méretű, természetes megvilágításuk a korszerű igényekhez igazodik.

A bútorzat minden csoportban tartós, esztétikus, színvilágukban a fényt és a vidámságot sugallják, méretben mindegyik alkalmazkodik az adott gyermekcsoport életkorához.

A központi óvodában tornaterem, a tag-óvodában tornaszoba áll rendelkezésre, gazdagon felszerelt eszközökkel.

A kiszolgálóhelyiségek a központi óvodában a XXI. századi követelményeknek megfelelően vannak kialakítva mennyiségében, minőségében és alapterületében egyaránt.

Az Irinyi úti óvodában az öltözők, a mosdó és tálaló konyha kis alapterületű, szűk és zsúfolt. Használatuk nagy odafigyelést és alkalmazkodást igényel.

A kiszolgáló helyiségek felszereltsége korszerű, a mai igényeknek megfelelő.

Évszakonként közeli kirándulásokat, sétákat szervezünk változatos helyszínnel, megismertetjük a természetjárás szépségét a gyermekekkel. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, és mintát adunk a szülőknek is. Több alkalommal a szülőkkel és partnereinkkel közösen mozgásos programot szervezünk.

Továbbá megrendezésre kerül: gyermeknap, családi nap sportversenyekkel. Ezzel is pozitívan befolyásoljuk a családi nevelést a szabadidő hasznos eltöltését.

Arra törekszünk, hogy a mindennapok során a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék.

A nevelőtestület esztétikus, nyugalmat, érzelmi biztonságot árasztó, gazdag, tárgyi környezet megteremtését tartja szükségesnek, mely kedvezően befolyásolja a gyermekek egészséges életritmusának alakulását, testi fejlődésének elősegítését.

A **gondozásnak** a Pedagógiai Programban alapvető szerepe van, ugyanis az óvodai élet egészét áthatja.

Óvodába lépéskor minden gyermekről anamnézis készül.

Ez tájékoztatást nyújt a gyermek egészségi állapotáról, mozgás és beszédfejlődéséről, a családi nevelés jellemzőiről, szokásairól.

A rendszeresen végzett gondozási tevékenység közben természetes módon fejlődik minden kisgyermek egészséges életmódjának szokásrendszere.

Az önkiszolgáló feladatok végzése alakítja énképüket és segíti önállóvá válásukat.

A gondozási tevékenységeket minden gyermek nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben, rendszeresen, egyéni képességeihez mérten végzi.

8.1.1. Testápolás

A testápolási szokások megalapozása az egészséges életmódra nevelés egyik alapvető területe, amely az óvodai mindennapok szerves része. Célja, hogy a gyermekek megismerjék és elsajátítsák a személyes higiéniához kapcsolódó tevékenységeket, azok helyes sorrendjét és eszközeit, valamint kialakuljon bennük az igény az önálló, kulturált testápolásra.

Gyakorlati megvalósítás:

- Minden gyermek megismeri és megtanulja a tisztálkodási eszközök rendeltetésszerű és helyes használatát (fésű, törölköző, szappan, fogkefe, fogkrém, papírzsebkendő, WC papír).
- A testápolási tevékenységek kezdetben mindig felnőtt (óvodapedagógus, dajka, pedagógiai asszisztens) példaadása és felügyelete mellett történnek. A készség szint elérése után a gyermekek fokozatosan egyre önállóbban végzik ezeket.
- A gyermekek napi egy alkalommal fogat mosnak, az óvodapedagógus irányítása mellett. A fogmosás szokássá válásának támogatása kiemelten fontos a szájhigiéné megalapozásában.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek közül sokan az óvodában ismerkednek meg az angol WC használatával, a folyóvízes kézmosás szükségességével és fontosságával, amelyet nagy örömmel, motiváltan gyakorolnak.
- A kézmosás minden étkezés, WC-használat, szabadtéri játék, illetve szennyeződés után történik.
- A papírzsebkendő minden csoportszobában a gyermekek számára jól elérhető helyen van tárolva, használatát szükség szerint mindig biztosítjuk, használat után a gyermekek a szemetesbe dobják.
- Az egészségügyi papír (WC papír, papírzsebkendő) rendszeres, kulturált és környezetbarát használatára nevelés fokozatosan belső igénnyé válik minden óvodás gyermeknél.
- A dajka és a pedagógiai asszisztens aktívan részt vesz a testápolási szokások alakításában, az óvodapedagógus nevelési céljai, elvárásai és iránymutatása mentén.

8.1.2. Öltözködés

Az öltözködés az óvodáskorú gyermekek önállósodásának egyik fontos területe, amely során fejlődik testtudatuk, finommotorikájuk, sorrendiség-érzékük és problémamegoldó gondolkodásuk. A mindennapos öltözködés gyakorlása közben a gyermek saját testéről kap jelzéseket (pl. melege van, fázik), melyek alapján tapasztalatokat szerez az öltözködés sorrendjéről, a kényelmes, praktikus viselet kiválasztásáról, és a tevékenység kivitelezésének megkönnyítéséről.

Cél:

A gyermekek önálló öltözködésének támogatása, testtudatuk, ízlésük, önkifejezésük és felelősségtudatuk fejlesztése, az egészséges öltözködési szokások kialakítása.

Megvalósítás:

- Az öltözködés **kezdetben segítséggel történik**, később a gyermek **egyre nagyobb önállósággal, saját tempójában** végzi el. A pedagógus mindig türelemmel, biztatással, pozitív megerősítéssel támogatja.
- A gyermekeket megtanítjuk az **öltözködés helyes sorrendjére** (alsóruházat, felsőruházat, cipő stb.), és a ruhadarabok önálló kezelésére (cipzár, gomb, patent, cipőfűző, váltócipő használata stb.).
- Fontos szerepet kap **a testi komfortérzet felismerése**, és az ehhez kapcsolódó döntések támogatása (pl. vegyen fel plusz réteget, ha fázik).
- A gyermekek megismerkednek a **réteges öltözködés előnyeivel**, és az **évszaknak megfelelő** ruhaválasztással.
- Felhívjuk a figyelmet **a túl- és alul öltöztetés egészségügyi kockázataira** (pl. megfázás, túlhevülés), és a praktikus, kényelmes, gyermek számára kezelhető ruházat fontosságára.

Szülők együttműködése:

- A pedagógus és az óvoda a szülő **partnereként segíti** a gyermek öltözködési szokásainak alakítását.
- Igény szerint támogatást nyújtunk a szülőknek a gyermek **ízlésformálásában, öltözködési önállóságának** fejlesztésében.
- Fontos a **rendszeres párbeszéd a szülőkkel** a gyermek öltözködési szokásairól, fejlődéséről, különösen hátrányos helyzet esetén, amikor a gyermek számára az óvoda biztosíthatja az elsődleges mintát.

8.1.3. Táplálkozás-étkezés

Az étkezés nem csupán a testi szükségletek kielégítésének eszköze, hanem az egészséges életmódra nevelés, a kulturált viselkedés, az önállóság és a közösségi normák elsajátításának színtere is. Az óvodapedagógus, a dajka és a pedagógiai asszisztens közös munkája során a gyermekek a mindennapokban megtapasztalják az étkezés rendjét, szokásait, valamint annak közösségi és önállósodást segítő szerepét.

Cél:

- Az egészséges táplálkozás szokásainak megalapozása.
- Az étkezési kultúra, higiéniai szokások és önkiszolgálás fejlesztése.
- Az étkezéssel kapcsolatos mozgásos és finommotoros képességek fejlesztése.
- A szociális tanulás, udvariasság, türelem, önfegyelem erősítése.

Megvalósítás:

- Az étkezéshez minden csoportban **gyermekméretű eszközök** állnak rendelkezésre. Az eszközök **helyes fogása**, hordása, mozgatása fejleszti a gyermekek finommotorikáját, erősíti kezüket, ujjizmaikat.
- **Fokozatosan** megtanulják a **kés és villa helyes használatát**, mely az óvodáskor végére a gyermekek többsége számára készség szintűvé válik.
- Az étkezés során kialakul a **helyes testtartás, az asztalnál ülés szabályainak követése**, az evés közbeni udvarias viselkedés (pl. szalvéta használata, rágás közbeni beszéd kerülése).
- Az óvodai ellátás keretében **napi háromszori étkezést biztosítunk**: tízórai, ebéd és uzsonna. Az étkezések során **ízletes, tápanyagokban gazdag, változatos étrend** áll rendelkezésre, amely figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait, fejlődési szükségleteit.
- A gyermekekkel **tudatosan ismertetjük és elfogadtatjuk az új, ismeretlen, esetleg szokatlan ízeket**, például zöldségeket, gyümölcsöket, különféle tejtermékeket, teljes kiőrlésű gabonaféléket.
- A rendszeres **gyümölcs- és zöldségfogyasztás** hozzájárul az egészséges táplálkozási szokások kialakulásához és a rációizmok megfelelő fejlődéséhez.
- A délelőtti **tízórai étkezés folyamatosan** történik, a gyermekek játékának zavartalanságát figyelembe véve, az egyéni biológiai ritmushoz igazodva.
- Az étkezési szokásokban mutatkozó **egyéni eltérések, hátrányok** leküzdését az óvoda személyes példamutatással, nyugodt, biztonságot nyújtó légkörrel és sok türelemmel támogatja.
- A hátrányos helyzetű gyermekek számára különösen fontos az étkezés során kapott **rendszeresség, minta és szokások átadása**, ami otthoni környezetükből sok esetben hiányzik.

8.1.4. Alvás-pihenés

A nyugodt, zavartalan pihenés a gyermekek testi-lelki fejlődésének elengedhetetlen része. Az óvodai délutáni alvás a gyermekek természetes bioritmusát követi, segít feldolgozni a nap eseményeit, biztosítja a regenerációt és megelőzi a túlterheltséget. A megfelelő környezeti feltételek biztosítása mellett a szokásrend és az egyéni szükségletek figyelembevétele is kiemelt jelentőségű.

Cél:

- A gyermekek nyugodt, biztonságos környezetben történő pihenésének biztosítása.
- Egészséges napirend, ritmus kialakítása.
- A testi és lelki feltöltődés támogatása.
- Önállóság fejlesztése a pihenéshez kapcsolódó tevékenységek során.

Megvalósítás:

- A délutáni pihenés **minden esetben a kiszellőztetett, tiszta, csendes csoportszobában történik.**
- Alvás előtt minden gyermeknek **lehetősége van szükségletei kielégítésére** (WC használat, ivás), ami feltétele a zavartalan pihenésnek.
- A gyermekek a nyugodt pihenés érdekében a **kényelmetlen ruhadarabokat** – életkoruktól függően felnőtt segítségével – összehajtva a saját polcaikra helyezik. **Levetett cipőiket egymás mellé, rendezetten az ágy végéhez teszik.**
- Az érzelmi biztonság megteremtése érdekében a gyermekek **behozhatják kedvenc alvós tárgyaikat** (plüssállat, rongyika, kendő). Igény szerint **simogatással, cirógatással** is segítjük a megnyugvásukat.
- A pihenést minden nap **altató mese** előzi meg, amely segíti az ellazulást, elmélyülést. A mesehallgatás rendszeres része az alvás előtti rituálénak.
- Az **ébredés fokozatosan történik**, simogatással vagy halk zenével, a gyermekek egyéni tempóját, ritmusát figyelembe véve.
- Ébredés után a gyermekek **önállóan vagy segítséggel megigazítják ágyukat, takarójukat, gondoskodnak az ágy körüli rendről.**
- Alvás előtt és után a gyermekek **életkoruknak és képességeiknek megfelelően** részt vesznek a terem átrendezésében, ezzel is fejlődik feladattudatuk, közösségi érzésük és önállóságuk.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A gyermekekben kialakul a tiszta, esztétikus környezet iránti igény, vigyáznak rá, részeseivé válnak alakításában.
- Megtanulnak alkalmazkodni a különböző körülményekhez, megfelelően mozogni, tájékozódni, erejükkel gazdálkodni. Ez magabiztossá és öntudatossá teszi őket.
- Önállóan végzik személyükkel kapcsolatos helyes tisztálkodási, öltözködési teendőiket, igényükké válik, és az óvodán kívüli helyzetekben is alkalmazzák.
- Az egészséges életmódhoz kapcsolódó, helyes táplálkozási, higiéniai és káros szenvedélyektől mentes szokások beépülnek.
- Képesek szükségleteik felismerésére, törekszenek azok kielégítésére.
- Kiegyensúlyozottá, edzetté, testileg-lelkileg, szellemileg teherbíróvá válnak.
- Igénylik a szabadban való tartózkodást, a rendszeres mozgást, sétát, kirándulást, a természet közelségét.
- Képesek lesznek a természet szépségeire rácsodálkozni.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni képességeiknek és lehetőségeiknek megfelelően elsajátítják az egészséges életmód szokásrendszerét.
- Használják az illemszavakat.
- Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés okát és mikéntjét.
- Igényükké válik a rendezettség, tisztaság, ápoltság.
- Életkoruknak megfelelő edzettség.

„Csak, ha megértjük a világot, akkor tudunk aggódni érte.
Ha már aggódunk, akkor segíteni is fogunk rajta.
Ha segítünk is, azzal mindent megtettünk a megmentéséért.”
(Jane Goodall)

8.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodai nevelés kiemelt területe az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés, amely a gyermeki személyiségfejlődés egyik alapvető pillére. Az óvodai közösségi élet mindennapjai, a pedagógus személyisége és a közvetített értékrend formálja a gyermek szociális érzékenységét, önismeretét, kapcsolati képességeit és értékrendjét.

1. Érzelmi biztonságot nyújtó óvodai környezet

- Az óvoda **családias, szeretetteljes légkört** biztosít, amely ösztönzi a gyermek érzelmi kötődéseinek kialakulását.
- A gyermekek beilleszkedését már az óvodába lépéskor segítjük **pozitív érzelmi hatásokkal, személyes odafigyeléssel**.
- A gyermek és az óvoda valamennyi alkalmazottja közötti kapcsolatban **a pozitív attitűd és érzelmi biztonság** a meghatározó.
- A gyermek magatartását óvodáskorban **elsősorban érzelmei vezérlik**, ezért kiemelten fontos a stabil, kiegyensúlyozott, biztonságot nyújtó környezet fenntartása.

2. Erkölcsi és szociális érzékenység fejlesztése

- Az óvoda segíti a gyermek **erkölcsi és szociális fejlődését**, éntudatának megerősödését, valamint **önkifejezési törekvéseinek** kibontakoztatását.
- A pedagógus feladata, hogy megtanítsa a gyermeket **az elfogadásra és a különbözőség tiszteletére**.
- Tudatosan alakítjuk a gyermek viselkedését, szokásait, normarendszerét, például az **együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség** gyakorlásával.

3. Közösségi nevelés és értékorientáció

- A gyermekek szocializációját közös tevékenységeken, játékhelyzeteken keresztül segítjük, amelyek során megtanulják az **együtműködést, szabályok betartását, kitartást és önfegyelmet**.
- A közösségi normák megalapozása során a gyermekek megtapasztalják a **kölcsönös tisztelet, empátia és felelősség** alapvető értékeit.

- A közös élmények és szabályok biztonságot nyújtanak, hozzájárulnak a **szokásrendszer kialakulásához**.

4. Nemzeti identitás, kulturális értékek közvetítése

- Az óvodai nevelés során segítjük a gyermekeket abban, hogy **megismerjék szűkebb-tágabb környezetüket, szülőföldjüket**, a természet szépségeit és az emberi kapcsolatok értékeit.
- E folyamat során alapozzuk meg a **nemzeti identitástudatot, a keresztény kulturális hagyományok tiszteletét, a hazaszeretet és család iránti kötődést**.
- A **gyermekeket ösztönözzük** arra, hogy csodálkozással és megbecsüléssel forduljanak a világban tapasztalható jó és szép felé.

5. Modellértékű nevelői magatartás

- A gyermekek magatartásának formálásában elsődleges szerepe van az **óvodapedagógus, dajka, pedagógiai asszisztens és más alkalmazottak személyes példamutatásának**.
- A következetes, tiszteletteljes bánásmód, hiteles kommunikáció **mintát ad a gyermek számára** viselkedésformák, konfliktuskezelés és érzelmi reakciók terén.

6. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek támogatása

- Az eltérő fejlődési ütemű, érzékenyebb vagy sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése során az óvoda együttműködik az **ágazati jogszabályok által meghatározott szakemberekkel** (pl. fejlesztőpedagógus, pszichológus, logopédus). Intézményünk alkalmaz saját logopédust, valamint gyógypedagógiai asszisztentst.
- A gyermek fejlődését segítő egyéni bánásmódot az OviKRÉTA rendszerben is rögzítjük, a gyermekek fejlődési naplójában, valamint a szülőkkel és szakemberekkel való együttműködés során is figyelembe vesszük.

A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló alapvető feladata, hogy előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására.

Figyelmet szentelünk a gyermekek között kialakuló konfliktusok felismerésének, helyes értelmezésének és a gyermekek konfliktuskezelési technikáinak bővítésére. A gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására neveljük.

Szeretetteljes légkörben a gyermek megtapasztalja, hogy hibázhat és hibáit javíthatja.

Az óvodapedagógus bátorítson minden gyermeket a csoporton belül, pozitív énképe kialakuljon.

Biztosítson az óvodapedagógus minden gyermeknek személyes perceket, hogy a jó kapcsolatot megerősítse. Ezekben, a beszélgetésekben a mások és a saját érzések elfogadása és megfogalmazása is kapjon hangot.

A gyermek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek, az intézmény alkalmazottainak példája.

Az óvodapedagógus örömet jelezze dicsérettel, és félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat. A bátorítalanabb gyermekek nevelésekor az óvodapedagógus minél többször örüljön a kisebb előre lépésnek, fejlődésnek is.

Hassa át a közösségfejlesztő pedagógiai munkát az odafigyelés, a meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen.

Ezáltal minden gyermeknek lehetősége van:

- ☞ Kommunikálni társaival a közös tevékenység során, számos tapasztalatot szerezni az eredményes, kölcsönösen elfogadható kommunikáció formáiról.
- ☞ Megtanulni a közös tevékenységek alkalmával, hogy hogyan viszonyuljanak társaikhoz, a jobb munkakapcsolat kialakításának érdekében. Ez erősíti a pozitív viszonyulást és jelentős mértékben elősegíti a szocializációt.
- ☞ Megtanulni a kritika mások számára elfogadható formában történő kifejezésének módját és a kritika elfogadását. A társaktól érkező pozitív visszajelzés egyben önerősítő, önbizalom növelő hatásával hozzájárul a személyiség kibontakozásához.
- ☞ Megtanulni, hogy hibázhat és lehetősége van a javításra.
- ☞ Megtapasztalni, hogy egy problémának több megoldása is lehet, attól függően, milyen szempontból közelítjük meg.
- ☞ Észrevenni, hogy a közös tevékenységben együttműködő társak sokféle színes egyéniségek, egymástól eltérő, saját kulturális környezetükből származó értékeiket képviselők.

Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált nevelés célja:

- **Legyenek érzelmileg nyitottak, fogadják el önmagukat.**
- **Legyenek képesek annak elfogadására és megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.**
- **Önként, örömmel, aktívan, alkotó módon vegyenek részt minden tevékenységben.**
- **Őrizték meg természetes érdeklődésüket, kíváncsiságukat, tudásvágyukat.**
- **Alakuljanak ki azok a képességek, amelyek lehetővé teszik érzelmeik őszinte, az erkölcsi normáknak megfelelő kifejezését.**
- **Rendelkezzenek olyan viselkedési mintákkal, amelyek lehetővé teszik a hatékony beilleszkedést az adott közösségbe.**

Feladata:

- **Olyan óvodai légkör teremtése az óvodába lépéstől az iskolakezdésig, ahol:**
 - ✓ a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik,
 - ✓ érzelmi biztonság, állandó értékrend veszi körül a gyermekeket,
 - ✓ bizalomteli, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes a légkör,
 - ✓ ők vannak a középpontban,
 - ✓ értük és velük történik minden,
 - ✓ fontosnak érzik magukat,
 - ✓ megélhetik természetes, társas szükségleteiket.
- **A lehető legjobb igény szerinti befogadási feltételek biztosítása:**
 - ✓ szülővel együtt,
 - ✓ kedvenc játékkal,
- **Közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) szokás-, norma rendszerének megalapozása.**

- Az együttműködés kialakítása, közösségi kapcsolatok és érzelmeket erősítő helyzetek teremtése, megfelelő módszerek alkalmazása az óvodai és óvodán kívüli tevékenységek során.
- Minden gyermekben fel kell fedezni önmagához mértén azt a területet, amelyben sikereket érhet el.
- A közösségi élet szokásainak, szabályainak következetes betartásával alakuljon állandó értékrendjük.
- A hagyományápolás, multikulturális nevelés biztosítsa a pozitív emberi kapcsolatokat, a ragaszkodást, az egymás iránti figyelmesség fejlődését.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára építve segítse a gyermeket, hogy megismerje a szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet a szülőföldhöz és családhhoz való kötődés alapja.
- A különbözőség elfogadása, megértése a pozitív jellemzők kiemelésével alakuljon ki a gyermekekben.
- A nemi sztereotípiák egyoldalú erősítése nélkül a gyermekek igény szerinti szerep vállalásának biztosítása.
- Mindenhez szükséges, hogy az óvoda alkalmazottai és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltődés jellemezze.
- Az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése legyen modellértékű a gyermeki magatartás alakulása szempontjából.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, énkép alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseiknek.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése érdekében szükség szerint speciális szakemberek bevonása.

8.2.1. Beíratás az óvodába:

Az óvodai beiratkozás minden év áprilisának utolsó két hetében zajlik, a központi óvodában és a tagóvodában, a jogszabályokban meghatározott körzethatárok figyelembevételével.

A beiratkozás alkalmával a szülők részére kinyomtatott formában is biztosítjuk, illetve az e-maillal rendelkezők a megadott e-mail címre megkapják:

- az óvoda házirendjét,
- valamint egy általános tájékoztatót, amely az óvoda működéséről, napirendjéről, a szülői együttműködés lehetőségeiről és elvárásairól tartalmaz hasznos információkat.

A csoportösszetétel kialakításánál figyelembe vesszük:

- a szülői igényeket,
- a gyermekek életkori sajátosságait, HH, HHH arányokat
- valamint a törvényi létszámkereteket.

A gyermekek csoportba sorolásáról az intézmény főigazgatója dönt, az óvodapedagógusok és a szülők véleményének figyelembevételével. Az induló csoportok felmenő rendszerben működnek.

Minden óvodai csoport a Helyi Pedagógiai Program alapján végzi nevelő-fejlesztő munkáját, igazodva az adott korcsoport életkori és egyéni sajátosságaihoz.

Az óvodai felvételtől, valamint a csoportba sorolásról a szülők írásos formában kapnak tájékoztatást.

Az újonnan felvett gyermekek szeptember 1-jétől fokozatosan, a beszoktatási időszak ütemében, életkoruk (2,5–3 év) betöltését követően érkeznek az intézménybe. A beszoktatás személyre szabottan, a gyermek és a család igényeihez igazodva történik.

8.2.2. Befogadás:

A befogadás időszaka meghatározó jelentőségű a gyermekek érzelmi kötődésének alakulásában, valamint az óvodához és az óvodai közösséghez való viszonyuk formálódásában. A sikeres befogadás biztosítja a gyermekek számára az érzelmi biztonság megteremtését, amely a további fejlődés alapját képezi.

A befogadás megvalósítása érdekében az óvodánk az alábbi gyakorlatot követi:

- **Szülő-gyermek közös beszoktatás:** A gyermekek és szüleik szeptember első két hetében – igény szerint – együtt ismerkedhetnek meg az óvodai környezettel, az óvodai élettel és a dolgozókkal.
- **Személyes tárgyak behozatala:** A gyermekek magukkal hozhatják kedvenc játékaikat, alvós tárgyaikat, amelyek biztonságérzetüket növelik az új közegben.
- **Jelválasztás lehetősége:** A gyermekek és szüleik közösen választhatnak jelet, amely a gyermek óvodai identitásának megalapozásában fontos szerepet játszik.
- **Fokozott jelenlét az induláskor:** Az újonnan induló csoportokban a beszoktatási időszak alatt mindkét óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens és a dajka teljes műszakban jelen van, biztosítva a gyermekek számára az állandóságot, a figyelmet és a biztonságot.
- **Empatikus, türelmes hozzáállás:** Az óvoda minden dolgozója különös odafigyeléssel, szeretettel, türelemmel és megértéssel fordul az új gyermekek felé, szem előtt tartva egyéni szükségleteiket és tempójukat.
- **Érzelmi kapcsolatok kialakítása:** Az óvodapedagógus ölbeli játékokkal, mondókákkal, bábozással, énekléssel és meséléssel teremt kapcsolatot a gyermekekkel, biztosítva az elfogadó, biztonságot nyújtó légkört.
- **A játékeszközök bemutatása:** A pedagógus segíti a gyermekeket abban, hogy megismerkedjenek a csoportszobában és az udvaron elhelyezett játékokkal, eszközökkel, tevékenységekkel.

A befogadás során a gyermekek és az óvoda dolgozói között kiegyensúlyozott, szeretetteljes kapcsolat alakul ki. Az óvodapedagógus a gyermekek számára modellértékű személy, aki szervezi az óvodai életritmust, a napirendet, valamint azokat a közös tevékenységeket, amelyekben a társas kapcsolatok fejlődhetnek, és az óvodai közösség formálódik.

8.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés az óvodai tevékenységek minden formájában megvalósul, mivel a nevelési eszközök és a gyermeki tevékenységrendszer is ennek szerves részét képezi. Változatos és komplex módon gazdagítjuk óvodásaink kifejezőkészségét, szókincsét és verbális alkotókészségét. Ezt számos beszélgetéssel, játékkal, valamint a spontán helyzetek kihasználásával érjük el, figyelembe véve a gyermekek egyéni érdeklődését és kíváncsiságát, kreativitásukat is fejlesztve.

Az értelmi nevelés szintén változatos tevékenységeken keresztül valósul meg, a kultúra átadásának hatásrendszerével és az óvodai nevelési módszerek alkalmazásával, elsődlegesen a gyermekek szabad játéka által. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban áll az anyanyelv és a kommunikáció alakulásával, mivel a kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban. Célja a kapcsolatfelvétel, az információ átadása, a megértés ellenőrzése a társ reakcióiból, és a kapcsolatok mélyítése.

Az egyéni fejlődés biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy az óvodapedagógus személyes példájával – odafigyeléssel, meghallgatással, beszélgetéssel – kommunikációs helyzeteket teremtsen, ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, és lehetőséget biztosítson a monologikus beszéd gyakorlására. Ennek során bővítjük a gyermekek szókincsét és gazdagítjuk metakommunikációs ismereteiket, mint például az érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések és testtartások. Az óvodapedagógus kommunikációja legyen építő, haladást szolgáló és pozitív jellegű.

Az anyanyelvi nevelés minden tevékenységi formában megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel (javítgatás mellőzésével) – az óvodai nevelő tevékenység egészét áthatja.

Célja:

- **Alakuljon ki a gyermekek helyes nyelvhasználata, mondatszerkesztése, biztonságos önkifejezése.**
- **Fejlődjön életkoruknak megfelelő szinten beszédészlelésük, beszédértésük.**
- **Legyenek képesek élményeiket, véleményeiket elmondani, kifejezni.**
- **Alakuljon ki a magyar nyelv ismerete, szeretete, megbecsülése, váljon igényükké a természetes beszéd és kommunikációs kedv, fejlődjön kapcsolatteremtő képességük.**

Feladata:

- **Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.**
- **Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása-beszélő környezettel, helyes mintaadással, és szabálykövetéssel- az óvodai nevelő tevékenység egészében legyen jelen.**

- A gyermekek életkori sajátosságainak, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő beszédhelyzetek teremtése, nyugodt beszélő környezet kialakítása, az egymásra figyelés a másik fél mondanivalójának meghallgatása.
- Az anyanyelv ismeretére megbecsülésére szeretettére nevelés.
- A gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére való törekvés.
- Fokozott figyelem a gyermekek meghallgatására, kérdéseik támogatására, válaszaik türelmes kivárására.
- Az óvodapedagógus közlései, kérései egyszerűek, érthetőek, lényegre törőek legyenek a gyermekek számára.
- Alkalom teremtése az egyéni verbális kommunikációra, az esetleges beszédhibák feltérképezése szükség szerint szakember segítségének igénybevételével.
- Beszédmegértés, beszédprodukció, beszédtechnika fejlesztése anyanyelvi játékokkal.
- Változatos tevékenységek biztosítása, az életkori sajátosságok függvényében, építve kíváncsiságukra, érdeklődésükre, meglévő tapasztalataikra, élményeikre, ismereteikre.
- A gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Értelmi képességek (érzékelés észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet, és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.

A településünkön magas a hátrányos helyzetű családok aránya, így a gyermekek nagyon eltérő beszédkésztséggel és szókinccsel érkeznek az óvodába. Ezért kiemelten fontos, hogy az anyanyelvi nevelés áthassa az óvoda mindennapi életét és tevékenységeit.

A gyermekek szókincsét befolyásolja a szociális háttér és a felnőttek példája, ezért az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítők beszédstílusa, szókinccse, valamint verbális és nonverbális kommunikációja különösen fontos, mint követendő minta.

Változatos helyzetekben és módszerekkel, anyanyelvi játékokkal fejlesztjük a gyermekek szókincsét, mondat- és szövegalkotási készségét, valamint gyakoroljuk a relációs szavak és elvont fogalmak használatát. Az anyanyelvi nevelés során fejlődik a gyermekek kommunikációs, metakommunikációs és kooperációs készsége, alakul gondolkodásuk, és képessé válnak összefüggések felismerésére, következtetések levonására.

Szülői megbeszéléseken felhívjuk a figyelmet arra, hogy a gyermek értelmi és érzelmi fejlődésében, valamint a gyermek-szülő kapcsolat erősítésében nagy szerepe van a közös beszélgetéseknek és a közös tevékenységeknek. Szerep- és szituációs játékokkal gyakoroltatjuk a különböző helyzetekhez illeszkedő beszédmódot és nyelvi eszközök használatát. Segítjük a gyermekeket abban, hogy együttes tevékenységek közben sajátítsák el és gyakorolják az együttműködést segítő kifejezéseket és az érintkezés udvarias formáit.

A gyermekek játékába bekapcsolódva természetes módon kínálunk mintát arra, hogyan lehet egymáshoz viselkedésben és beszédben is alkalmazkodni. Nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni fejlődési ütem figyelembevételére, a különbözőségek elfogadására és elfogadtatására.

Fontos számunkra, hogy a gyermekek kérdéseire mindig életkoruknak és érettségüknek megfelelő, kielégítő választ kapjanak.

A család szociokulturális helyzetét figyelembe véve az értelmi fejlesztés során a gyermek fejlettségi szintjét és ütemét szem előtt tartva választunk célzott módszereket, tevékenységeket és eszközöket, amelyek segítségével a szerzett ingerek és tapasztalatok fejlesztő módon épülnek be a személyiségbe, és alapot adnak a további fejlődéshez.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Gondolataikat, kéréseiket, kívánságaikat ki tudják fejezni egyszerű, összefüggő mondatokban helyes metakommunikáció kíséretében.
- Elsajátítják a helyes kiejtést, hanglejtést, a tiszta beszédet, megfelelően artikulálnak, és használják a nyelvtani formákat.
- Az életkoruknak megfelelő szókinccsel rendelkeznek.
- Kialakul beszédkedvük, beszédfigyelmük, élményeikről örömmel folyamatosan beszélnek.
- Képesek a kiváráásra egymás figyelmes meghallgatására.
- Képesek életkori sajátosságaiknak megfelelően összefüggéseket felismerni és következtetéseket levonni.

8.4. Hagyományápolás, ünnepek, ünnepélyek az óvodában

Névnap, születésnap, anyák napja, évzáró- ballagási ünnepély:

- A név- és születésnapok megünneplése csoporton belül történik. Az ünnepeltnek ajándékkal kedveskednek, valamint kedvenc meséjét, énekét kérheti és hallgathatja.
- Anyák napja alkalmával a gyermekek csoportonként műsorral, ajándékkal köszöntik édesanyjukat, nagymamájukat.
- A központi óvodában a nagycsoportos korú gyermekek közös ballagási ünnepség alkalmával búcsúznak az óvodától. A tagóvodában az évzáró ünnepély és ballagó a helyi sajátosságok szerint zajlik.
- A gyermeknap minden évben buszos kirándulással egybekötve válik élményszerűvé és emlékeztetessé. Állatkertbe, vidámparkba, tájházhoz, különböző természetvédelmi területekre látogatnak el a gyermekek.

Szüret, „Tök jó” nap, Mikulás, Karácsony, Farsang, Családi nap

Szüreti nap

A hagyományok és népszokások éltetése megőrzése, továbbadása a szülőkkel való közös ünneplés.

„Tök jó” nap

Szülőkkel együtt töltött vidám, hangulatos őszi nap.

Mikulás várás:

Óvodán belül összevont vagy csoportonkénti szervezésű a Szülői Munkaközösség közreműködésével. Énnekkel, dallal köszöntik a Mikulást a gyermekek és ajándécsomagot kapnak.

Karácsony a szeretet ünnepe:

A karácsonyt megelőző hetekben a gyermekek közösen átélnek az ünnepi várakozást. Feldíszítik az óvodát, különböző díszeket, ajándékokat készítenek, mézeskalácsot sütnek, felelevenítik a népi hagyományokat (Luca napi búzaültetés, Betlehemezés). A nagycsoportosok ünnepi műsorral készülnek a közös karácsonyi ünnepségre.

Farsang:

Mindkét óvodaegységben a szülők bevonásával történik. A csoportok vidám, tréfás műsorral készülnek. Szemüveget, sapkát, álarcot készítenek a gyermekek, színes jelmezbe öltöznek. A csoportszobákat a hangulatnak megfelelően a felnőttek a gyermekekkel közösen díszítik fel.

Jelmezes felvonulás, tombolasorsolás színesíti az ünnepséget.

A gyermekek tudják, hogy ez az ünnep **télűző-tavaszköszöntő**. A tél búcsúztatása így válik teljessé.

Családi nap:

Színes műsorok, játékos vetélkedők szervezése a szülők bevonásával.

Nemzeti ünnep: március 15. és október 23.

- A kisebb gyermekek zászlófestéssel, kokárdakészítéssel készülnek, amit elhelyeznek az emlékhelynél.
- A nagyobb gyermekek az iskolai alsó tagozatos megemlékezésen vesznek részt.
- Minden óvodás gyermek élményeket szerez a fellobogózott utcákról, terekről.

8.4.1. A különbözőség elfogadása, megértése

Cél: hátránykompenzálás, a szélsőséges magatartás közelítése az optimális felé, segítségnyújtás a kudarc feldolgozásához, egyéni fejlesztéssel türelmes, kitartó munkával.

Az óvodában magas a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek száma.

Az alapító okiratban megjelöltek alapján az SNI-s gyermek is felvételt nyer az óvodába. Az esélyegyenlőség jegyében az említett gyermekek nevelése integrált csoportban történik megfelelő arány biztosítása mellett.

A heterogén összetételű közösség révén lehetőség nyílik a megfelelő viselkedési normák és erkölcsi értékek elsajátítására, identitástudatuk fejlesztésére.

Túlnyomó többségben a hátrányos helyzet vagy halmozottan hátrányos helyzet adja a különbözőség alapját, mint például szegényesebb külső, alacsony kommunikációs szint és nehezen szocializálhatóság.

Általában ezekre a gyermekekre jellemző a szélsőséges magatartás, érzelmi csapongás, önértékelés és kontroll hiánya. Néha túlságosan bizalmasak, hízelgők, máskor hirtelen indulatosak válnak és a kudarc agressziót vált ki.

A velük szemben tanúsított nevelési alapelvek a következők: az elfogadás és a türelem az elsődleges. Az egyéni, egyedi különbözőségek pozitív irányú megközelítése, orientálása érvényesül, figyelembe véve a gyermekek és a gyermekközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttérből adódó sajátosságait.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek örömmel, szívesen járnak óvodába, bizalommal fordulnak társaik és a felnőttek felé, előítéletek nélkül elfogadják őket.
- Szívesen vesznek részt közös játékokban, tevékenységekben, nyitottak a társas kapcsolatokra, érdeklődnek barátaik, társaik iránt.
- Figyelemmel és türelemmel hallgatják meg egymást és az óvodapedagógust; kialakulóban van bennük a közösségi öntudat.
- Az éntudat, önismeret és önértékelés fejlődése révén képesek az önálló helyzetfelismerésre, problémamegoldásra.
- Megtanulják elismerni saját és társaik megszerzett képességeit, sikereit.

- Önérvényesítésük a társas együttélés szabályainak megfelelően, elfogadható módon valósul meg.
- Örömeiket lelik a közös élményekben, sikerekben, fejlődésük során pozitív közösségi élményekkel gazdagodnak.
- Érzelmileg elfogadják egymást, felismerik és értelmezik a testbeszéd alapvető jelzéseit, mint például az öröm, biztatás, szomorúság, sírás vagy nemtetszés.
- Szükség esetén képesek egymásnak lelki támaszt nyújtani, empatikusan fordulnak társaik felé.
- Belső igényükké válik a helyes viselkedés szabályainak betartása, udvarias magatartásformák alkalmazása (pl. köszönés, kérdés, érdeklődés, együttérzés).
- Elfogadják és megértik az emberek közötti különbségek természetes voltát.
- Képesek véleményüket bátran, de kulturált formában megfogalmazni.
- Ismerik és alkalmazzák az alapvető udvariassági szokásokat a mindennapok során.
- Megtalálják helyüket a közösségben, és jól érzik magukat benne, pozitív érzelmi kötődésük alakul ki az óvodai csoporthoz.
- A szülőkkel kialakított kapcsolat a kölcsönös bizalom, tisztelet és elfogadás elvén működik, hozzájárulva a gyermek harmonikus fejlődéséhez.

8.5. Sajátos Nevelési Igényű gyermekek nevelése

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az érzelmi és az értékorientált közösség nevelés terén:

Az érzelmi és a szocializáció során empátiás képességünkre alapozva a gyermek pillanatnyi lelki állapotának, igényének megfelelő harmonikus alaphangulat biztosítása. A befogadó közösségben olyan érzelmi légkör kialakítása, amelyben természetes érték az ember, függetlenül teljesítményének színvonalától. Személyes példamutatással annak meggláttatása, hogy nem vagyunk egyformák, a „mátság” elfogadása, a különbözőség tolerálása.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, óvodai nevelés és fejlesztés mellett a megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus) segítségével - a szülővel és az óvodapedagógussal együttműködve - történik a nevelési feladatok ellátása. Intézményünknek van saját logopédus-gyógypedagógus szakembere alkalmazásban, melynek munkáját segíti egy gyógypedagógiai asszisztens.

Differenciált fejlesztés: közösségi nevelés, kooperáció, szociális beilleszkedés, önértékelés, motiváció.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek anyanyelvi és értelmi fejlesztése és nevelési feladatai.

A sajátos nevelési igényű gyermekek anyanyelvi fejlesztése a korai fejlesztés alapjaira épül.

A kis lépések elvének alkalmazásával, figyelembe véve a gyermekek cselekvésbe ágyazott gondolkodását, megfelelő időt és alkalmat biztosítunk a következőkre:

- ☞ Az alapmozgások kialakítása és fejlesztése
- ☞ A minimális kontaktus és kooperációs készség, valamint a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése
- ☞ A beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív szókincs bővítése
- ☞ Az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása
- ☞ Az adekvát játékhasználat elsajátítása és a kognitív funkciók fejlesztése
- ☞ Ezeknek a készségeknek a kialakításában kiemelt szerepet játszik a rendszeresség, az utánzás, az egyszerű verbális utasításokat kísérő gesztusok, a zene, a ritmus és a gyakori ismétlés.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelési és fejlesztési feladatai folyamatos óvodai nevelés és fejlesztés mellett, a megfelelő szakember segítségével történnek. A szülőkkel és az óvodapedagógusokkal szoros együttműködésben biztosítjuk a gyermekek számára szükséges támogatást és fejlesztést.

Az SNI gyermek nevelésének célja:

- Legyen biztosított a gyermekek fejlődési üteméhez történő alkalmazkodás a fejlesztés folyamatában az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével.
- A fejlesztés a számukra megfelelő területen realizálódjon.
- Az SNI-s gyermekek váljanak a közösség teljes értékű tagjává.

Feladata:

- Az SNI-s gyermekek integrált nevelésének biztosítása.
- A gyermek és környezetének teljes körű megismerése.
- Képességekhez és a lehetőségekhez igazodó fejlesztés, egyéni bánásmód biztosítása.
- Sérülés arányának megfelelő önállóságra nevelés.
- Akaratfejlesztés, önbizalom erősítés, reális, pozitív énkép kialakítása.
- Alkalmazkodó képesség fejlesztése, együttműködésre nevelés.
- A gyógypedagógiai fejlesztés segítése, kiegészítése.
- A foglalkoztatáshoz rugalmas szervezeti keretek kialakítása.
- Speciális segédeszközök következetes használata.
- Az óvoda alkalmazottainak és a szülőknek szóló megfelelő tájékoztatás az SNI-s gyermekek befogadásáról.
- A gondozást végző munkatársak fokozott bevonása a nevelésbe hatáskörük szerint.
- Hatékony együttműködés az SNI-s gyermek családjával és a fejlesztést végző szakemberrel.

Intézményünk a Létavértes Városi Önkormányzat képviselő testülete által elfogadott alapító okiratában foglaltak alapján vállalja fel az SNI-s gyermekek integrált nevelését.

SNI-s gyermekek kiszűrése, s a fejlesztés folyamata:

A folyamat megnevezése	A tevékenység megnevezése
1. Adatgyűjtés: - előzetes, - a nevelés folyamatában	Anamnézis felvétel óvodába lépéskor. Családlátogatás. Megismerés: tervszerű, rendszeres, célirányos megfigyeléssel.
2. Elemzés	Tapasztalatok alapján egyeztetés a szülőkkel, pedagógiai szakszolgálat vizsgálatának igénylése.
3. Szakértői vélemény alapján tervezés	Sajátos szükséglet szerinti egyéni fejlesztési terv összeállítása megfelelő szakember iránymutatásával.
4. A fejlesztés megvalósítása	Speciális képességfejlesztő tevékenységek szervezése a szakértői véleménnyel összhangban, a fejlődés regisztrálása az egyéni mérési dokumentációkban.
5. Értékelés, beavatkozás	A fejlődési folyamat követése a PDCA-SDCA ciklus szerint. Gyakoriság (értékelési rendszer szerint).
6. Kontroll vizsgálat	Kontroll vizsgálat kérése a megfelelő szakértői bizottság közreműködésével az iskolaválasztás és kezdés szempontjából.

Sikerkritériumok:

- A folyamatos fejlesztések hatására lehetőségeikhez mértén fejlődnek a képességek.
- Együttműködőek a fejlesztést végző szakemberekkel és elfogadják az alkalmazott eljárásokat.
- Személyiségük a nevelés, egyéni és közösségi fejlesztés hatására olyan szintre jut, hogy lehetővé teszi integrált, vagy számukra megfelelő iskolai rendszerben való fejlesztésüket.
- Érzelmi biztonságuk képessé teszi őket pozitív interperszonális kapcsolatok kialakítására, eredményességük megélésére.

8.6. Óvó-védő tevékenységek

8.6.1. Balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás

Baleset-megelőzés A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet XVIII. fejezetének A tanuló- és gyermek balesetekkel összefüggő feladatok, óvodára vonatkozó rendelkezései alapján végezzük.

Óvodánk helyiségei, udvarunk és egyéb eszközeink kialakításánál elsődleges szempont a biztonságos, balesetmentes környezet kialakítása. Tanév elején a gyermekekkel közösen megtekintjük a veszélyforrásokat a csoportszobában, az udvaron és a gyermekek által használt egyéb helyiségekben.

Fel kell hívni a figyelmüket, hogy a játékeszközök biztonságos használatával nem csak saját, de társaik testi épségét is védik. Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások: egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne.

A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

A gyermekeket a baleset megelőzése érdekében önmaguk és társaik testi épségének megóvására kell nevelni.

Az eszközök, használati tárgyak ellenőrzése, karbantartása, hibaforrások megszüntetése folyamatosan történik.

Nagy hangsúly helyeződik a higiénés szabályok betartására, ilyenek pl.: környezet tisztántartása, portalanítás, fertőtlenítés, folyamatos friss levegő biztosítása, járványügyi szabályok betartása.

A megfelelő páratartalom biztosítását a sok zöldnövény adja.

A gyermekek edzettségét növeli a szabad levegőn végzett többféle mozgásos tevékenység.

A gyermekek életkori sajátosságuknak megfelelő időtartamban pihenhetnek. A lefekvés és felkelés csoportok között lépcsőzetesen történik, de egy adott közösségen belül közel azonos időben. A pihenés előtt mesét, altatót hallgatnak, és halk zene szólhat.

Ezek a tevékenységek biztosítják a megnyugvást, a pihenést.

A megbetegedett gyermekek kiemelése a közösségből mindig megtörténik. A szülők értesítése a csoportvezető óvodapedagógus kötelessége.

Indokolt és sürgős esetben azonnal gyermekorvoshoz kerül a sérült, vagy lázas beteg gyermek.

Orvosi igazolással szükséges bizonyítani a gyógyulás tényét.

A köznevelési törvény rendszeres szűrővizsgálatot feltételez minden óvodában, amely kiterjed a gyermekek **tartás, hallás, látás, fogászati szűrővizsgálatára** egyaránt. Ezek közül szinte mindegyik megvalósul különböző időpontokban.

Közreműködnek benne: védőnők, gyermekorvos, szakorvosok.

A gyermekorvossal, a fogorvosokkal alkalomszerű, míg a **védőnővel rendszeres** a kapcsolat.

Közös és kiemelt érdek a gyermekek egészségének védelme, testi fejlődésének elősegítése.

8.6.2. Védő-óvó előírások

Védő-óvó előírás: az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás, a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások, a tilos és az elvárható magatartásforma.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre. **Elsősegély doboz az orvosi szobában található.**

Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatai:

- A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben.
- Az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban.
- A gyermekek szükségleteinek kielégítése a nap egész folyamán (például folyadék).
- A szokás- és szabályrendszer közös alakítása a gyerekekkel.
- Önállósági törekvések támogatása.
- A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása (kanál, villa, kés használata, szalvétahasználat).
- Az asztalterítés technikájára, esztétikumára való odafigyelés.
- A zsebkendő helyes használata, helyes orrfújás.
- Tüsszentéskor, köhögéskor a kéz száj elé tartása.
- (2,5) 3 éveseknek, illetve egyéni szükséglet alapján a WC papír használatában, a zsebkendő használatában segítségnyújtás.
- A fiúktól WC deszka felhajtásának, a fiúszerepnek megfelelő WC használatnak elvárása.
- A WC lehúzásának igényre alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése, kézmosás WC használat után.
- A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása.
- A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása.
- A fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakoroltatása, a fogmosás eszközeinek rendben tartására serkentés.
- A gyermekek környezetében csak annyi tisztítószer és egyéb vegyszer alkalmazása, amennyi feltétlenül szükséges.
- A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítsék e szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek legyen elkülönített fogmosó felszerelése, törölközője.
- A felöltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás.
- A gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása.
- A ruhák összehajtásának, az öltözőpolcon való rendben tartásának megismertetése elvárása.
- A délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése, légtisztító használata.
- Lefekvés után mesélés, majd testközeli jelenlétével, simogatással a gyermekek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása.
- Lázas, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szüleinek értesítése.
- A gyermekek balesetvédelmi oktatása évente egyszer, illetve az alkalomnak megfelelően, dokumentáltan.

„A játék, út a gyermekek számára annak a világnak megismeréséhez,
amelyben élni fognak, és amelyet megváltoztatni hivatottak.”
/M. Gorkij/

9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

9.1. Játék

Programunk a játékot tekinti a tanulás elsődleges keretének. Ezért napirendünkben a folyamatosságot, rugalmasságot szem előtt tartva a párhuzamosan végezhető tevékenységekre helyezzük a hangsúlyt, melynek jelentőségét a játékra fordított viszonylag hosszú, egybefüggő idő adja.

1. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, egyben az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete. Ennek kielégítésére mindennap, rendszeresen, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul biztosítani kell a lehetőséget. A gyermek játékában jeleníti meg a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait, így válik a játék az egész személyiséget fejlesztő, élményt nyújtó tevékenységgé.

2. Az óvodai nevelés során a szabad játék túlsúlyának érvényesülését kell előtérbe helyezni.

A játék kiemelt szerepe tükröződik az óvoda napirendjében, időkereteiben, valamint a tevékenységek játékos szervezésében. A szabad játék elsőbbsége biztosítja a gyermekek önálló tapasztalatszerzését, kreativitásuk kibontakozását, érzelmi biztonságérzetük fejlődését.

3. A kisgyermek első valódi játszótársa a felnőtt – először a családban, majd az óvodában is.

Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységhez, a szabad játék kialakulása után pedig támogató, kezdeményező vagy segítő szerepet tölt be, amennyiben a játékfolyamat elakad. Tudatos jelenlétével lehetőséget teremt a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulására is.

4. A játék kibontakozásához megfelelő környezet és eszközkészlet szükséges.

Fontos, hogy az óvodai játékhöz jól kialakított hely álljon rendelkezésre, esztétikus, egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia fejlődését ösztönző eszközökkel. Az óvodapedagógus feladata biztosítani a megfelelő csoportlélegkört, az elegendő időt,

változatos játékeszközöket és élményszerzési lehetőségeket minden játékforma – gyakorló, szimbolikus, konstruáló, szabályjáték – számára.

5. A játék folyamatát az óvodapedagógus tudatos, mégis indirekt jelenléte segíti.

Az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását feltételteremtő tevékenységével, szükség esetén együtt játszásával, valamint támogató, ösztönző, serkentő magatartásával segíti elő. Az indirekt nevelési hatások révén a gyermek saját élményein keresztül fejlődik, miközben belső motivációja erősödik.

Céja:

- A gyermekek váljanak képessé egyéni vágyaik, ötleteik, élményeik szabad kifejezésére fő tevékenységükben, a játékban.
- A szabad és kezdeményezett, örömteli játékok során komplex módon fejlődjön személyiségük, alakuljon önismeretük, kreativitásuk, szociális érzékenységük.

Feladata:

- Az elmélyült játék feltételeinek megteremtése: megfelelő fizikai tér, elegendő idő és változatos, fejlesztő hatású játékszerek biztosítása.
- A különböző játékfajták (gyakorló, szimbolikus, konstruáló, szabályjátékok) tartalmának és minőségének gazdagítása a megismerés, gondolkodás és problémamegoldás fejlesztése érdekében.
- A beszéd- és kifejezőkészség, valamint az önismeret fejlesztése bábozás, dramatikus játék és más önkifejezési lehetőségek útján.
- Egyéni és közös élményszerzési lehetőségek biztosítása a szabad játék kibontakoztatásához, különös figyelemmel a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, ingerszegény környezetből érkező gyermekekre.
- Az óvodapedagógus tudatos, de indirekt jelenléte a játék során biztosítsa az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását.
- A játék, mint a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, váljon az óvodai nevelés elsődleges, leghatékonyabb eszközévé.

A játék kiemelt jelentőségű, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység. A nyugodt, derűs légkör a felszabadult játék feltétele, amely alapvető szokásrendszerre épül. A gyermekek szabadon dönthetnek arról, hogy a választott játékot kivel, milyen helyen, mennyi ideig és milyen eszközzel játsszák.

Megfelelő hely:

Az óvodai játék színtere a csoportszoba, az óvoda udvara, a kedvenc játszó-, kirándulóhely. A csoportsobákban a játéktér a bútorok ésszerű elhelyezésével úgy történik, hogy variálható legyen, játszósarkoknak, kuckóknak, a szabad mozgásnak lehetőséget biztosítva. A berendezés segíti a környezetbarát szemléletmód, valamint az egészséges életmód megalapozását.

Megfelelő idő:

Az elmélyült játékot, (szabad és egyéb játékot) a rugalmas napirend biztosítja.

Megfelelő eszközök:

A tudatos óvodapedagógusi munka lényeges eleme a játékeszközök kiválasztása, biztosítása.

A játékhoz olyan eszköz áll rendelkezésre a gyermekek által elérhető helyen, amely esztétikus, könnyen tisztítható, jó minőségű, különböző természetes alapanyagú (nincs mérgező festékkel bekenve, nem káros a környezetre), sokféleképpen egymással variálható, fejlesztő hatású. Megfelel a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak.

A hagyományos játékok mellett a természetes anyagokból készült játékokat részesítjük előnyben, valamint az olyanokat, amelyeket a természetben találhatók- évszakonként eltérő anyagokból készítünk. (termések, kavicsok, kagylók, levelek, ágak, csutka, csuhé stb.).

Az óvodában biztosított játékeszközöket a gyermekek szabadon birtokolhatják, így alakul ki bennük az egyezkedés képessége.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó élményeit, benyomásait játékban újra éli. Így válik a játék kiemelt jelentőségűvé, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A gyermekek a környezetükből szerzett élményekkel, tapasztalatokkal játékuk tartalmát gazdagítják. A családban, az óvodában, tágabb természeti- és társadalmi környezetben szerzett élményeiket játék közben átélik. Játékukban az óvodán kívüli negatív tapasztalatok és érzelmek is megjelennek.

Az agressziót vagy a szorongást kifejező játék is a gyermekek élményeiről vall.

Biztosítani szükséges azt, hogy a gyermekeknek a játék során legyen lehetősége feszültségeit, belső problémáit felszínre hozni és kifejezni, figyelembe véve a csoport elfogadott szokás és szabályrendszerét.

A családok többségének nincs arra lehetősége, hogy gyermekeikkel együtt kirándulhassanak, túrákon vegyenek részt. Ezért minden évben élményszerző kirándulás megszervezésére kerül sor: állatkertbe, vadasparkba, bábszínházba, amelynek fedezetét az óvoda alapítványi pénzéből, pályázatból és szülői hozzájárulásból biztosítja.

Közelebbi élmény és tapasztalatszerzés helyszínei a város nevezetességei: Létavértesi Irinyi János Kiállítóterem és Arborétum, szőlőskert, Létai Levendulás és a település egyéb szolgáltató létesítményei, alkalomszerű rendezvényei.

9.1.2. Az óvodáskorban megjelenő játékfajták

Szabadjáték:

Óvodánkban előtérbe került a szabadjáték túlsúlyának érvényesülése.

A szabadjáték abban különbözik a játék más formáitól, hogy annak kereteiben csak a spontán tanulásnak van létjogosultsága, tehát nincs helye a szervezett tanulásnak.

Minden játék, de különösen a szabadjáték, a tanulással szemben a gyermek szabad elhatározásából születik és abban is ér véget.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását, bevonható társként van jelen.

Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett, a szükség és igény szerinti együtt játszásával támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióval éri el.

Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

Gyakorlójáték:

Lehet mozgásos, manipulációs, verbális.

A mozgásos gyakorlójáték során gyakori ismételtetéssel, bizonyos mozgásokat begyakorolnak a gyermekek, pl.: bújnak, másznak, ugranak.

A manipulációs gyakorlójáték nagy jelentőségű, a gyermekeink szem-kéz koordinációjának fejlődésében pl. tépés, egymásra rakogatás, öntögetés folytán.

A verbális gyakorlójáték, amikor a gyermekek örömet találnak a halandzsza szövegek kitalálásában, ismételtetésében. Ugyanakkor egy-egy dallamrészt, vagy verstöredéket is ismételgethetnek. Ez a gyakorlójáték fejleszti ritmusérzéküket és jelentősége van a beszédgátlások megelőzésében is.

Építő- és konstruáló játékok:

E tevékenység közben a gyermekek különböző játékszerekből összeraknak, létrehoznak valamit. Fontos a felfedezésen, élményen alapuló ismeretszerzés. Segít a modelltől való leképezésben, képalkotásban, összefüggések felismerésében. Építés, konstruálás közben átéli az alkotás örömeit, fejlődik kreativitásuk, logikus gondolkodásuk, szerialitásuk.

Tanulják és tapasztalják a rész és egész viszonyát, megtanulnak tervezni, szerkeszteni.

Alakul megfigyelőképességük, gondolkodásuk.

Az építés elősegíti a szem-kéz koordinációjuk fejlődését.

Az apróbb és bonyolultabb összerakást igénylő műveletek segítik a finommotorikájuk fejlődését.

Szerepjáték:

A szerepjátékban a gyermekek tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket, érzelmeiket, pozitív és negatív élményeiket fejezik ki, a környezet jelenségeit sajátos módon újra alkotják. A gyermekek szociális tanulással a felnőttek mintájáról sajátítják el, tanulják meg az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait.

Gyakorolják a társakkal való együttműködést, átéli az alá és fölérendeltségi viszonyokat. Fejlődik képzeletük egy-egy kitalált történet eljátszásával, szervezőkészségük a játék megszervezésével, empátiájuk a társak érzelmeinek felfogásával.

A játék közben közösen felállított szabályok fejlesztik önuralmukat, akaratukat, szabálytudatukat, erkölcsi érzéküket.

A szerepjáték során lehetőség nyílik a verbális fejlesztésre, hiszen a gyermekek beszélnek, kifejezéseket használnak és alkalmazzák a különböző mondatfajtaikat.

Szabályjáték:

Ennél a játékfajtnál legfontosabb a szabályokhoz való igazodás igénye.

Az óvodapedagógus feladata, hogy ösztönözze a gyermekeket arra, hogy maguk is alkossanak szabályokat és szükség szerint meg is valósíthassák azokat.

A szabályjáték fajtái: mozgásos és értelemfejlesztő.

Sokféle mozgásos, egyszerű szabályjáték megismertetésére kerül sor, mint pl.: fogócska, labdajáték, szembekötősdí, körjátékok, ugrókötelezés.

A szabályjáték közben a gyermekek olyan helyes magatartásformákat sajátítanak el, mint: a türelem, a kitartás, az akaraterő, a mértéktartás, a szerénység, az eredményre törekvés, kudarcűrő képesség.

A labdahasználattal fejlődik nagymozgásuk, finommotorikájuk, szem- kéz-láb koordinációjuk egyaránt.

Az értelemfejlesztő szabályjátékok igen kedveltek az óvodában. Ezek a következők: dominók, társas-, kártya-, logikai- és barchoba játékok.

Ez a játékfajta szociális és értelmi érettséget feltételez és ugyanakkor ezek fejlődését szolgálja. A logikus gondolkodás fejlődésében is igen nagy szerepe van.

Barkácsolás:

A barkácsolás a játék igényéből indul ki, kötetlen és nem öncélú. Az ilyen eszközöknek funkciója van. Az ehhez szükséges eszközök rendszeres gyűjtőmunka eredményeképpen vannak jelen a gyermekek számára folyamatosan elérhető helyen a balesetvédelmi szempontoknak megfelelően. A barkácsolás nagyon változatos tevékenységet biztosít a gyermekek számára pl.: vágás, ragasztás, tépés, hajtogatás, festés, varrás, fonás, faragás stb.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival. Az óvodapedagógus ezen a szakterületen tudja a legjobban kihasználni a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit, segít, hogy a gyermekek kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről. Ez által meg tapasztalhatják, hogy bármilyen anyagból tudnak alkotni, így fejlesztve az ehhez szükséges képességeiket.

Munka közben átélik az alkotás örömét, fejlődik kreativitásuk, társas kapcsolatuk.

Szem-kéz koordinációjuk és finommozgásuk fejlődik tépéssel, vágással, ragasztással.

A gyermekek vizuális ritmusa, esztétikai érzéke díszítéskor fejlődik. A különböző formák és méretek megismerését, az alaklátást, vizuális és tapintásos észleléssel segítik a vizuális technikák.

A barkácsolás a gondolkodási műveletek fejlődésére is hat.

Bábozás – dramatizálás:

A gyermekek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze a bábozás. Általa felelevenítik tapasztalataikat, elképzeléseiket, esztétikai és szociális élményeiket. A bábozásnak nagy szerepe van a személyiség fejlődésében. A bábok mögé bújva igazán lehetőség van az önkifejezésre, ugyanakkor a bábozás hat a társas kapcsolatok alakulására. A bábok használata közben bátrabban megszólalnak, ami segíti kommunikációjuk fejlődését.

Az óvodában a dramatizálás mozgáson, látványon, beszéden alapszik.

Dramatizáláskor a gyermekek saját vagy irodalmi élményeiket játsszák el kötött vagy kötetlen módon, szerepet vállalva.

A bábozással és dramatizálással fejlődik beszédképességük, hangleyjtésük, beszédritmusuk, szocializációs szintjük, kooperatív készségük, kommunikációjuk, szem-, kéz-, lábkoordinációjuk, testsémájuk.

A játék támogatása

- A gyermek játékválasztásának tiszteletben tartása.
- Reflektív szemléletű jelenlét a játékban: a gyermekjáték fejlődésének nyomon követése differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása.
- A gyermeki fejlődés folyamatosságának, illetve megtorpanásának észrevétele.
- Az egyes gyermekek és játszócsoportok játékának támogatása.
- Az új játék használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel való együtt játszás során. A gyermek aktuális fejlődési szintjéhez igazított képességstruktúrák adekvát támogatása.
- A kreatív önkifejezés fejlődésnek segítése.
- A gyermekek kérdéseire való odafigyelés, egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás.
- Csak szükség esetén történő beavatkozás, a játéktevékenység zavarása nélkül.
- Ha a szituáció úgy kívánja, és a gyermekek igénylik, maga is játszótársként vesz részt a játékban.
- A játékfenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszer a gyermekekkel együtt történő alakítása.
- Az egészséges versenyszellem megalapozása.
- A gyermek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Elsődleges feladatunk „megtanítani” játszani. Szükségesnek tartjuk, hogy a szülőket meggyőzzük arról, mennyire fontos a gyermekükkel való rendszeres játék az érzelmi fejlődésben, a szülő-gyermek jó kapcsolata alakulásában. Fontos tudatosítani a szülőkkal, hogy a nevelési célok elérésének legfontosabb eszközének a játékot tekintjük.

Játék útján ismertetjük meg a gyermeket a világgal, tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel – ezzel a gyermek értelmi képességeinek fejlődését segítjük elő. Figyelemmel kísérjük és megköveteljük, hogy az alapvető viselkedési, udvariassági szokásokat a játék folyamatában is tartsák be. A fejlődés egyéni sajátosságait tiszteletben tartjuk, a gyermek játékába csak akkor avatkozunk be, ha a gyermek ezt igényli, ha indokoltnak érezzük, mert a konfliktust nem tudják önállóan megoldani.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A különböző fejlettségű gyermekeknek más a játékeszköz-igénye és a szociálisan érettebb gyermekek segítségével mintát adunk az együttműködésre, a megegyezésre. A játék során a valóság jobb megismerése a képességek és tulajdonságok alakításával a gyermek személyiségének komplex fejlesztése.

Legfőbb fejlesztési forma, amely keretet és lehetőséget nyújt a sajátos nevelési igényű gyermekek meglévő fejlettségi szintjét kihasználva a fejlődés biztosítására.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- A gyermekek képesek kitartóan, több napon keresztül ugyanazon játéktémában kreatív módon együtt játszani.
- A játszócsoportok között jó kapcsolat alakul ki, ahol egymás játéktevékenységét kiegészítik, segítik.
- Szerepjáték során képesek szerepet vállalni, megosztani, eljátszani vagy arról lemondani.
- A problémahelyzetek megoldására is képessé válnak.
- Gyűjtőmunkák, séták, kirándulások során szerzett természeti kincseket, ismereteket alkotó és kreatív módon felhasználják játéktevékenységeikben.
- Saját elképzeléseiknek megfelelően próbálkoznak játékeszközök készítésével, melyet alkalmaznak a szabad játékban.
- Képessé válnak a szabályok alkotására, alakítására, elfogadására, betartására, fejlődik önfegyelmük.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és nemzetiségi gyermekek képessé válnak az elmélyült játékra, együtt játszásra, a szerepek vállalására.
- Az SNI-s gyermekek képessé válnak egyéni lehetőségeikhez mérten a játékba való bekapcsolódásra, a társakkal való együttműködésre.
- A tehetséges gyermekek a játék során megmutatják kiemelkedő képességeiket.

„Ha a jövő évről akarsz gondoskodni - vess magot,
ha egy évtizeddel számolsz-ültess fát,
Ha terved egy életre szól- embert nevelj.
/Kínai bölcs/

9.2. TEVÉKENYSÉGI FORMÁK ALAPMŰVELTSÉGI ELEMOK KÖZVETÍTÉSE, ÁTADÁSA

Az óvodai nevelés országos alapprogramjában a külső világ tevékeny megismerése és a matematikai tartalmú tapasztalatok egységet képeznek.

„A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéltépesége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.” (ONAP)

A gyermek természetes kíváncsisága, aktivitása és érdeklődése révén tapasztalatokat szerez szűkebb és tágabb természeti, emberi és tárgyi környezetének formai, mennyiségi és térbeli viszonyairól. A valóság felfedezése közben pozitív érzelmi viszonya alakul ki a természet, az emberi alkotások és értékek iránt, miközben tanulja azok szeretetét, védelmét és megőrzésének fontosságát.

A környezet megismerése során a gyermek olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek az életkorának megfelelő eligazodáshoz és tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri szűltöldjét, az ott élő embereket, a helyi tájat, hagyományokat, néphagyományokat, szokásokat, valamint a közösséghez való tartozás élményét. Fokozatosan kialakul benne a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeinek szeretete és védelme.

A környezet megismerésével párhuzamosan a gyermek matematikai tartalmú tapasztalatokra és ismeretekre is szert tesz, amelyeket spontán módon alkalmaz különböző tevékenységeiben. Felismeri a mennyiségi, formai, nagyságbeli és térbeli összefüggéseket; fejlődik ítéltépesége, tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy biztosítsa a gyermek számára a környezet tevékeny és sokoldalú megismerésének lehetőségét. Ehhez elegendő időt, helyet, eszközöket és élményszerzési alkalmakat szükséges nyújtania, spontán és szervezett tapasztalatszerzés formájában. Elő kell segítenie a környezetkultúra, a biztonságos életvitel szokásainak kialakulását, a gyermek önálló véleményalkotását, döntési tépeségeinek fejlődését, valamint a társas kapcsolatokon keresztül a környezet alakításában való aktív részvételt.

Kiemelt hangsúlyt kell fektetni a fenntarthatóság pedagógiájára, a környezettudatos szemlélet megalapozására és alakítására, hogy a gyermekek már korai életszakaszukban értő, felelős viszonyba kerüljenek környezetükkel.

9.2.1. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A külső világ és környezet fogalma magában foglalja egyrészt a természeti környezetet (mint a természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), másrészt az ember által alkotott, épített környezetet. A környezettudatos és természetbarát életmódra való nevelés a mindennapi tevékenységek során valósul meg. A közvetlen élményekre épülő tevékenységek hatására fejlődik a gyermekek érzékenysége, és megalapozódik a természethez alkalmazkodó, azt óvó és védő életmód.

A környezet minél átfogóbb megismertetése lehetőséget biztosít az egyetemes és nemzeti kultúra értékeinek, hagyományainak, valamint az adott tájra, helységekre jellemző néphagyományok közvetítésére. A külső világ tevékeny megismerésének témaköréit mindig az aktuális évszakok, napszakok, események, ünnepek és néphagyományok határozzák meg.

Nevelési folyamatainkban figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait és egyéni fejlettségét, a megvalósítás apró történéseken keresztül valósul meg. A gyermekek környezetük felfedezése során olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek szükségesek a környezetben való biztos eligazodáshoz és tájékozódáshoz, életkoruknak megfelelően. Megismerik szülőföldjüket, az ott élő embereket, a hazai tájat, a helyi hagyományokat és népszokásokat, valamint a közösséghez való tartozás élményét. Elsajátítják a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeinek szeretetét és védelmét.

A külső világ megismerésének elsődleges forrása maga a természet és a társadalmi valóság. A gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb világ, amelyben él, általános jellemzőkkel bír, de tapasztalatai eltérhetnek a település és a táj jellegétől függően.

Célja:

- **A gyermekek minél több tapasztalathoz jussanak (mozgásos és érzékszervi) az őket körülvevő természeti – emberi – tárgyi környezetből formai, mennyiségi, téri viszonyairól.**
- **Fedezzék fel környezetüket, s a szerzett tapasztalatok birtokában életkoruknak megfelelően legyenek képesek biztonságosan eligazodni, tájékozódni abban.**
- **A gyermekekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a természet, az emberi alkotások iránt, tanulják meg azok védelmét, az értékek megőrzését, alapozódjon környezettudatos magatartásuk.**

9.2.1.1. Természeti- emberi-tárgyi környezet

Az óvodai környezeti nevelésnek nagyon fontos és kiemelkedő szerepe van az állatok védelmében, a környezetvédelemben, a környezettudatos magatartás és az egészséges életmód kialakításában. A pedagógus személyisége kiemelkedő mintának számít, viselkedése, tevékenysége, a természethez és a gyermekekhez való pozitív viszonya a példa erejével hat a szülőkre is.

Feladata:

- **A gyermekek tapasztalataikra, élményeikre alapozva szerezzenek ismereteket a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezetről.**

- A megismerési folyamat épüljön a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára.
- A megfelelő ismeretek mélyítése, rendszerezése, az alkalmazás lehetőségeinek biztosítása.
- A természetbarát és környezettudatos magatartású ember tulajdonságainak megalapozása, a természeti környezet védelme, lakó és óvoda környékének közös megóvása.
- A szülőföld az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, és néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeinek megismertetése.
- A kommunikációs készség fejlesztése a közvetlen, közvetett tapasztalat- és ismeretszerzés során.
- A gyermekek önálló véleményalkotása, döntési képessége fejlődésének elősegítése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és roma gyermekek körében kiemelten kezelendő a környezet tevékeny megismerése és óvása, a környezettudatos magatartás.
- Egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése.

A gyermekek különböző tapasztalatokkal érkeznek az óvodába. A természeti és társadalmi környezetről sokféle szintű és mélységű benyomással rendelkeznek. Ezek figyelembevételével történik a környezet megismerésére irányuló nevelési tennivalók tervezése és szervezése.

Az óvodapedagógus feladata, hogy biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

A tájegység növény- és állatvilágát közvetlen közegükben séták, megfigyelések alkalmával tapasztalják, ismerik meg a gyermekek, a tágabb környezetben élőket pedig kirándulások alkalmával. (pl. állatkertben; vadas parkban; erdőspusztai, Irinyi arborétumban; stb.)

Nem az ismeretek halmozása, a mindent megtanítás szándéka a fontos, hanem a közvetlen élmények révén megtapasztalni, megismerni a környezettel kapcsolatos komplex módon szerzett ismereteiket, s hogy tudják alkalmazni különböző élethelyzetekben.

Az ismeretszerzésre építeni szükséges, de ugyanakkor nem elhanyagolandó az irányított tapasztalás sem, ezáltal tematikusan bővülnek gyermekeink ismeretei.

A külső világ tevékeny megismerése lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődést, kapcsolatépítést, a szülőföld szeretetének megalapozását.

A meglévő ismeretek mélyítésén és rendszerezésén, bővülésén belül a következőket kell érteni és biztosítani (életkoronként, koncentrikusan bővülve).

A környezeti nevelés

Külső:

- ☞ természeti környezet - természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok stb.
- ☞ ember alkotta (épített) környezet: épületek, a műemlékvédelem, az eszközök és anyagok, környezetbarát szokások, hulladékgazdálkodás, vásárlás, az emberi kapcsolatok, a városi környezet stb.

A belső:

- ☞ természeti környezet: az egészséges életmód, a napirend, a táplálkozás, a mozgás, a betegség-megelőzés.

☞ **személyes környezet: a mentálhigiéné, a lelki élet egészsége, az önértékelés és énkép.**

Társadalmi és természeti környezet tevékeny megismerése tematikusan, évszakos lebontásban:

Őszi tapasztalatszerzési lehetőségek:

- *Visszaemlékezés a nyári élményekre, az őszi színeinek felfedezése, feldolgozása különböző tevékenységek segítségével.*
- *A természet felkészülése a télre, a fák, növények, az időjárás változásainak megfigyelése. Hűvösebbek és rövidebbek a nappalok, napszakok megnevezése.*
- *Az időjárás hatása a közlekedésre: vizes utak, köd, biztonságos közlekedés.*
- *Az őszi betakarítási munkák folyamatos megfigyelése, tevékeny megtapasztalása. (aratás, szüret, krumpli felszedés, kukoricatörés, morzsolás, játékok a kóróval)*
- *Szántóföldeken, kiskertekben található zöldségfélék, gyümölcsök megismerése, megnevezése. A gyűjtött gyümölcsök, zöldségfélék elkészítése és fogyasztása a csoportban.*
- *Virágok megfigyelése, megnevezése. Gyűjtés, szárítás, préselés, maggyűjtés.*
- *Az állatok felkészülése a télre. (vadon élő, erdei állatok, költöző madarak)*

Őszi jeles napok, ünnepek az óvodában:

- szeptember 3. Takarítás Világnapja
- szeptember 22. Autómentes nap
- szeptember 30. Csomagolásmentes világnap
- szeptember 30. A népmese napja
- szeptember, Szüreti mulatság
- október „Tök jó” nap az óvodában
- október 1. Az idősek világnapja
- október 4. Állatok világnapja
- október 10. Komposztálás napja
- október első hétvégéje Madármegfigyelési nap
- október 15. A kézmosás világnapja
- november, idősek köszöntése

Téli tapasztalatszerzési lehetőségek:

- *Téli táj és az időjárás változásainak megfigyelése.*
- *Kinti örömek a hidegben: hógolyózás, hóemberépítés, szánkózás.*
- *Benti örömek, tevékenységek: gyöngyfüzés, varrás, szövés, gombozás, fonás.*
- *Az időjárás és az öltözködés összefüggéseinek megláttatása.*
- *A téli réteges öltözködés jelentősége.*
- *Testi és lelki egészség megóvása: egészséges életmód megélése a mindennapokban, vitamindús táplálkozás: déli gyümölcsök, sült tök, zöldségek fogyasztása.*
- *Lelki egészségvédelem a Boldog Óvoda programjaival. Pozitív gondolkodás kialakítása.*
- *Gondoskodás az itt telelő madarokról.*

Téli jeles napok, ünnepek az óvodában:

- Advent, készülődés a karácsonyra, mézeskalács sütés
- Adventi vásár, újrahasznosított játékeszközök készítése

- Használt ruha börze az óvoda javára, a környezettudatosság és az újrahasznosítás jegyében
- Mikulás ünnepség
- Betlehemes karácsonyi ünnepség
- január 22. A magyar kultúra napja
- február 2. medve előbújása, népi megfigyelések újraélése
- Farsang, jelmezbál a csoportban
- Farsangi mulatság

Tavaszi tapasztalatszerzési lehetőségek:

- *Éledő természet megcsodálása, időjárás változásainak megfigyelése.*
- *Időjárásnak megfelelő öltözködés.*
- *Tavaszi séták során kiskertek megfigyelése, kerti munkák kipróbálása, óvodában veteményezés, csíráztatás, virágültetés, az elültetett fák gondozása.*
- *Tavaszi virágok megcsodálása, megismerése, gondozása.*
- *Korai zöldségekből, gyümölcsökből saláták készítése, kóstolása.*
- *Előbújó bogarak, hazatérő madaraink megfigyelése, méhek védelme.*
- *Közlekedési ismeretek bővítése: vízi, légi, szárazföldi, szekerezés a településen, szőlőskertekben.*
- *Élményszerző séták az óvoda környékén, állatkerti kirándulások.*

Tavaszi jeles napok, ünnepek az óvodában:

- március 8. Nemzetközi nőnap
- március 11. Erdők világnapja
- március 15. Nemzeti ünnep
- március 18. Az újrahasznosítás világnapja
- március 20. A boldogság világnapja
- március 21. Bábszínházi világnap
- március 22. Víz világnapja
- április 7. Az egészség világnapja
- április 22. A Föld napja
- április 30. Méhek napja
- Húsvét
- Anyák napja
- május 6. A magyar sport napja
- május 10. Madarak és fák napja
- Pünkösd

Nyári tapasztalatszerzési lehetőségek:

- *Levendula ültetvény megtekintése.*
- *Nyári játéktevékenységek: papírsárkány készítés és röptetés, szélforgózás, papírhajó úsztatás.*
- *A nyári időjárásjelenségek megfigyelése: záporok, zivatarok, viharok, dörgés, villámlás, szivárvány.*
- *Különös gonddal védjük egészségünket: óvatos napozás kalapban vagy sapkában, a fej, szem, bőr védelme a tűző napsugaraktól, gyakoribb folyadékbevitel.*
- *A színes ugráló iskolákkal való játék az óvoda előtti téren.*
- *Mozgásos játéktevékenységek a Kondi Park, Sportcentrum, játszóterek szabad területén.*

- *Trambulin és udvari közlekedési játékeszközök használata.*

Nyári jeles napok, ünnepek az óvodában:

- június 5. Környezetvédelmi világnap

A négy őselem beépítése a környezeti nevelés egészébe.

Óvodai programunkban kiemelt feladat a Külső világ tevékeny megismertetése a gyermekekkel, a négy évszak körforgását alapul véve. Jól beilleszthető ebbe a rendszerbe a négy őselemmel való ismerkedés, tevékenykedtetés.

A tűz, víz, föld, levegő fogalmak megismerése tevékenységek által hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekekben a környezetükkel kapcsolatban egy pozitív és védelmező szemlélet, gondolkodás alakuljon ki.

Célunk, hogy cselekedeteikkel járuljanak hozzá egy fenntartható jövő kialakításához.

A környezettudatos magatartás kialakítása a Tűz témakörében

- ❖ barátunk vagy ellenségünk a tűz, látogatás a tűzoltó állomásra,
- ❖ kiszabás égetés, télűzés,
- ❖ Szent Iván éji tűzgrás hagyományának megismertetése, videó megtekintése.

A környezettudatos magatartás kialakítása a Víz témakörében

- ❖ éltető elemünk a víz, a víz felhasználásának lehetőségei, jelentősége,
- ❖ takarékos vízhasználatra nevelés,
- ❖ a víz fontosságának tudatosítása az élőlények szempontjából,
- ❖ tó, ér megtekintése az óvoda környékén,
- ❖ a termálvíz jelentősége városunk fűtése szempontjából, megújuló energiaforrásként,
- ❖ hideg-meleg fogalompárok megkülönböztetése kísérletek során (hó, esővíz, csapvíz összehasonlítása),
- ❖ madárvédelem: madarokról való gondoskodás, madáritatók kihelyezése az óvoda udvarán.

A környezettudatos magatartás kialakítása a Levegő témakörében:

- ❖ a levegő szerepének hangsúlyozása az élőlények szempontjából,
- ❖ beszélgetés a tiszta és a szennyezett levegőről, káros kibocsátásról,
- ❖ a növények szerepe a levegő tisztításában, oxigén előállításban,
- ❖ hideg-meleg levegő differenciálása,
- ❖ a levegő mozgása, mint természetes energiaforrás, szélforgó készítés, papírsárkány röptetés.

A környezettudatos magatartás kialakítása a Föld témakörében:

- ❖ a zöld jeles napok megünneplése,
- ❖ növények védelme, gondozása az óvoda udvaron és a csoportszobában,
- ❖ fák ültetése, védelme, ápolása az óvodában,
- ❖ a természet folyamatos megfigyelése a négy évszak körforgásában,
- ❖ szelektív hulladékgyűjtés fontosságának megalapozása,
- ❖ újrahasznosított hulladékból, ruhákból, PET palackokból játékeszközök, bábok készítése,
- ❖ tágabb környezetünk, lakóhelyünk megismerése séták, szekerezések során, épített és a természeti környezet védelmére nevelés.

3-4 éves korban:

- Az óvoda elfogadása, megszerettetése.
- Az óvoda közvetlen környezetének megismerése.
- A családtagjainak felsorolása és megnevezése.
- Testünk részeinek megismerése – önmaga felismerése tükörben.
- Évszakok szépségének, színeinek és jelenségeinek megfigyelése.
- Időjárás és öltözködés összefüggéseinek megfigyeltatása.
- A közvetlen környezetükben található növények, állatok megismerése.
- Az óvoda környezetében található közlekedési eszközök és a gyalogos közlekedés szabályainak megismerése.
- 4-5 éves korban:
- Élményszerző séták szervezése, az óvoda közvetlen környezetének megismerése.
- A családról szerzett ismeretek bővítése.
- Testünk-testrészek ismerete, testfogalom, oldaliság észleltetése.
- Az évszakokra jellemző időjárás változásainak megfigyelése.
- Összefüggések keresése az időjárás változása, emberek tevékenysége, és az állatok életmódja között.
- A növények fejlődésének követése.
- Gyűjtőmunka ösztönzése.
- Szárazföldi közlekedési eszközök megnevezése, különböző szempontok szerinti csoportosítása.
- Vízi, légi közlekedési eszközökkel való ismerkedés.

5-6-7 éves korban:

- Megismerik a gyermekek a tágabb óvodai környezetet, ellátogatnak intézményekbe, középületekbe, parkokba, terekre.
- A család témakör tovább bővül: megkülönböztetik tagjait nemek és kor szerint, felsorakoztatják a rokoni kapcsolatokat.
- Különböző foglalkozási ágakkal és eszközeivel való ismerkedés.
- A testünk témakör tovább bővül: testrészeket pontosan megnevezik, kialakul bennük laterális dominanciájuk, megnevezik érzékszerveiket.
- Megismerik az évszakokhoz kapcsolódó időjárási tényezőket, összehasonlítják azokat.
- Megismerkednek a napszakok, hónapok fogalmával és megnevezik a hét napjait.
- A környezettudatos magatartás kialakítása.
- Az állatokat, növényeket csoportosítják, táplálkozásuk, lakóhelyük, hasznosságuk és egyéb tulajdonságaik szerint. Olyan állatokat és növényeket is megismernek, ami nem tartozik szorosan környezetükhöz.
- A szárazföldi, vízi és légi közlekedési eszközöket megkülönböztetik, tulajdonságaik alapján csoportosítják.

A gyermekekben megalapozódik a természet megismerésével, a természet szeretete, a természet tisztaságának, szépségének védelme. Természetbarát gyermekké nevelődnek.

A csoportszobában egy nyugodt, szemlélődésre alkalmas helyen élő természetsarok kerül kialakításra. Itt kapnak helyet a gyűjtött termések, kavicsok, kagylók, száraz levelek, a csíráztatott, hajtatott növények, az akvárium stb.

Az udvaron lehetősége van a gyermekeknek a **növények gondozására, lehullott levelek összegyűjtésére, komposztálására, virágültetésre, locsolásra, télen a madáretetésre.**

Külön feladat a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, a nemzetiségi gyermekek környezeti, esztétikai nevelése. Ez azért fontos, mert otthon pozitív példát ritkábban látnak, lakásviszonyaik elhanyagoltak, a házuk környezete rendezetlen.

A vonzó, szép, tiszta óvodai környezetben nap, mint nap arra nevelődnek, hogy ne szemeteljenek, és ne rongálják az őket körülvevő tárgyakat. A növényeket óvják és gondozzák. **A gyermekeken keresztül a szülők szemléletét is formálni kívánjuk.** Neveljék ők is gyermekeiket környezetük óvására, védésére, szépítésére (nagytakarítás, virágültetés, fásítás stb.).

A gyermekek kérdéseire, észrevételeire reagálva, **gyarapodik szókincsük, fejlődik kommunikációs képességük.**

Lehetőségük nyílik arra, hogy megosszák egymás között tapasztalataikat. Gondolataikat, érzelmeiket, észrevételeiket összefüggően, mondatba fűzve fejezzék ki. A séták során gyakorolják a köszönést, üdvözlést, bemutatkozást, megszólítást, és a helyes viselkedési formákat. Mindezekre különös figyelmet szükséges fordítani a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és nemzetiségi gyermekek körében.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek megtanulnak tájékozódni, eligazodni a szűkebb és tágabb természeti, társadalmi környezetben.
- Elsajátítják a lakóhelyükkel és családjukkal kapcsolatos legfontosabb ismereteket.
- Ismerik szüleik foglalkozását.
- Tudja óvodájának nevét.
- Képesek az önálló véleményalkotásra, döntések meghozatalára.
- Különbséget tudnak tenni a napszakok, napok, évszakok között.
- Óvják, védik, gondozzák környezetüket.
- Megismerik és alkalmazzák a környezettudatos magatartás alapjait.
- Megismerik a testrészek különböző funkcióit.
- Ismerik és betartják a környezetükben lévő alapvető közlekedési szabályokat, megnevezik a közlekedési eszközöket és azokat csoportosítani tudják.
- Ismeri a növény- és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot.
- Ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat.
- Képesek ismereteiket a különböző helyzetekben, tevékenységekben alkalmazni.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Szívesen vesz részt kiránduláson, sétákon, kiállításon, rendezvényen.
- Viselkedésüket jellemezze a szeretet, tisztelet, az egymás problémái iránti érdeklődés.

9.2.1.2. Matematikai tartalmú tevékenységek

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük.

Az óvodapedagógusaink célja:

- A matematikai érdeklődés felkeltése.
- A minket körül ölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.

Feladata:

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, képességeik fejlesztése.
- A gyermekek logikus gondolkodásának, problémafelismerő, megoldó képességének, kitartásának fejlesztése akár speciális játékokkal.
- A környezet megismerése során szerezzenek matematikai tartalmú tapasztalatokat és alkalmazzák azokat tevékenységeikben.
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- Komplex óvodai tevékenységek keretén belül, játékos feladatokon keresztül szerezzenek matematikai tapasztalatokat.
- Alaki, nagyság béli és térbeli viszonyok megismertetése, ítélőképességük alakítása, tér, sík és mennyiségsszemléletük fejlesztése, számfogalmuk kialakítása.

Az óvodába kerülés kezdetén és a mindennapi életben is találkoznak a gyermekek matematikai fogalmakkal és összefüggésekkel.

A napi tevékenységek közben a gyermekek sok problémahelyzettel szembesülnek, saját logikájuk szerint gondolkodnak és eközben átélik az önálló felfedezés örömét.

A növényápolás és állatgondozási feladatok ellátása, valamint a szelektív hulladék szétválogatása és feldolgozása során is szerezhhetnek matematikai tartalmú tapasztalatokat.

Az újra felhasználás lehetőséget biztosít különböző logikai játékok készítésére és azok alkalmazására a mindennapi nevelő munka folyamán.

Tapasztalások útján rájönnek a variációs lehetőségekre. Mindezek következtében fejlődik logikus gondolkodásuk, helyzet, problémafelismerő- és megoldó képességük, valamint kitartásuk.

A matematikai készségeket, képességeket az alább javasolt témakörök feldolgozása alapján szükséges fejleszteni egyéni és mikro csoportos formában kooperatív technikák alkalmazásával, az életkori sajátosságokat figyelembe véve:

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek

A számfogalom előkészítése, megalapozása

- Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.
- Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód párosításra, számlálásra, a több, kevesebb ugyanannyi érzékeltetésre, gyakorlására.
- Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során.
- Játékos szituációban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségtől függően a 1-10 –ig számkörben mozogjon egyéni képességüknek és korosztályuknak megfelelően.
- Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése.
- Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Szerezenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon.
- Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből.
- Alkossanak síkban is szabadon, szerezenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.
- Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket.

Tájékozódás a térben és a síkban

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése,
- Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játsszanak sokat a tükörrel.
- Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is.
- Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetők. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.
- Tájékozódás síkban és térben (névelők, névutók, határozók használatának gyakorlásával).

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Képesek mennyiséget megállapítani, párosítani, sor számlálni.
- Képesek logikusan gondolkodni, logikai következtetések életkoruknak megfelelő.
- Problémamegoldó képességük jó.
- Képesek részekből egészet kirakni.
- Összehasonlítanak nagyság, szín, forma szerint, megnevezik az egyszerű tulajdonságokat.
- Értik és követni tudják térben és síkban az irányokat, a helyzeteket kifejező névutókat, és azokat a napi gyakorlatban alkalmazzák. (alá, fölé, mellé, közé...)
- Számfogalmuk tízes számkörön belül biztos, tehetséges gyermekeknél akár fölülte is kialakulhat.
- Alakuljon ki a helyes ítélet felállításának képessége.

- Műveletek végzése, relációk felállítása.
- Alkalmazzák a megismert matematikai kifejezéseket.
- Rendelkezzenek a digitális kultúra megalapozásához szükséges készségekkel, képességekkel, rész képességekkel, Alakuljon ki jártasságuk a digitális társadalomba való érvényesüléshez.
- Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest).
- Van tapasztalatuk a tükrökről, szimmetriáról.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Nagy gondot fordítunk a gyermekek már meglévő tapasztalatainak felhasználására, azok rendszerezésére, ezeken keresztül eljuttatva őket a bonyolultabb összefüggések, következtetések felismeréséhez. Lehetőséget biztosítunk, hogy a gyermek korának és fejlettségének megfelelő matematikai ismereteket szerezzen, fejlődjön problémamegoldó gondolkodásuk, mely révén a mindennapokban is könnyebben eligazodnak. A tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatában a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntes figyelmére építünk.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A megismerés minden mozzanatát a közvetlen környezetből kell indítani és a gyermek meglévő ismereteire, tapasztalataira kell alapoznunk. Elemi szintről kezdjük az ismeretek átadását, egyszerű feladatokkal, amelyeket a gyermek már biztosan meg tud oldani, apró lépésekre bontjuk a témákat. A természeti és társadalmi környezet megismerése során szükséges, hogy minél több tapasztalatot szerezzenek a képességeikhez mérten, amelyhez a különböző érzékszerveket, mozgást, játékot fontos beépítenünk. Mindezen ismeretek megszerzéséhez ki kell alakítanunk a megértő, befogadó környezetet, biztosítanunk kell a játékos feldolgozás lehetőségét.

„A mese gyógyír, a mesejáték,
a mese csoda, a mese hit, a mese lélek.
Mosoly mindenki lelkére.”

(Csernik Szende)

9.3. Verselés, mesélés

Az anyanyelvi nevelés alapvető eszközei a mese és a vers, amelyek régi értékeket és hagyományokat közvetítenek a gyermekek felé. Az óvodapedagógusok személyes példamutatásával a gyermekek elsajátítják és gyakorolják a mese- és versmondás lényeges elemeit. A magyar gyermekköltészet, népi és dajkai hagyományok gazdag alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra és verselésre.

A **mondókák, dúdoló, versek érzelmi biztonságot nyújtanak** a gyermek számára, hozzájárulnak anyanyelvi neveléséhez, megalapozzák a könyvekhez fűződő pozitív viszonyt, és elősegítik az olvasóvá válást. Ritmusukkal, a mozdulatok és a szavak egységével komplex érzéki-érzelmi élményt nyújtanak, miközben fejlesztik a gyermek emlékezetét, képzeletét, szókincsét.

A **magyar gyermekköltészet, valamint a népi és dajkai hagyományok** gazdag forrást jelentenek a mindennapos verselésre, mondókázásra. A **mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének egyik legfontosabb eszköze**. A képi és konkrét formában megjelenő mesevilág – bábozás, dramatizálás segítségével – feltárja a külvilág és az emberi lélek legfőbb viszonyrendszerét, és segíti a gyermek viselkedésformáinak alakítását. A meseválasztás során fontos **a gyermek életkorának, érdeklődésének és fejlettségi szintjének megfelelő, tudatos válogatás**.

Az **élőszavas mesemondás** különösen hatékony eszköz a gyermek szemléletmódjának és világmépeinek alakítására. A **mese megoldást kínál a gyermek szorongásaira**, mágikus világmépe pedig ráébreszti őt a mélyebb pszichés realitásokra. A tárgyi világot megelevenítő szemlélet segíti a belső világ és a külvilág közötti kapcsolat kialakulását.

A **mesélő személyes jelenléte nagy érzelmi biztonságot nyújt**, és a mesehallgatás során – a játékhoz hasonlóan – a gyermek **belső képvilágot alkot**, amely az élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A **mesélés rítusainak és szokásainak kialakítása** segíti a gyermek ráhangolódását és a történetek befogadását.

A saját mese- és versalkotás, valamint annak mozgással, rajzzal vagy egyéb művészi formákkal való kombinálása a gyermek önkifejezésének és kreativitásának egyik természetes módja.

A **mindennapos mondókázás, verselés és mesélés a gyermek mentálhigiénés fejlődésének alapvető eszköze**, segít az érzelmek feldolgozásában, oldja a feszültséget, és támogatja az egészséges személyiségfejlődést.

A bábozás és dramatizálás az anyanyelvi nevelés és a játék szerves része, amely elősegíti a gyermekek kreativitását és fantáziáját.

Az óvodai nevelés során, a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve, helyet kapnak:

- a népmesék, népi hagyományokat őrző mondókák, rigmusok, népmondák,
- a klasszikus és kortárs irodalmi művek,
- valamint más népek és nemzetiségek meséi, amelyek mind hozzájárulnak a gyermek irodalmi élményvilágának gazdagításához, identitásának formálásához és kulturális érzékenységének alapozásához.

Célja:

- Ismerkedjenek meg a magyar gyermekköltészettel a népi, dajkai hagyományokkal, valamint a klasszikus és a kortárs irodalmi művekkel egyaránt.
- Az irodalmi élmények folyamatosan keltsék fel és elégítsék ki érdeklődésüket.
- Kellő mértékben alapozódjon meg érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésük, pozitív értékítéletük.
- A gyermek érzelmi biztonságának erősítése, pozitív énképének alakítása.
- A gyermek anyanyelvi nevelésének megalapozása, szókincsének, kifejezőképességének, nyelvi ritmusérzékének fejlesztése.
- A könyvekhez, irodalmi művekhez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az olvasás megszerettetésének megalapozása.
- A gyermek érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének támogatása, képzeletének, emlékezetének, gondolkodásának fejlesztése.
- A belső képalkotás és a kreatív önkifejezés elősegítése a mesehallgatás, verselés, dramatikus játék és saját alkotás során.
- A gyermek mentális jóllétének támogatása, a feszültségek oldása, a szorongások feldolgozása.

Feladata:

- A mese segítse a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének alakulását.
- A gyermekek életkori sajátosságainak, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő beszédhelyzetek teremtése, beszélő, verselő, mesélő környezet kialakítása.
- A mondókák, dalos játékok, versek és mesék rendszeres jelenlétének biztosítása a mindennapokban, spontán és szervezett formában egyaránt.
- A mese képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel tárja fel a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- Változatos életkorhoz igazított klasszikus és kortárs irodalmi élmények, valamint népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek, meséinek közvetítése.
- A mese és vers helyének és szerepének biztosítása az óvodai élet egészében.
- Az előadói mozgáskultúra fejlesztése.
- A gyermeki személyiségben rejlő pozitív tulajdonságok felerősítése, a negatív tulajdonságok tompítása, leépítése.
- Az előszavas mesélés, bábozás, dramatikus játék alkalmazása, a belső képalkotás és a szimbolikus gondolkodás fejlesztésének érdekében.

- A gyermek önálló vers- és mesealkotásának bátorítása, valamint ezek mozgásos, képi vagy dramatikus kifejezésének támogatása.
- A gyermekek szóbeli kifejezőképességének, hallás utáni szövegértésének fejlesztése, az artikuláció és nyelvi ritmusérzék alakítása.
- A meséléshez kötődő rítusok kialakítása, amelyek segítik a gyermek ráhangolódását, és előkészítik az élmények befogadását.
- A szülők szemléletformálása, bevonásuk a közös verselés, mesélés, olvasás élményébe, az otthoni meseélmények erősítése. A nemzetiségi kultúra és irodalom jeles műveinek közvetítése, megismertetése.
- A tehetséges gyermekek fejlesztése báb-drámajáték és az anyanyelvi tehetségműhely keretein belül.

A mese alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgképének formálására, egyben oldja szorongásait és feloldást, megoldást kínál számára.

A mese tárgyi világot is megelevenítő szemléletmódja a csodák, átváltoztatják, ráébresztik a gyermeket egy mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra.

A mese, vers, bábozás és dramatikus játékok hozzájárulnak a gyermekek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes kiejtést, a beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével alakítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja.

A gyermekek beszédhibája logopédus közreműködésével javul.

Ezt a munkát játékos anyanyelvi gyakorlatok alkalmazásával szükséges segíteni.

A gyermekek sok új fogalmat ismernek meg a mesékből. A bábjátékban, dramatikus játékban kibontakozik a gyermekek szabad önkifejezésének igénye, képessége.

A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló vers mondására. A tehetséges gyermekek képesek lehetnek saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással vagy ábrázolással való kombinálására, melyet a szabad önkifejezés egyik módjaként élhetnek meg.

A 2,5-3-4 éves gyermekek első igazi versélménye a mondókához, ölbeli játékokhoz kapcsolódik. A többször átélt ölbeli játék, a fizikai kontaktus sokat jelent a gyermekeknek és a felnőtteknek az érzelmi egymásra találásban. Lehetőséget kell teremteni a vidám rigmusok korai megkedveltetésére is. A gyermekekkel együtt sokszor kell ismételtetni az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan rászoknak a gyermekek a mese figyelmes végig hallgatására, a többszöri meghallgatása után élvezői és kezdeményezői lesznek a dramatikus feldolgozásnak is.

A vers, mese, dramatikus játékokhoz olyan kellékek használata szükséges, ami fejleszti fantáziájukat, mozgásukat, s a mesékhez való erős kötődés kialakulását.

A 4-5 éves gyermekekben kialakul a mese, a vers mélyebb szeretete. Játékukban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás, az ismert mondókák, és a halandzsza szöveg ismételtetése. Az új verseket a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, évszakhoz, s a mindenkorai témákhoz illően választjuk meg. Ebben a korban gyermekek segítségével megjelenítik a meséket, az átélt élményeket, s rögtönöznek drámajátékot, bábjátékot is.

Az 5-6-7 éves korú gyermekeknél minden adandó alkalmat meg kell ragadni a kiolvasó rigmusok ismételtetésére. Újra és újra felelevenednek az előző években tanult versek. Ügyelni szükséges a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű, kellő hangerejű hangsúlyozásra. A délutáni pihenés alatt folytatásos mesét is lehet olvasni a gyermekek

száma. Ebben az életkorban alkalmanként lehetőség adódik a mese, történet önálló befejezésére, új mesék kitalálására, képolvasásra.

A mese kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. A mese képi és konkrét formában feltárja a gyermekek előtt a külvilág, és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat. A mesének, versnek **egész nap helye van az óvodai életben**, amikor a gyermekeknek igényük és kedvük van hozzá.

A mese, mondókázás, verselés a **kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.**

Az állandó, meghitt hely segítségével, tudatos meseválasztással fokozatosan szoknak rá a gyermekek a figyelmes meghallgatásra.

A mesesarokban, egy adott polcon megtalálhatják kedvenc verses, mesés, mondókás könyvüket.

A 6-7 éves gyermekek **könyvtárlátogatás** alkalmával értékes ismeretterjesztő, színes kiadványokat is kezükbe vehetnek.

Kedvenc könyveiket, megfelelő esztétikai és irodalmi élményt nyújtó mesetartalommal rendelkező adathordozókat felhozhatják az óvodába és társaikkal együtt élvezhetik azokat.

Altatás előtt mindennap mesét hallgatnak, altató verseket mondhatnak, hallgathatják az óvodapedagógusuk énekét, akár kellemes altató zene is szólhat ez idő alatt.

A játszóverseket épületen kívül és bent is mondogatják, amíg a játék lendülete tart, színesebbé, gazdagabbá lesz általa.

A versek, mondókák képnézegetésbe, rajzolásba, beszélgetésbe iktatása is fontos, ha a tevékenységhez illeszkedő a témája.

A versek, mondókák, egyéb tevékenységek közben is jelen vannak: képnézegetés, rajzolás, beszélgetés.

A mesék bábbal történő megjelenítésére minden csoportban adottak a feltételek, amit az óvodapedagógusok, és a gyermekek is szívesen használnak. Nevelési évenként néhány alkalommal az intézmény óvodapedagógusi bábcsoportja több bábműsort is bemutat a gyermekeknek.

Ezekre az alkalmakra minden gyermek várakozással készül.

Alkalmanként a lehetőségekhez képest, alapítványi támogatással, külső előadóművészek is színesítik az irodalmi élmények tárházát.

A pedagógiai bábjáték eszköz a pedagógus kezében a nevelés folyamatában.

Komplex művészeti tevékenység, hiszen magába foglalja az irodalmi, anyanyelvi, képzőművészeti, zenei, mozgásos-táncos nevelés feladatait egyszerre. Segítségével formálható a gyermekek erkölcsi értékrendje, esztétikai érzéke, közösségi beállítódása.

A pedagógus egyedül vagy a gyermekekkel közösen játszik a bábbal. Elsősorban nem a reprodukció a cél, hanem a játék közben megélt pozitív élmények biztosítása, indirekt módon történő készség- és képességfejlesztés, komplex személyiségfejlesztés és nevelési feladatok bábjátékon keresztül történő megvalósítása.

A következő területeken fejleszti a gyermekek képességeit:

- ismeretszerzés a meséken keresztül,
- esztétikai fejlesztés a bábok és a komplex művészi élmény segítségével,
- érzelmi nevelés a meseshőssel való azonosulás közben,
- erkölcsi nevelés a jó és a rossz megismerése, differenciálása,
- a közösségi, szociális érzelmek átélését elősegítő kooperáció fejlesztés,

- értelmi képességek fejlődése figyelem, emlékezet, gondolkodás, analízis, szintetizálás,
- anyanyelv és kommunikációfejlesztés, kapcsolatteremtés egymás között, szókincsbővítés,
- hátránykompenzálás, identitásképzés, közösségteremtés.

9.3.1. A pedagógiai bábjáték helye a nevelési folyamatban

Az óvodában számos területen megjelenhet a bábjáték:

- szabadjáték alkalmával a gyermekek spontán indított bábbal való játéka,
- motiváció alkalmával, kezdeményezés elősegítésére alkalmazható báb,
- mese-vers tevékenységnél a pedagógus(ok) vagy a gyermek(ek) előadásában,
- a pedagógus és gyermekek közös bábjátéka, mesedramatizálása esetén,
- óvodai tehetségműhely keretein belül.

Az irodalmi élményt nyújtó mesék, versek megismertetése elsősorban megfelelő motivációval kötetlen módon történik.

Az utóbbi években néhány olyan mesés és verses könyv is beszerzésre került, amelyek a roma kultúra jeles képviselőinek tollából született műveket tartalmazza.

Ezzekkel a történetekkel, mesékkel, versekkel is megismerkednek a gyermekek, mintegy erősítve a roma gyermekek identitástudatát is. Az irodalmi anyag válogatásánál más népek versei, meséi is feldolgozásra kerülnek, biztosítva ezzel a multikulturális nevelést.

Irodalmi anyag összeállítása korosztályonként:

A 2,5-3-4 éves gyermekek számára ajánlott versek, mesék a következők:

- hintáztatók, „höcögtetők”, lovagoltatók,
- egyszerű mondóka, mese
- rövid, rögtönzött történetek
- láncmesék
- egyszerű állatmesék

A 4-5 éves korú gyermekek számára ajánlott versek, mesék a következők:

- népi mondókák
- névcsúfolók, kiolvasók
- vidám, humoros szövegű versek
- mai magyar költők versei, alkalmi versek
- állatmesék
- egyszerű szerkezetű tündérmesék
- óvodapedagógusok által elmondott történetek
- verses mesék

Az 5-6-7 éves korú gyermekek számára ajánlott mesék, versek, mondókák a következők:

- népi mondókák
- kiolvasók
- találós kérdések
- lírai versek
- erdei állatokról szóló mesék

- bonyolultabb tréfás mesék
- tündérmesék
- cigány mesék, versek, történetek
- folytatásos meseregények
- folytatásos történetek, elbeszélések
- maguktól kitalált mesék

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Szeretnénk elérni, hogy a vers és mese az óvodán kívül a családban is napi élmény legyen. Az irodalmi művek hallgatása örömteli élményként jelenjen meg, amit a gyermek szívesen kér. Meséléssel és verseléssel értékeket és hagyományokat adunk át, metakommunikációs jelzéseinkkel élményszerűen bemutatva ezeket. Bátorítjuk a gyermeket a mesekönyvek nézegetésére, és nagy hangsúlyt fektetünk a dramatizálásra, amely segíti a személyiségfejlődést, oldja a gátlásokat, és növeli a játékbátorságot.

A versmondással fejlesztjük a gyermek verbális emlékezetét és bővítjük szókincsét. A mesék erkölcsi értékeket közvetítenek, erősítik a közösséghez tartozás érzését, és lehetőséget adnak a tanulásra, szórakozásra, kellemes időtöltésre. Segítünk a gyerekeknek leküzdeni szorongásaikat, oldani gátlásaikat, erősíteni képzeletüket és önbizalmukat. A mese feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, és bemutatja a megfelelő viselkedésformákat.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

Az irodalmi művek, versek, mondókák, dúdolóok felhasználásával, mondogatásukkal, ritmusuk által a személyes kapcsolat, mint a fejlesztés érzelmi alapjának kialakítása. Mesehallgatással szabályokhoz, normákhoz való igazodás elsajátítása. Mese által fejlődnek, bensőségesebbé válnak érzelmi kapcsolatai, erősödik én-tudata, önbizalma.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyermekek ismételtetik a verseket, rigmusokat, mondókákat.
- Tudnak mesélni, bábozni, dramatizálni.
- Tudnak egy elkezdett történetet saját fantáziájuk alapján folytatni és befejezni.
- Önállóan kezdeményezik egyéb tevékenységeik során mondókák, versek előadását.
- Vannak kedvelt meséik és mesehőseik.
- Értékelik és védik a könyveket, bábokat, eszközöket.
- Képesek felnőtt irányításával, irodalmi élmények reprodukálására, dramatizálással és bábozással.

Lehet élni zene nélkül is.
A sivatagon át is vezet út.
De mi (...) azt akarjuk, hogy az ember ne úgy járja végig élete útját,
mintha sivatagon menne át, hanem virágos réteken.
/Kodály Zoltán/

9.4. Ének, zene, énekes játék, tánc

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, amely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget.

Célja:

- A gyermekek zenei érdeklődésének, zenei érzékenységének és zenei kreativitásának megalapozása, az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások élményszerű megismertetése által.
- Az ének-zene befogadásához szükséges képességek (hallás, ritmusérzék, emlékezet, figyelem stb.) fejlődésének megalapozása.
- A gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának fokozatos formálása.
- A közös éneklés, énekes játékok, zenehallgatás, néptánc során átélt örömteli élmények segítségével a közösségi érzés, az érzelmi kifejezőkészség és a zenei anyanyelv fejlesztése.
- A magyar és más nemzetiségek népi kultúrájának megismertetésén keresztül a nemzeti identitás megalapozása, valamint a hagyományokhoz való pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- A gyermek személyiségfejlődésének sokoldalú támogatása a zene komplex eszközrendszerén keresztül: az érzelmek kifejezésének, a ritmusérzéknek, mozgáskoordinációnak, zenei memóriának és figyelemnek a fejlesztése által.

Feladata:

- A gyermekek számára érzelemgazdag, motiváló zenei légkör megteremtése, amelyben biztonságban érezhetik magukat, és bátran megnyilvánulhatnak.
- A zenei anyag életkori sajátosságokat figyelembe vevő, igényes összeválogatása a magyar néphagyomány, kortárs művészetek, valamint más nemzetek zenei kultúrájának bevonásával.
- A gyermekek egyéni képességeihez igazodó, örömteli és élményszerű éneklés biztosítása, a zenei kreativitás kibontakoztatása érdekében.

- A közös éneklés, énekes népi játékok, zenehallgatás megszerettetése, rendszeres beépítése a mindennapi tevékenységekbe, a felnőtt minta spontán utánzásán keresztül.
- A dalokhoz kapcsolódó ritmus, dallam és mozgás harmóniájának kialakítása, a gyermeki önkifejezés fejlesztése.
- A gyermekek ismerkedése különböző hangszerekkel, hangszeres zenehallgatás élményszerű megtapasztalása, figyelmes hallgatásra nevelés.
- A zenei anyag kiválasztásánál figyelembe kell venni az évszakok változásait, a természet jelenségeit, a naptári év jeles eseményeit, ünnepeit és a hagyományos szokásokat, valamint a helyi közösség kulturális sajátosságait.
- A népi játékok, dalok, táncok és kortárs zenei anyagok alkalmazásával a hagyományok továbbélésének segítése, a nemzeti és nemzetiségi kultúrák megismertetése és elfogadásának elősegítése.
- A zenei képességek – úgymint egyenletes lüktetés, ritmusérzék, éneklési készség, hallás, zenei emlékezet, mozgáskoordináció – fejlesztése játékos, élményalapú tevékenységeken keresztül.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, roma származású, valamint sajátos nevelési igényű gyermekek zenei tevékenységekbe való aktív bevonása, pozitív sikerélményeik biztosítása. A zenei élmények által érzelmi biztonságuk, önbizalmuk, lelki egészségük támogatása.
- A tehetséges gyermekek felismerése, differenciált fejlesztése a tehetségműhelyek keretein belül. A zenei tehetség kibontakoztatásának segítése változatos, sokoldalú ének-zenei tevékenységeken keresztül.
- A zenei nevelés során a nemzetiségi nevelés támogatása: a gyermekek nemzetiségi hovatartozásának figyelembevételével a kulturális identitásuk erősítése, a hagyományok megőrzése és átörökítése.

Az óvodai ének és zenei nevelés megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A zenei élményt többféle tevékenységhez lehet kapcsolni a mindennapok során.

A zenei nevelés programja 3 éves kortól az iskolakezdésig az életkor és egyéni sajátosságok figyelembevételével átgondolt, tervezett tevékenység óvodánkban.

Az éneklés – zenélés a komplexitás jegyében a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A gyermekekben meglévő, ösztönös zenei érzékre építve gyakoroljuk az anyanyelv, zenei anyanyelv elsajátítását.

Az ének – zenei nevelés az óvodában Forrai Katalin: Ének az óvodában, című összeállítás, kortárs művészeti alkotások, és multikulturális tartalmú zenei anyagok felhasználásával történik.

Az infokommunikációs eszközök felhasználásával, színvonalas zenei alkotásokkal ismertetjük meg a gyermekeket.

A zenei tevékenység, valamint az improvizálás örömet okoz, s egyben fejlesztő hatással bír, ez tükröződik mozgásukban, táncmozdulataikban és éneklésük során is.

Az ének-zenei anyaga összeállítása korosztályonként:

2,5-3-4 éves korban:

Ebben az életkorban a gyermekek zenei tevékenységeinek fő formája a kötetlen énekelgetés, az együtt mozgás, az érzelmi biztonságot adó ölbéli játék, valamint a felnőtt minta spontán utánzása. Az utánzó mozgással kísért szerepjátékok, a ritmus és hangzás élményszerű megtapasztalása kerül előtérbe.

Ajánlott zenei anyag:

- Ölbeli játékok, hintáztató és lovagoltató játékok, höcögtetők
- Arc- és kézzjátékok (pl. „Ez elment vadászni” típusú)
- 3–5 hangból álló egyszerű gyermekdalok, énekes játékok (pentaton hangsor előnyben)
- Mondókák változatos tempóban és hangszínnel

Hallásfejlesztés:

- Halk–hangos hangok megkülönböztetése beszédben, mondókákban, énekben
- A környezet zörejeinek tudatos meghallgatása (pl. eső, madárcsicsergés, ajtócsukódás)
- Hangszerek alapvető hangszíneinek megfigyelése (pl. csörgő, dob, triangulum)
- Magas–mély hangok érzékelése, kézmozdulattal való kifejezése (pl. felfelé és lefelé mutató)

Ritmusérzék fejlesztés:

- Egyenletes lüktetés érzékeltetése játékos mozdulatokkal (pl. taps, dobbantás, ringás)
- Egyszerű ritmusminták utánzása (kézzel, lábbal, eszközökkel)

4-5 éves korban:

Ebben az életkorban a gyermekek ritmus- és hallásfejlesztése tudatosabb formát ölt. A zenei anyag már összetettebb, a gyermekek aktívabban vesznek részt a zenei tevékenységekben, örömteli énekléssel és ritmuseszközök használatával.

Ajánlott zenei anyag:

- 3–6 hangból álló gyermekdalok
- 4–8 motívumból álló énekes népi játékok, dalos játékok
- Gazdagodó mondókaanyag mozgással, ritmizálással
- Egyszerűbb népi gyermekjátékok (pl. "Kicsi vagyok én...")

Hallásfejlesztés:

- Halk–hangos hangok tudatos megkülönböztetése énekben, beszédben, tapsban
- Magas–mély hangok érzékeltetése a dallamvonal kézmozgással való követésével
- Tiszta éneklés fejlesztése gyakori önálló énekelgetés során
- Egyszerű dallamfordulatok felismerése, visszaéneklése

Ritmusérzék fejlesztés:

- Egyenletes lüktetés kifejezése változatos formában (taps, dob, testhangok)
- Dalok, mondókák ritmusának kiemelése és utánzása
- Ritmushangszerek aktív használata (dob, csörgő, xilofon, ritmuspálcák stb.)
- Gyors–lassú tempók megkülönböztetése, játékos átélésük

5-6/7 éves korban:

A zenei készségek fejlesztése ebben az életkorban már tudatosabb formát ölthet. A gyermekek képesek tisztábban énekelni, ritmustartásuk stabilabb, figyelmük fókuszáltabb, zenei memóriájuk fejlődőképesebb. Fontos szerepe van az élményszerű dallamalkotásnak, improvizációnak és a kortárs vagy nemzetiségi kultúrák megismertetésének is.

Ajánlott zenei anyag:

- Bővülő mondóka- és dalanyag
- Népi gyermekjátékok, dramatikus játékok
- Kortárs zenei alkotások (óvodás korosztálynak készült gyerekdalok)
- Roma népzene, nemzetiségi dallamvilág – kulturális nyitottság fejlesztése

Hallásfejlesztés:

- Halk–hangos, magas–mély tudatos megkülönböztetése énekben és zenehallgatás során
- Dallamfelismerés, dallamalkotás (pl. dallambújtatás: ismert dallamok játékos felismerése)
- Tiszta éneklés egyéni gyakorlással, felnőtt minta utánzásával

Ritmuszérzék fejlesztés:

- Egyenletes lüktetés és ritmus tudatos megkülönböztetése
- Ritmuseszközök kreatív használata (ritmuskompozíciók alkotása, kísérek)
- Motívumhossz és ritmusképletek érzékeltetése (pl. 2–4 ütemes ritmusminták)

A gyermekek megismerkednek a különféle népi játékformákkal, mint például a **párcserés, sorgyarapító, fogyó, kapus, hidas játékok**, melyek számos **gyermek néptánc-elemet** is tartalmaznak. Ezek nemcsak a mozgáskoordinációt és a ritmusezérzékét fejlesztik, hanem segítik a **társas kapcsolatokat**, a szabálytudat és az együttműködési készség kialakulását is.

A **zenehallgatási anyag kiválasztása** mindig az adott évszakhoz, ünnepkörhöz, valamint a gyermekek érdeklődéséhez és fejlettségéhez igazodik. A cél, hogy már korai életkortól kezdve kialakuljon a gyermekekben a zene szeretete, befogadásának képessége.

Lehetőség szerint meghívást kapnak az óvodába **népzenei előadók, néptáncosok**, akik közvetlen kapcsolatba hozzák a gyermekeket az élő népzenevel. Ilyen alkalmak során a gyermekek **eredeti feldolgozásban és előadásban** hallhatják a **magyar és roma folklór** gyöngyszemeit, így élményszerű módon ismerkedhetnek meg saját és más kultúrák hagyományaival.

A különböző **énekes játékok és mondókák** nemcsak a hagyományörzést szolgálják, hanem elősegítik a **beszédfejlődést, a szókincsbővítést**, valamint a **nyelv kifejező erejének** gyakorlását is.

Különösen fontos ez a **hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű** gyermekek esetében, akiknél a mondókázás, éneklés, mozgásos játék biztonságérzetet nyújt, segíti az érzelmi kiegyensúlyozottságot, a csoporthoz való tartozás érzésének megerősödését, és támogatja az alkalmazkodóképesség fejlődését.

A **gyermekek zenei érdeklődése már óvodáskorban is megmutatkozik**. Ez különösen jól érzékelhető ritmusezérzékükben, éneklésükben és mozgásos megnyilvánulásaikban. Erre

alapozva szabadidős tevékenységek vagy tehetségműhelyek keretében célzottan is fejleszthető zenei és táncos képességük.

A **mozgásos játékok, a közös táncmozdulatok**, népi játékok során fejlődik a gyermekek mozgáskultúrája, egyensúlyérzéke, és fokozatosan rátalálnak a mozgás és zene közös ritmusára. A téri mozgások, irányok követése, a térben való tájékozódás, különböző testhelyzetek megélése – mind hozzájárulnak a mozgáskoordináció és testtudat fejlődéséhez.

A csoportszobában található **hangszerek** (dob, triangulum, csörgők stb.), illetve a természetes vagy újrahasznosított anyagokból **saját kézzel készített hangkeltő eszközök** használata különösen inspiráló a gyermekek számára. Ezek játékos alkalmazása fejleszti a zenei kreativitást, auditív figyelmet, hallásdifferenciálást és ritmusérzéklet.

A **páros játékok, táncok** során fejlődik a gyermekek **szociális érzékenysége, együttműködési készsége, egymásra figyelés képessége**. A **tapsoltatók, tenyérsimogatók, láblógatók** segítik különböző testrészeik megismerését és használatát ritmikus mozdulatok közben, így az **önismeret, testkép és koordináció** egyaránt fejlődik.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A zene különösen hatékony eszköz a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek fejlesztésében. Nyugtató, figyelemfelkeltő és motiváló erejével elősegíti a gyermek érzelmi állapotának stabilizálását. A zenei nevelés során fejlődik a gyermekek hallása, ritmusérzéke, emlékezete, harmonikus mozgása, és mindez szoros kapcsolatban áll a beszédfejlődéssel, valamint az érzelmek kifejezésének képességével.

A rendszeres éneklés, zenei játék, hangszerezés és mozgásos kíséret segít:

- az **érzékszervi és észlelési** funkciók fejlesztésében,
- a **figyelem és koncentráció** erősítésében,
- az **érzelemszabályozás** tanulásában,
- valamint a gyermekek **önkifejezési képességének kibontakoztatásában**.

Fejlesztési tervek és differenciálás a zenei nevelésben

A gyermekek eltérő fejlettségi szinten állnak, így a zenei nevelésben is elengedhetetlen a differenciált fejlesztés. A cél az, hogy **minden gyermek a saját ütemében fejlődhessen**, és megtapasztalja az éneklés, ritmus, zene örömét.

Differenciálás szempontjai:

- Tartalom szerint: más-más dal, mondóka különböző fejlettségi szinthez
- Eszközhasználat szerint: egyszerűbb–összetettebb ritmushangszerek
- Csoportalakítás szerint: kisebb csoportos foglalkozások, egyéni játék
- Tempó, ismétlésszám szerint: lassabb tempó, több ismétlés a rászorulóknak

Zenei tevékenységek beépítése a napirendbe

A zenei nevelés nemcsak a célzott foglalkozások idején valósul meg, hanem **folyamatosan jelen van a nap folyamán**.

Spontán zenei tevékenységek:

- Játék közbeni dúdolgatás, mondókázás

- Dalindítás egyéni kezdeményezésre
- Séták, udvari játékok alatt közös éneklés
- Átvezető dalok használata

Tervszerű zenei tevékenységek:

- Reggeli körjáték: évszakhoz, jeles napokhoz kapcsolódó dalok
- Zenei nevelési tevékenység heti rendszerességgel
- Komplex tevékenységekbe ágyazva: mozgásos dramatikus játék, mesedélután, bábozás
- Ünnepi készülődések: karácsony, húsvét, anyák napja, népi hagyományörzés

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek önállóan és kreatívan kezdeményeznek mondókákat, énekeket mindennapi tevékenységeik során (játék, ábrázolás, mozgás stb.).
- Örömmel és aktívan vesznek részt énekes-táncos, mozgásos játékokban, bekapcsolódnak a közös éneklésbe.
- Életkoruknak megfelelően tisztán, pontosan énekelnek, felismerik és reprodukálják az ismert dalokat.
- Megkülönböztetik és tudatosan alkalmazzák a zenei fogalompárokat (pl. halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély, egyenletes-lüktető stb.).
- Képesek egyszerű ritmus-, mozgás- és dallammotívumokat felismerni, rögzíteni és visszaadni (pl. tapsolás, ritmikus lépegetés, kézmozdulat).
- Biztonsággal használják a különféle ritmushangszereket (pl. dob, csörgő, triangulum, xilofon), ismerik azok hangját, funkcióját.
- Figyelmesen, érdeklődve hallgatják a különböző stílusú és eredetű zenei műveket (pl. klasszikus zene, népzene, kortárs zene).
- A népi gyermekjátékokat és a hozzájuk kapcsolódó népi mondókákat, rigmusokat életkoruknak megfelelően ismerik, eljátszani és énekelni képesek.
- Megismerkednek a jeles napokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó népszokásokkal, énekekkel, játékokkal; azokban örömmel részt vesznek.
- Az SNI-s (sajátos nevelési igényű) gyermekek egyéni képességeik szerint fejlődnek az utánzásban, önkifejezésben, aktív részeseivé válnak az ének-zenei tevékenységeknek.
- Kialakul az énekléshez, zenéhez való pozitív érzelmi viszony, a zene iránti nyitottság, zenei ízlésük, esztétikai érzékenységük fejlődik.
- A közös zenei élmények révén fejlődik szociális érzékenységük, közösségi viselkedésük, szabálykövetésük, együttműködési készségük.
- A zenei nevelés során fejlődik mozgáskoordinációjuk, figyelmük, ritmusérzékük, memóriájuk és érzelmi kifejezőképességük.

Nézd a szivárványt, hozzád felér.
Védd meg a színeket, s a gyermekek szívét!
Fent a felhő szélén, egy angyal mindent lát.
Hogyan járnak a papíron a színes ceruzák.
Fent a felhő szélén egy angyal mindent lát,
hogy a világot a Földön, gyerekek rajzolják.
Kicsiny, hegyezetlen, színes ceruzák.
/Kormorán/

9.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A gyermekek ábrázolótevékenysége a vizuális nevelési lehetőségek legfontosabb eleme, amely az óvodai nevelés egészét áthatja. Az ábrázolótevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újra alkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

Célia:

- Gazdagodjon a gyermekek tér, forma látása és színvilága.
- Alakuljon ki esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk és igényességük.
- Váljon igényükké az alkotás és önkifejezés, mely a belső képek gazdagítására épül.
- Fejlődjön a gyermekek személyisége az ábrázolás és kézimunka különböző fajtái, valamint a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés során.

Feladata:

- Az esztétikum, a harmónia, a funkció egységének biztosítása a gyermekeket körülvevő óvodai környezetben.
- Ismerjék meg a szülőföld az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, tartsák fontosnak ezek szeretetét, védelmét.
- A feltételek megteremtése, a gyermekek képi, plasztikai kifejező nyelvének, konstruáló, komponáló, térbeli tájékozódó, rendező képességének fejlesztéséhez.
- A rácsodálkozás képességének kialakítása.
- Az ábrázolás és kézimunka eszközeinek helyes és biztonságos használatának elsajátítása.
- Kézügyesség, finommotorika, kreativitás fejlesztése.
- A gyermekek saját és egymás munkájának megbecsülése, reális értékelése.
- A gyermeki alkotások bemutatása az installációs falon és különböző rendezvényeken, kiállításokon.

- **A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, SNI-s és roma gyermekek esztétikai élményhez juttatása, az ábrázoló- és kézimunka tevékenység megszerettetése.**
- **A tehetséges gyermekek fejlesztése tehetségműhelyekben és egyéb tevékenységekben.**

Fontos az esztétikus környezet léte az alkotó tevékenységhez, ezért minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növényrel, a természet által adott „kincsekkel”.

Álljon rendelkezésre hely, idő megfelelő mennyiségű és minőségű anyag, eszköz, elérhető helyen az egész nap folyamán.

Maga a tevékenység, és annak öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.

Az eszközök kiválasztásánál fontos a célszerűség és a természetes alapanyag mellett, a hulladék újra hasznosítása. (ajándékkészítés, játékkészítés stb.)

Az óvoda működése során rontott (használt) papírokat is újrahasznosítjuk, melyre a gyermekek rajzolhatnak stb.

Így tesszük lehetővé a gyermekek számára, hogy ez által hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, ezzel is tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik.

Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a gyermekek az elkezdett munkájukat minden esetben fejezzék be.

Megismerhetik a tevékenységükhöz használt anyagok és eszközök tulajdonságait, s azok biztonságos alkalmazását.

Mintázhatnak, rajzolhatnak, festhetnek, építhetnek, barkácsolhatnak, konstruálhatnak, díszíthetnek kedvükre.

Népművészeti elemekkel, új technikákkal ismerkedhetnek meg.

Ezek a technikák hozzájárulnak magukkal gyermekeink finommotorikájának fejlődését, segítik őket abban, hogy műveik kifejezőbbé váljanak.

Alkotásaik tükrözzék a környező világról szerzett ismereteiket, érzelmi állásfoglalásaikat, fantáziájukat, belső képalkotásukat.

A hiányosságok felfedezése újabb, pontosabb megfigyelésre készíti őket.

Ezek a korrekciók későbbi alkotásaikban már fellelhetők.

Vizuális tartalmak korosztályon kenti összeállítása:

2,5-3-4 éves korban:

- A gyermekek játszva ismerkednek különböző anyagokkal, eszközökkel és technikákkal, miközben felnőtt irányítással és mintakövetéssel átélhetik az alkotás örömét.
- Szabad alkotásaikban megjelennek a firkák, mázolások, gyurmázások, amelyek az élmények, érzések első képi leképezései.
- Lehetőségük nyílik különféle képi kifejezésre: festésre, rajzolásra, ragasztásra, gyurmázásra, nyomatkészítésre, karcolásra agyagba, homokba.
- Formák, alakzatok alkotásával fejlődik kézügyességük, szem-kéz koordinációjuk és színbeli tájékozódásuk.

4-5 éves korban:

- Megjelenik a **szándékos képalakítás igénye**, a gyermekek szívesen alkotnak konkrét témákban, egyre tudatosabban használják az általuk ismert eszközöket és anyagokat.
- **Közös vizuális élményfeldolgozás** során erősödik a figyelmük, emlékezetük, kifejezőképességük.

- Kifejezőmódjuk gazdagodik, **bővül az eszköztáruk** természetes anyagokkal (pl. spárga, fonál, textília, termés, csuhé, kukoricaszár, csutka).
- Plasztikai munkáikban megjelenik a **formák tagolása**, felületképzés, tapintási élmények.
- Részt vesznek **játékokhoz kapcsolódó kellékek készítésében**, melyeket integrálnak a játékba, ezzel fejlesztve kreatív gondolkodásukat.

5-6-7 éves korban:

- A gyermekek tevékenységeiben megjelenik a **tudatosság, tervszerűség és részletgazdagság**.
- Egyre gyakoribb a közös alkotás, amely segíti a társas kapcsolatok, együttműködés fejlődését.
- Az óvodapedagógus irányításával megismerkednek változatos technikákkal: batikolás, mozaikkészítés, textilkép, márványozás, karcolás, díszítés, hajtogatás, varrás, gyöngyfüzés stb.
- Rajzaikban **történetek, cselekmények és térábrázolás** is megjelenik.
- Díszítőmunkáik változatosabbá válnak, megjelennek népi motívumok, nemzeti szimbólumok.
- A gyermekek vizuális tevékenységei során fejlődik:
 - ☞ grafomotoros készségük,
 - ☞ szem-kéz koordinációjuk,
 - ☞ kreativitásuk,
 - ☞ formaészlelésük,
 - ☞ esztétikai érzékük,
 - ☞ önkifejező képességük,
 - ☞ önkritikájuk.
- A **szabadban is lehetőségük nyílik ábrázoló tevékenységekre** (pl. homokba rajzolás, természetes anyagokból való alkotás).
- A **hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű** és gyermekek számára az óvoda biztosítja azokat a feltételeket (eszközök, tér, inspiráció), amelyek otthoni környezetükben hiányozhatnak, így ők is részesülhetnek gazdag esztétikai élményekben.
- **Szüleik és társaik is megtekinthetik alkotásaikat**, ami motiváló hatású számukra.
- A **tehetséges gyermekek külön figyelmet kapnak**: részt vehetnek tehetségműhelyekben, pályázatokon, kiállításokon, ahol sikerélményekhez jutnak.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Figyelembe vesszük a gyermekek közötti képességbeli különbségeket a rajz, festés, mintázás, kézimunka és vizuális tevékenységek során. A személyiségfejlődés folyamatát irányító feladatokat gondosan megtervezzük, megvalósításukat rugalmasan kezeljük, és alkalmazkodunk a spontán gyermeki igényekhez. Fontosnak tartjuk a tolerancia és empátia érvényesülését. Az óvoda értékrendszerét közvetítve, a gyermekek és a szülők ízlésének formálásában is aktívan részt veszünk, igyekszünk elfogadtatni azokat.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

- Finommotorika fejlesztése speciális játékokkal, gyurmázással, rajzolással, tépéssel, festéssel.
- Fontos cél, hogy a gyermekek örömmel alkossanak, élményt találjanak a folyamatban.
- Egyéni fejlesztési szintekhez igazodó anyaghasználat és motiváció.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Az eszközöket (ceruza, ecset, olló) helyesen, készségszinten használják.
- Élményeket és érzelmeket képesek vizuálisan kifejezni.
- Gazdagon használják a színek skáláját.
- Emberábrázolásban felismerhetők részformák és arányok.
- Tudnak színesen és egyéni módon díszíteni.
- Finommozgásuk, szem-kéz koordinációjuk fejlődik.
- Széleskörű technikaismerettel rendelkeznek, önkifejező képességük alakul.
- Vizuális észlelésük, emlékezetük, térlátásuk koruknak megfelelő.
- Képesek esztétikai véleményt alkotni.
- Vonalvezetésük balról jobbra halad.
- Alkotáshoz való viszonyuk rendezett: ügyelnek környezetükre, munkájuk tisztaságára.

„Az egészséges edzett test
az alapja a magas fokú szellemi kultúrának.”
/Dr. Gegesi Pál /

9.6. Mindennapos mozgás

A mozgás a kisgyermek egyik legalapvetőbb szüksége és természetes önkifejezési formája, amely szoros kapcsolatban áll a testi, lelki és szociális fejlődésükkel. A mindennapos testmozgás hozzájárul a harmonikus személyiségfejlődéshez, az egészséges életmód megalapozásához, valamint a pszichomotoros képességek és szociális kompetenciák fejlődéséhez. Célunk, hogy a mozgás örömforrás legyen, a gyermekek életének természetes és szeretett része.

Keretei:

1. **Spontán mozgás:** a szabad játék során megvalósuló természetes, aktív mozgás.
2. **Irányított mozgásfejlesztés:** tudatosan tervezett, napi rendszerességgel megvalósított mozgásos tevékenységek.
3. **Szervezett mozgásos tevékenység:** csoportos, célzott mozgásfejlesztő foglalkozások, illetve ünnepekhez, projektekhez kapcsolódó komplex programok.

Célja:

- Válgjon a gyermekben igényre a mozgás iránti pozitív attitűd kialakítása, az egészséges életmód és testtudat megalapozása.
- Fejlődjön a gyermekek mozgáskultúrája, testi kondicionális képességeik: a fizikai erőnlétük, állóképességük, ügyességük.
- Fejlődjenek pszichomotoros készségeik és képességeik, valamint egyéni fejlettségi szintjükhöz igazodva testi képességeik, mozgáskultúrájuk, mozgás harmóniájuk. A gyermek önbizalmának, együttműködési és szabálykövető képességének erősítése.
- A gyermekek sikerélményhez juttatása, örömteli mozgásélmények biztosítása.

Feladata:

- A mozgásos tevékenységek lehetőségének biztosítása a szabad játékban, a gyermeki mozgásigény kielégítésével.
- Derűs, biztonságos, motiváló légkör megteremtése, amely támogatja a gyermekek szabad mozgását és önkifejezését.
- Különböző eszközök és lehetőségek kínálása a gyermekek természetes mozgásának fejlesztésére (járás, futás, egyensúlyozás stb.).
- Moztásos játékok, feladatok alkalmazása a pszichomotoros készségek és képességek fejlesztésére.
- Az egészséges életvitel kialakítása, az egészségfejlesztő testmozgás rendszeres gyakorlásával a szabadban és beltérben egyaránt.

- A testtudat, testkép, egyensúlyérzék és testtartás fejlesztése, a deformitások megelőzése érdekében.
- A térben való tájékozódás, irányok, oldaliság tudatosítása, játékos formában.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint roma gyermekek mozgásának és fizikai állóképességének fokozása, fejlesztésük támogatása egyéni szükségleteik szerint.
- Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek bekapcsolása a mozgásos tevékenységekbe, differenciált, személyre szabott módon.
- Tehetséggondozás az ügyes mozgású, jól terhelhető gyermekek számára, speciális mozgásos feladatokkal, kiscsoportos formában.
- A gyermekek önértékelésének és mások teljesítményének megbecsülése, pozitív visszacsatolással és közös értékeléssel.
- A zenei ritmusra történő mozgásos játékok, táncok, különösen néptánc alkalmazása, a mozgáskultúra játékos, táncos fejlesztése érdekében.
- A szabad levegő maximális kihasználása, a napi mozgásos tevékenységek megszervezésében.

Az óvodába kerülő gyermekek szeretnek mozogni: szökdelni, ugrálni, szaladni, csúszni, kúszni, mászni.

A feladat megőrizni, ha szükséges felkelteni a mozgáskedvet és tudatosan építeni rá. Fontos a mozgásra inspiráló környezet alakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, valamint a szükséges szabályok megtanítása, az óvó-védő intézkedések betartása.

A gyermekek erő és állóképességének fejlődésére, valamint szervezetük teherbíró képességére, a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulására, kedvezően hatnak a mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása.

Úgy kell kialakítani a gyermekek napirendjét, hogy egész nap biztosítva legyen számukra a megfelelő hely és eszközök a mozgásos tevékenységekhez, a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Az eszközök és a tevékenységek kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez szükséges igazodni.

Az udvaron, a szabad levegőn is ki kell használni minden lehetőséget és helyet a szabad mozgásra.

A sokoldalú mozgásfejlődést segítő, környezetbarát anyagokból készült felszerelések és eszközök mindig a gyermekek rendelkezésére állnak.

A **szabadjátékban feladat**, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgásos tevékenységet.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Nagyon fontos, hogy az aktívabb és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek is megtanuljanak alkalmazkodni, egymást tiszteletben tartani. Mindezekhez elengedhetetlen bizonyos alapvető szabályok megtanítása, betartása.

A jó légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermekek örömmel vesznek részt. Így a sikeres, jó hangulatú mozgás, élményt nyújt, és újabb cselekvésre készítet. Ennek hatására a mozgás természetesen beépül a spontán tevékenységbe, szokássá, igénnyé válik.

A rendszeres mozgás során fejlődnek pszichikai, testi, érzelmi, szociális képességeik, alakul pozitív énképük, önkontrolljuk, érzelmszabályozó, szabálykövető társas viselkedésük, együttműködő képességük, kommunikációjuk és problémamegoldó gondolkodásuk.

Az örömteli, érzelmi biztonságban zajló játékokkal, gyakorlási formákkal elősegítjük a mozgás és értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek.

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére.

A mozgás foglalkozások anyaga korosztályonként:

Általános jellemzők

A mozgásfoglalkozások **atlétikai, torna- és játék jellegű gyakorlatokból** állnak. A játék és a játékosság alapvető eszközként jelenik meg. A speciális gyakorlatok (gerinctorna, lábboltozat-erősítés) **lehetőséget biztosítanak a testalkati deformitások megelőzésére.**

A mozgásos anyag összeállításánál figyelembe vesszük:

- az óvoda tárgyi felszereltségét,
- a csoport általános fejlettségi szintjét és fejlődési ütemét,
- a gyermekek egyéni tempóját és képességeit.

A **differenciált, eltérő nehézségű feladatok** lehetővé teszik, hogy minden gyermek megtalálja a neki megfelelő mozgásformát.

A foglalkozásokon gyakori a kézi szerek használata (labda, bot, szalag stb.). A mozgásfejlesztő és testséma-fejlesztő feladatok, valamint észlelésfejlesztő elemek (térérzékelés, formaállandóság stb.) szerves részét képezik a programnak. A verbális fejlesztés keretében testrészek, téri irányok pontos megnevezése történik.

A 2,5-3-4 éves

- A foglalkozások középpontjában a **természetes mozgásformák** állnak.
- Ismerkednek a **testrészekkel és azok funkcióival.**
- Gyakorolják a tárgyhoz viszonyított testhelyzeteket.
- Fejlődik a személyes tér és testtudat.
- **Utánzást ösztönző mozgásos játékok** révén erősödik a mozgáskultúra.

A 4-5 éves

- **Egyensúlyérzék, szem-kéz, szem-láb koordináció** fejlesztése kerül előtérbe.
- Játékos formák: célba dobás, kugli, ugróiskola, ugrókötel.
- A testséma fejlesztés fontos része az **oldalislág kialakítása**, amelyet csuklóra kötött szalaggal segítünk, a kezességtől függetlenül.

Az 5-6-7 éves

- Elsődleges cél az **észlelés és finommotorika fejlesztése**, amely az írás előkészítésének alapja.
- Kisebb testrészekre irányuló mozgásokat végeznek (pl. labdával, szalaggal, bottal).
- Hetente egy alkalommal **kötött mozgásos foglalkozás** történik.
- Minden csoportban naponta van **frissítő torna** (5–10 perc), amelyet mozgásos játékok és gimnasztikai gyakorlatok alkotnak.

A roma gyermekeknek fokozott a mozgásigényük. Ezek a gyermekek egészségtelen, szűk lakásviszonyok között élnek, ezért a szabadban végzett mozgások kedvezően befolyásolják teherbíró képességük fejlődését, az egészségük megőrzését, megóvását.

A jó mozgású nagycsoportos gyermekek számára a lehetőséghez mérten vízhez szoktatást, ovifocit és kézilabdát szervezünk.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

- Figyelembe vesszük az **eltérő fejlettségi szintet és képességeket**.
- A gyermekeket **képességeiknek megfelelően** engedjük gyakorolni.
- A hibák javítását **tapintattal végezzük**, különösen ügyelve arra, hogy senki ne kerüljön káros helyzetbe társai előtt.

A bátorítanabb, ügyetlenebb gyermekeket segítjük, erősítjük önbizalmukat.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

- A mozgás a gyermek természetes megnyilvánulási formája és **örömforrás**.
- Különösen fontos szerepe van az értelmi sérült gyermekeknél:
 - ☞ Mozgásuk gyakran **ügyetlen, bizonytalan**, koordinálatlan.
 - ☞ **Nagy- és finommozgásaik** fejletlenek, ezért célzott fejlesztést igényelnek.
- A rendszeres mozgásos foglalkozások:
 - ☞ javítják testi képességeiket, ügyességüket, állóképességüket,
 - ☞ támogatják szociális és értelmi fejlődésüket,
 - ☞ erősítik egészségüket és személyiségüket.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

Az óvodai mozgásfejlesztés célja, hogy a gyermekek testi, lelki és szociális fejlődése egyensúlyban legyen, a mozgáson keresztül tapasztalatokat szerezzenek saját testükről, képességeikről, fejlődjenek mozgáskoordinációjukban, kitartásukban és társas kapcsolataikban. A jól felépített mozgásos tevékenységek, játékok és foglalkozások hozzájárulnak az iskolai életre való felkészítéshez is.

- Szeretnek mozogni, aktívan és örömmel vesznek részt mozgásos tevékenységekben, játékokban.
- A mozgásos játékokban kitartóak, motiváltak, és saját egyéni igényeiknek, képességeiknek megfelelően kapcsolódnak be.
- Nagymozgásuk és finommotorikájuk jelentősen fejlődik, mozgásuk összerendezettebbé válik.
- Egyensúlyérzékük, téri tájékozódási képességük megerősödik.
- Tudják használni a térbeli irányokat (bal-jobb, elöl-hátul, fent-lent), képesek pontosan tájékozódni térben és síkban egyaránt.
- Kialakul bennük az oldaliság (dominancia), mely segíti az iskolaérettség elérését.
- A különféle kézi szereket (labda, bot, karika, szalag stb.) biztonságosan, célszerűen és örömmel használják.
- Önfegyelmük, feladattudatuk és figyelmük megerősödik, képesek a szabályok betartására, feladatok követésére.
- Megtanulják kezelni a sikert és a kudarcot, fejlődik kudarcűrő képességük.
- Erősödik együttműködő készségük, képesek csoportban együtt játszani, egymást segíteni.
- Egészséges versenyszellemmel, de sportszerűen képesek részt venni a mozgásos versenyhelyzetekben.
- Tudatosan figyelnek testükre, kialakul bennük az egészséges életmódhoz szükséges pozitív attitűd a mozgás iránt.

„Amit csak hall a gyermek, könnyen elfelejti.
Amit lát is már inkább megjegyzi,
De, amiben ő maga is tevékenyen részt vesz,
az bizonyosan bevésődik az emlékezetébe.
/Kodály Zoltán/

9.7. Munka jellegű tevékenységek

A munkajellegű tevékenységek – amelyek sok szempontból rokoníthatók a játékkal és a cselekvő tapasztalatszerzéssel – fontos eszközei a személyiség fejlesztésének. Az önkiszolgálás, az óvodapedagógusnak és a társaknak való segítségnyújtás, a naposi feladatok ellátása, a környezet, növények és állatok gondozása mind olyan tevékenységek, amelyek során a gyermek aktívan vesz részt saját környezetének alakításában, és e közben értékes tapasztalatokat szerez.

Céja:

- **A munkajellegű tevékenységek során** fejlődjenek azok a személyiségvonások és szokások (pl. kitartás, önállóság, felelősségtudat, céltudatosság), amelyek pozitívan befolyásolják a gyermek közösséghez való viszonyát, együttműködési készségét, kötelességtudatát.
- **Alakuljon ki a munkához való pozitív attitűd**, a gyermek érezze a munkát jutalomnak, élménynek, örömforrásnak, amelyben szívesen vesz részt.
- **Erősödjön a szociális érzékenység**, a segítőkészség, az együttérzés és az együttműködés készsége.
- **Történjen meg az életkori szinthez igazodó felelősségvállalás** a saját és a közösségért végzett tevékenységek során.

Feladata:

- **Az életkori sajátosságokhoz igazodó munkatevékenységek** megismertetése, bevezetése, gyakorlása, ezek során a siker és élmény biztosítása minden gyermek számára.
- **A pedagógus tudatos szervező munkája** során biztosítson megfelelő időt, helyet, eszközt a gyermekek számára az egyéni és közösségi munkák elvégzéséhez.
- **A gyermeki személyiség fejlesztése** játékos, cselekvő tevékenységeken keresztül, ahol a munkavégzés nem kényszer, hanem örömforrás és sikerélmény.
- **A közösségi magatartásformák megalapozása:** a gyermekek tanulják meg a feladatok megosztását, az együttműködés szabályait, egymás munkájának megbecsülését.

- **A munkához kapcsolódó erkölcsi értékek közvetítése**, mint a felelősségvállalás, pontosság, megbízhatóság.
- **A gyermekek munkájának folyamatos követése és értékelése**: pozitív, építő jellegű visszajelzések adása, differenciált, fejlesztő értékeléssel.
- **A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint nemzetiségi gyermekek támogatása** a munkatevékenységekhez való pozitív viszony kialakításában, sikerélmény biztosításával.
- **Sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI)** számára olyan feladatok biztosítása, amelyek képességeikhez igazodnak, és sikerélményhez juttatják őket, növelve önértékelésüket.
- **Tehetséggondozás**: a tehetséges gyermekek számára lehetőséget biztosítani az önálló feladatvállalásra, külön megbízások teljesítésére, képességeik kibontakoztatására.

9.7.1. Az óvodás gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően javasolt munkatevékenységek felsorolása

A munka jellegű tevékenységek az óvodai nevelés szerves részét képezik. A gyermek fejlődése szempontjából nemcsak a gyakorlati készségek kialakításában, hanem a személyiség formálásában is kiemelkedő szerepet játszanak. Megfelelő pedagógiai szemlélettel ezek a tevékenységek valódi nevelési értéket képviselnek, és hosszú távon is megalapozzák a gyermek pozitív munkához való viszonyát, társas kapcsolatait és önismeretét.

A következőkben bemutatott munkajellegű tevékenységek jellemzőek az óvodában:

- **önkiszolgálás** (testápolás, étkezés, öltözködés)
- **asztalfelelősi munka**
- **alkalomszerű munkák és megbízatások**
- **növény- és állatgondozás**
- **a környezet rendjének megőrzése**

Önkiszolgálás:

A gyermekek a felnőttek segítségével ismerkednek meg az önkiszolgálási feladatokkal és azok sorrendjével.

- Igényesen végzik a testápolást, öltözködést.
- Megtanulják rendben tartani saját holmijukat, óvják a tárgyi környezetüket.
- Kulturált étkezési szokásokat sajátítanak el.
- A rendszeres gyakorlás révén ezek a tevékenységek készségeiké válnak.

Felelősi munka:

2,5-3-4 éves (mini-kiscsoport)

Ebben az életkorban még nem jellemző a felelősi munka. A hangsúly az önkiszolgáláson van. A gyermekek alapvető technikai készségeket sajátítanak el:

- A beszoktatási időszak után (novembertől) a gyermekek felnőtt irányításával viszik az étkezéshez szükséges eszközöket a tálalóasztaltól, elkezdődik az önkiszolgálás gyakorlása.
- A második félévben a tízórai és uzsonna után kiviszik saját tányérjukat, poharukat.
- Ebéd után a terítéket a dajka gyűjti össze.
- A nagyobbak példát mutatnak a kisebbeknek a heterogén csoportokban.
- A villa használatát 4 éves kortól kezdik gyakorolni, aki otthon már használja az óvodában is biztosítjuk számára a lehetőséget, hiszen figyelembe vesszük az egyéni eltéréseket.

4-5 évesek (középsősök)

Ebben a korcsoportban **fokozatosan jelenik meg a felelősi munka**, az óvodapedagógus irányításával, ellenőrzése mellett.

- A gyermekek világos, követhető sorrend szerint kerülnek kiválasztásra a felelősi feladatra.
- Megterítik az asztalt maguknak és társaiknak, ügyelnek az esztétikus elrendezésre.
- Óvodapedagógus felügyelete alatt terítik az asztalt a naposok.
- Használják a villát, és a második félévben ismerkednek a kés használatával is.
- Étkezés után összehajtják a terítőt párokban és letörlik az asztalt.
- Részt vesznek a teremrendezésben, az öltöző rendjének megőrzésében, az élősarok gondozásában.

5-6-7 évesek (nagyok)

A korábban tanultakat ebben az életkorban a gyermekek nagyobb önállósággal, magasabb szinten végzik.

- Figyelemmel kísérik, ki lesz a napos.
- Az első félévben még az óvodapedagógus, a második félévben a dajka felügyelete mellett végzik a feladataikat.
- Esztétikusan rendezik el az evőeszközöket, helyesen használják őket.
- Étkezés után összehajtják a terítőt, letörlik az asztalt, segítenek az edények kihordásában.
- Részt vesznek a morzsa és ételmaradék eltakarításában.
- A fektetők lerakásánál aktívan közreműködnek.
- Segítenek az óvodapedagógusnak a tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésében.
- Gondozzák az élősarkot.
- Részt vesznek a csoportszoba rendjének kialakításában, különböző felelősi szerepekben (pl. könyvfelelős, polcrend-felelős, babaszoba-felelős).

A munkajellegű tevékenységek hatása a gyermek személyiségfejlődésére

1. Önállóság és felelősség

A munkajellegű feladatok gyakorlása során a gyermekek fokozatosan megtanulják:

- saját ügyeik ellátását,
- felelősséget vállalni egy-egy részfeladatért,
- kitartani a megkezdett tevékenység mellett.

2. Közösségi együttműködés

A csoportos feladatok során fejlődik:

- a társak iránti figyelmesség,
- a másokért végzett munka öröme,
- a közös szabályok elfogadása és betartása.

3. Esztétikai érzék

A terítés, rendrakás, környezet gondozása hozzájárul:

- a szépre való érzékenység fejlődéséhez,
- az igényes munkavégzés kialakulásához.

4. Finommotorika és mozgáskoordináció

A munkajellegű tevékenységek során fejlődik:

- a kéz-szem koordináció (pl. evőeszköz-használat, öltözködés),
- a finommotoros mozgás (pl. terítő hajtogatás, kis tárgyak elhelyezése).

5. Szociális kompetenciák

A szerepek vállalása, felelős feladatellátás:

- önbizalmat ad,
- erősíti a csoporthoz tartozás érzését,
- elősegíti a szabálykövető magatartás kialakulását.

Alkalomszerű munkák, és megbízatások:

A gyermekek a nap folyamán alkalomszerű megbízatásokat is kaphatnak, ami függ a gyermek fejlettségétől, személyiségétől, a környezeti adottságoktól.

2,5-3-4 évesek tegyenek eleget az óvodapedagógus kéréseinek, spontán segítség munkáját.

4-5 évesek kérésre, különböző eszközöket hozzanak be vagy vigyenek ki, üzeneteket adjanak át.

5-6-7 évesek bonyolultabb feladatokat is szívesen teljesítsenek, pl. keressenek meg egy adott személyt óvodán belül és adják át neki az üzenetet, vagy hívják oda a megfelelő helyre.

Olyan feladatokat is kapnak, amit önállóan kell elvégezni pl., rakjanak rendet a mesesarokban, vagy a polcon.

Kapjanak olyan feladatot, amit otthon kell elvégezni és számonkérhető, pl. gyűjtőmunka.

Növény- és állatgondozás:

A környező világ megismerésének egyik része a növények, és állatok fejlődésével és gondozásával való ismerkedés. Sok lehetőség adódik óvodán kívül és belül is ezeknek a tevékenységeknek a végzésére.

Óvodán kívül: veteményeskertben, baromfiudvarban, családoknál.

Óvodán belül: élősarok gondozása, virágos, veteményeskert ápolása, akvárium, madáretetők gondozása.

2,5-3-4 évesek:

- a növények és állatok gondozását figyelemmel kísérik
- ősszel gyűjtenek faleveleket, terméseket
- télen segédkeznek a madáretetésben
- tavasszal segítenek a csíráztatás előkészítésében
- nyáron segítenek a növények ápolásában

4-5 évesek:

- folyamatosan közreműködnek az élősarok növényeinek, állatainak gondozásában pl. akvárium
- ősszel terméseket, magvakat gyűjtenek, azokat elhelyezik az élősarokban és alkalomszerűen segítenek a falevelek összegyűjtésében, komposztálásában
- télen a madarakat rendszeresen etetik
- tavasz elején részt vesznek a magvak ültetésében, fejlődésük nyomon követésében
- nyáron segítenek virágok öntözésében, ápolásában, a termések betakarításában

5-6-7 évesek:

- folyamatosan gondozzák az élősarok növényeit és állatait
- ősszel terméseket, magvakat, növényeket gyűjtenek, elrendezik az élősarokban
- részt vesznek a betakarításban, befőzésben
- közreműködnek az őszi falevelek eltakarításában, komposztálásában
- télen részt vesznek a hó eltakarításban
- tavasszal csíráztatást, hajtatást, majd ültetést, veteményezést, palántázást végeznek, figyelemmel kísérik a növények fejlődését
- nyáron segítenek a növények és füves udvarrészek öntözésében, virágok gondozásában gyermekméretű eszközökkel

A környezet rendjének megőrzése:

Az óvoda külső és belső környezetének tisztántartása, ápolása, védelme az óvoda minden gyermekének fontos feladata. (szelektív hulladékgyűjtés)

A környezetépítő és szépítő munkában minden gyermekünk életkorának és egyéni képességének megfelelő szinten vesz részt.

2,5-3-4 évesek:

- ismerjék meg környezetükben a tárgyak helyét, vegyék el önállóan, amire szükségük van, majd tegyék is vissza
- a csoportszoba könnyebb berendezési tárgyait igénybe vehetik játékaikhoz, majd tegyék el

- egyéni képességeikhez mérten vegyenek részt a teremrendezésben, az udvari játékok elrakásában

4-5 évesek:

- a csoport játékait közösen megbeszélte helyről vegyék el, illetve tegyék vissza
- a teremrendezésben folyamatosan vegyenek részt
- a csoportszoba különböző berendezési tárgyait igénybe vehetik játékaikhoz
- apróbb rendetlenségeket vegyenek észre, hozzanak helyre
- segítsenek a fektetők elhelyezésében
- vegyenek részt az udvari játékok elrakásában

5-6-7 évesek:

- a csoport játékait, eszközeit tartsák rendben
- vegyenek részt a polcok rendjének megőrzésében, rendben tartásában
- ügyeljenek a kiszolgáló helyiségek rendjére
- segítsenek a szertári eszközök ki – és behozatalában
- legyenek felelősei az udvari játékok elrakásának

Minden korcsoportban biztosított a különböző munkatevékenységhez a nyugodt légkör, a játékoság, gyakorlási lehetőség, hely és idő. A különböző munkaeszközök életkori sajátosságoknak megfelelő méretben és mennyiségben állnak rendelkezésre.

A munkaeszközök használatát mindig felnőtt felügyelete és bemutatása mellett sajátítják el sok gyakorlással.

Óvodánk dolgozói figyelnek arra, hogy munkavégzésük modell értékű legyen a gyermekek számára, hogy együttműködés jellemezze kapcsolatukat a folyamatban.

Az egyéni és közös munkavégzést mindig követi az értékelés valamelyik formája: önértékelés, egymás értékelése.

A szülők rendszeresen tájékoztatást kapnak az óvodában végzendő különböző munkatevékenységekről, felhívjuk figyelmüket az otthoni gyakorlási lehetőségekre.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Lehetővé tesszük a gyermek számára, hogy megismerkedjen különböző munkaeszközökkel, azok használatával, a munkavégzés célszerűségével. A különböző munkafajták bevezetésénél figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat és a terhelhetőséget. Lehetőséget biztosítunk az önálló munkavégzésre. Erősítjük a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben. Megtapasztaltatjuk azokat az eltérő vonásokat, amelyek a munkát a játéktól megkülönböztetik. Figyelembe vesszük a gyermekek eltérő élettani tapasztalatait és családi modellből hiányzó elemeiket. A munkafeladatok gyakoroltatásánál ügyelünk a fokozatosság és rendszeresség elvének érvényesítésére.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek is szívesen végeznek egyszerű tevékenységeket „segíthetnek” a felnőtteknek vagy társaiknak. Elsődleges a gyermek saját személyével kapcsolatos önkiszolgálási teendők megtanulása.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Képesek a saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátására.
- A gyermekek a rájuk bízott feladatokat önállóan, egyéni képességeiknek megfelelően szívesen végzik.
- A munkajellegű tevékenységek által, bizonyos cselekvések szokássá válnak, kitartásuk fejlődik.
- A környezetükben lévő növényeket, állatokat óvják, védik, gondozzák.
- Megfelelő igényszint alakul ki bennük saját maguk és környezetük rendjének biztosításával.
- Szívesen vállalnak közösségért végzett munkát.
- A gyermekekben kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés.
- Problémákat meglátják, önállóan megoldást keresnek, együttműködésre, kompromisszumra, eredményességre törekednek.

"A gyermekkor évei azok az esztendők, amikor a szív a legérzékenyebb, leghajlékonyabb. Amit oda elültetnek, azt aligha lehet valaha is onnan kipusztítani."
(J.F. Oberlin)

9.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése az óvodai nevelés teljes folyamatát átható, alapvető és folyamatos feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai élet során nyújtott tanulási lehetőségek mind-mind meghatározzák fejlődési irányát és motivációját.

Az óvodai tanulás:

- **nem korlátozódik** csupán az ismeretszerzésre,
- a nap **minden pillanatában**, természetes vagy szimulált környezetben zajlik,
- **spontán, utánzásos**, és az óvodapedagógus által szervezett tevékenységeken keresztül valósul meg,
- célja a **gyermek személyiségének teljes körű fejlesztése**.

A tanulás legfőbb **eszköze a játék**, melybe integrálva történik a gyermek képességeinek fejlesztése, élményeinek bővítése, ismereteinek rendezése.

A tanulás feltétele a gyermek aktív részvétele, tapasztalati úton történő megismerése, felfedezése, melyben kiemelt szerepet kap a kreativitás, a kíváncsiság és az önálló cselekvés.

Célja:

- A gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, élményeinek rendszerezése.
- A tanulást támogató környezet biztosítása, mely a gyermekek kíváncsiságára, utánzási hajlamára, élményeire és érzelmi beállítódásaira épül.
- A tanulási folyamat során a gyermeki kompetenciák fejlesztése, előzetes élményekre és ismeretekre támaszkodva.

Feladata:

- **Tanulástámogató környezet kialakítása: nyugodt, érzelemgazdag, biztonságot adó légkör megteremtése.**
- **A gyermekcsoport életkorához és összetételéhez igazodó változatos tevékenységek biztosítása.**
- **A párhuzamos tevékenységek során az életkornak megfelelő eszközök, szabad választás lehetőségének biztosítása.**

- A gyermeki kíváncsiság felkeltése és kielégítése megfelelő mennyiségű és minőségű ingerhatásokkal, tapasztalással, cselekvéssel, felfedezéssel.
- Sokoldalú érzékszervi tapasztalás biztosítása a kreativitás erősítése érdekében.
- Problémahelyzetek kialakításával segíteni az önálló gondolkodás fejlődését.
- A tanulásban rejlő lehetőségek tudatos kihasználása, a gyermek tanulási és magatartási problémáinak felismerése, és szükség esetén szakmai segítség kérése.
- Változatos módszerek alkalmazása, a tanítás-tanulás folyamatának tudatos támogatása.
- A gyermekek aktuális állapotának, szükségleteinek figyelembevétele, rugalmas pedagógiai tervezés.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, aktivitásának, feladattudatának, valamint pszichikus funkcióinak fejlesztése.
- A fenntarthatóság elveinek beépítése a tanulási folyamatba, környezettudatos szemlélet kialakítása.
- Infokommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatának támogatása.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

Alkalmazott munkaformák:

Egyéni, páros, mikro csoportos és csoportos tevékenységek, kooperatív technikák.

Alkalmazott módszerek:

Bemutatás, magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, beszélgetés, elbeszélés, tevékenykedtetés, ellenőrzés: hibajavítás, értékelés: dicséret, buzdítás, bátorítás,

Az óvodás gyermek életkori sajátosságaiból adódóan a tanulás utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, mely a teljes személyiséget fejleszti.

Jelen van az egész óvodai nap folyamán, nem csak, mint ismeretszerzés, hanem az adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett formákban is.

A gyermekek természetes helyzetekben tevékenységeken keresztül játékosan szereznek ismereteket. Az óvodapedagógus feladata a sokrétű, jól átgondolt, párhuzamos tevékenykedtetés. A megfelelő ingergazdag környezet felkelti érdeklődésüket, kíváncsiságukat, s ösztönzi őket, hogy próbálkozzanak, kísérletezzenek, felfedezéseket tegyenek. Az óvodapedagógus a rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat ismeri, megfelelően használja. Az IKT eszközök használata nagyban segítik a gyermekek érdeklődésének felkeltését és annak fenntartását.

Óvodánkban a játékba integrált cselekvéses tanulás komplex formában valósul meg:

- Szokásalakítás, magatartás-, viselkedésalakítás, utánzásos minta- és modellkövetés.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Cselekvésen alapuló játékos tanulás.
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Problémamegoldás fejlesztése.

A gyermekek egyéni érdeklődésére építve választási lehetőséget biztosít és teret ad a szabad önkifejezésre.

A személyiségfejlődés szempontjából fontos, hogy pozitív és negatív élményekkel egyaránt találkozzanak a gyermekek, hogy át tudják élni a siker és kudarc helyzeteket is.

A tanulás irányítása során az óvodapedagógus személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermeki személyiség kibontakozását.

A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli az egyéni megértést elősegítő módon.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt fontosak az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érhetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
 - elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
 - feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
3. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
 4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.
 5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben (363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet).

Pedagógiai Programunk a tevékenységi területek végén jelöli a kimeneti szinteket.

Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az **óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.**

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Az óvodás korban a tanulás és a játék nem különíthetők el egymástól. A gyermek úgy tanul, hogy játszik. A tanuláshoz meg kell keresni az egyéni adottságokat figyelembe véve az optimális terhelhetőségi szintet. A tanulás folyamat során nagy szerepet tulajdonítunk az

utánzásnak. A gyermekek tovább haladási lehetőségeit tekintve szükséges az alapok hiányának pótlása. A tanulás módszereinek alkalmazásakor figyelembe vesszük a gyermek életkori sajátosságait.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A meglévő ismereteikre alapozva az esetleges lemaradást vagy tartós stagnálást figyelembe véve visszatérünk a gyermeknek arra a szintjére, amelyben még biztonságosan mozog és fokozatosan terhelve, a feladatok nehezítésével juttatjuk el a következő szintre.

Speciális szakemberekkel végzett pedagógia munka mellett érhetjük el csak a fentiekben leírt fejlettségi szintet a gyerekek.

10. Tehetséggondozás az intézményben

Óvodánk 2011 októberében vált a **Magyar Génius hálózat egyik tehetségpontjává**.

Több óvodapedagógus vett részt a **Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége Tehetséghidak Projekt-iroda** által meghirdetett továbbképzéseken. Ezen a téren a szakmai tudásukat még további OKJ-s képzéseken, nyári akadémiákon gyarapították és gyarapítják folyamatosan.

A 2019/2020-as és 2023/2024-es nevelési évben **Akkreditált Kiváló Tehetségpont** címet nyerte el intézményünk.

Óvodánkban az 5-7 éves gyermekek vehetnek részt a tehetséggondozásban, műhelyfoglalkozás keretein belül. Az óvodapedagógusok csoporton belül a mindennapokban folyamatosan fejlesztik a kiemelkedő képességgel rendelkező gyermekeket és felzárkóztatják azokat kiknek lemaradásaik vannak társaikhoz képest.

A **beválogatást** a műhelyekbe elsősorban a nagycsoportos gyermekek óvodapedagógusai végzik, szem előtt tartva a gyermekek érdeklődési körét, valamint, hogy miben a legügyesebbek.

Ezeket a tapasztalatokat, feljegyzéseket, megfigyeléseket figyelembe véve, valamint a Mönks-Renzulli komplex tehetségfejlesztő modellt alkalmazva, (a képességüket, kreativitásukat és motiváltságukat alapul véve) az intézmény által összeállított értékelő lap alapján történik a tehetséggondozó műhelyekbe való beválogatás.

A beazonosítás után a Tehetség Team, az óvodapedagógusok és a szülők közös megbeszélést tartanak, majd a nyitottságot és az átjárhatóságot biztosítva ajánlanak a gyermekek számára egy megfelelő tehetségműhelyt.

Arra törekednek a műhelyvezető óvodapedagógusok, hogy olyan műhelybe kerüljenek be a gyermekek, ahol képességeik feltárlhatnak, kibontakozhatnak, kreativitásuk fejlődik.

A tehetségműhelyek 30 órás munkatervvel, kiscsoportos formában működnek.

A foglalkozásokat heti rendszerességgel tartják meg szerdánként, ebédet követően 12⁴⁵-13⁴⁵.

A foglalkozások végén minden gyermeknek lehetősége van még saját csoportjában a pihenésre.

10.1. A KÖZPONTI ÓVODÁBAN FOLYÓ TEHETSÉGGONDOZÁS

- Barangoló: környezet
- Csiri-biri: ének-zene
- Délibáb: mese-báb- dráma
- Dínom-dánom: néptánc
- Boldog mozgásos drámajáték: mozgás- sport
- Logi-lurkók: matematika- logika
- Szivárványkezek: kézműves
- Varázsige: anyanyelv
- Micimackó játszócsoport-fejlesztő csoport

10.1.1. Barangoló- környezet tehetséggondozó műhely

A műhely célja:

A környezettudatos szemlélet kialakítása, a gyermekek értékeljék és ismerjék meg a körülöttük lévő világ szépségét. Ismerjék és óvják a természeti értékeket.

Feladata:

A műhely környezeti nevelés programjával a szülők szemléletét is fejlesztjük.

A műhelyvezető óvodapedagógus figyelemmel kíséri a naptári év jeles napjaihoz fűződő népszokásokat, valamint a zöld jeles napokat, mint például a Márton nap, a Madarak, Fák napja, a Víz és a Föld világnapja. Életkoruknak megfelelő ismereteket nyújt a földünkről, a bolygókról.

A műhelyvezető egy- egy témát több oldalról megközelítve dolgoz fel a gyermekekkel, ezzel megerősíti a már meglévő ismereteket. A műhelymunka során szelektíven gyűjtik a szemetet és a felhasználható hulladékokat újrahasznosítják, barkácsolnak belőle. Tavasszal virágot, fát és különféle vetőmagokat, növényeket ültetnek, ősszel terményeket gyűjtögetnek. Kirándulásokat szerveznek a természetbe és ismerkednek a közlekedés szabályival.

10.1.2. Csiri-biri – ének-zene tehetséggondozó műhely

A műhely célja:

Alakuljon ki a zene iránti érdeklődésük, ismerkedjenek meg az énekes népi játékokkal és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal.

Feladata:

Énekes népi játékok megismerése és gyakorlása. A gyermekek örömteli, érzelemgazdag éneklésének egyéni képességeikhez igazodó fejlesztése, a zenei kreativitás kibontakoztatása.

A foglalkozások alkalmával a rendszeres énekléssel sokoldalúan formálódjon, harmonikusan fejlődjön a gyermekek személyisége. Ismerjék meg a hangszerek pontos nevét, használatát.

A természet kincseit felhasználva, valamint az újrahasznosítás elvét követve, saját kezűleg is készítenek zörejhangszereket.

A zenekultúra megalapozása, a zene sokféleségének megtapasztalása. Életkorhoz igazodó komolyzenei szemelvények meghallgatása. A műhelymunka során erősödjön a gyermekek önbizalma, tisztán éneklése, zenei anyanyelvük, zenei fogalomkultúrájuk fejlődjön.

10.1.3. Délibáb – mese- báb-dráma tehetséggondozó műhely

A műhely célja:

A mese által alakuljon a gyermekek személyisége, a bábjáték és a drámajáték eszközeivel.

Feladatok:

A tehetségcsirák megtalálása, egyéni, differenciált képességfejlesztés. Élménynyújtás mesehallgatással és közös bábjátékkal, csapatszellem erősítése, empátiára, toleranciára nevelés, pozitív attitűd, és érzelem fejlesztése. Szociális érzékenység fejlesztése. A nevelési év alatt két mese alapos megismerése.

A műhelyt két óvodapedagógus vezeti.

Munkájuk során szeretnék, ha a gyermekek a bábjáték alkalmazásával minél többféle bábtechnikát ismernének meg, próbálják is ki azokat. Természetes és újrahasznosított anyagokat felhasználva készítenek az óvodapedagógusokkal közösen egyszerű bábokat, melyeket felhasználnak a foglalkozások során. (kesztyűbáb, marionett báb, árnyjáték stb.)

A műhelymunka során drámajátékokkal próbálják a gátlásokat oldani. Cél, hogy a gyermekek minél többféle fiktív, drámai szituációban, próbálják ki magukat, ezáltal közösségük erősödjön.

Arra törekednek, hogy minél több örömteli és felszabadult percet nyújtsanak számukra. Kreativitásukat drámajátékokkal, bábjátékkal és alkotó tevékenységekkel fejlesztik.

10.1.4. Dínom-dánom – néptánc tehetséggondozó műhely

A műhely célja:

Ismerjék meg a népi játékokon, táncokon keresztül hagyományainkat, a magyar nép táncait, jellegzetességeit, stílusát.

Feladata:

A magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés elmélyítése a gyermekekben.

A gyermekek megismertetése a hagyományos népi játékokkal, a táncokhoz kapcsolódó énekekkel, zenei kísérettel. A tehetségígéretekben az esztétikai érzéket, a művészetekre való befogadást, nyitottságot, a múlt és a jelen értékeinek megbecsülését alakítsa ki.

Az óvodapedagógusok fontosnak tartják, hogy az ide járó gyermekek megismerkedjenek a hagyományos népi játékokkal (természetes anyagokból készítenek hozzájuk kellékeket, ritmushangszereket), mondókákkal, kikiabálókcal.

Intézményünk sok népviseleti ruhával rendelkezik, melyet a gyermekek igény szerint használnak, ezzel is mélyítve bennük a magyar kultúra iránti fogékonyságot, megbecsülést.

A minél hatékonyabb munka érdekében az óvodapedagógusok elvégezték az „Így tedd rá” tanfolyamot, mely módszertanilag nagyban segíti a műhelymunkát.

10.1.5. Boldog mozgásos drámajáték tehetséggondozó műhely

A műhely célja:

Fejlődjön a gyermekek pszichomotoros készségeik és képességeik, valamint egyéni fejlettségi szintjükhöz igazodva testi képességeik, mozgáskultúrájuk, mozgásharmóniájuk.

A műhely feladata:

Mozgásfejlesztés a tevékenységek során lehetőségek és eszközök kínálásával, biztosítva a gyermekek természetes mozgását, (járás, futás, egyensúlyozás stb.) valamint testi képességeik fejlesztése (erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság, koordinációs képesség, társaikra való figyelés).

Az ide járó gyermekek megismerkedhetnek a különböző tornaszerekkel, ill. kéziszerekkel, azok nevével, lényeges tulajdonságaikkal.

A tornaterem és az udvar adta lehetőségeket kihasználják az év során a gyermekek fejlesztéshez. Továbbá, az óvoda udvara mentes az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől, így megfelelő teret biztosít a műhelymunka számára. Az udvari játékok környezetbarát anyagból készülnek. Árnyékolók, ivókút is biztosított a szabadban történő egészséges mozgáshoz.

10.1.6. Logi-lurkók- logika tehetséggondozó műhely

A műhely célja:

Legyenek képesek a felmerülő problémák önálló felismerésére és kreatív megoldására.

Feladata:

Logikai és táblajátékok segítségével a logikus gondolkodás, versenyszellem, a sikeres iskolakezdéshez szükséges kompetenciák fejlesztése.

A műhelyvezető arra törekszik, hogy az ide járó gyermekeknél az egészséges versenyszellemet és az iskolához szükséges kompetenciákat kialakítsa. Ezek a gyermekek képesek arra, hogy bizonyos gondolkodási műveleteket magasabb szinten használjanak kortársaiknál, valamint, hogy új megoldási lehetőségeket keressenek és alkalmazzák is azokat. Fejlett idő- és térérzéssel, memóriával, szabálytudattal rendelkeznek. Jól tudnak együtt dolgozni, játszani, versenyezni. A mindennapokban kevésbé használt játékeszközökkel és azoknak a készítési módjával ismerkednek meg, melyekhez felhasználják a természet adta kincseket. Ilyen pl. kalaha, malom, mátrix, számlépcső, figurix, dominó, soduku, dáma, amőba.

10.1.7. Szivárvány kezek- kézműves tehetséggondozó műhely

A műhely célja:

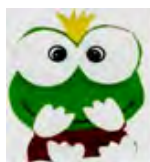
Alakuljon ki esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk és igényességük.

Feladata:

A vizuális kultúra átadásának, elsajátításának folyamatában a vizuális képességek fejlesztése, vizualitás együttes megvalósítása. Jöjjön létre az alkotás, a teremtés és az önkifejezés attitűdje. Azon képességek fejlesztése, melyek által a gyermek önmaga is képes mások alkotásában gyönyörködni, fejlődik szép iránti érzékének fejlesztése.

A műhelyfoglalkozás témájában jelen vannak a képzőművészeti alkotások, mesék, népi játékok, néphagyományok ápolása, fejlesztő játékok. A műhelyben folyó munka alatt a környezetkímélő anyaghasználatra, a tudatos takarékosagra nevelik a gyermekeket. Alkotásaik során sokféle természetes anyagot használnak fel, előtérbe helyezik az újrahasznosítás lehetőségét.

Részt vesznek a gyermekek kiállításokon, rajzpályázatokon, kézműves tevékenységeken.

10.1.8. Varázsige – anyanyelvi tehetséggondozó műhely

A műhely célja:

Nyelvi kifejező eszköztár gazdagítása, ízlésformálás, az anyanyelvi- és drámajátékok elemeinek megismertetése, gyakorlása, önkifejezés segítése.

Feladata:

Kiemelkedő anyanyelvi képességekkel rendelkező gyermekek fejlesztése. Kreativitás, önkifejezés, kommunikációs képességek fejlesztése kis létszámú csoportban.

Az ide járó gyermekek jó kifejezőkészséggel, fejlett aktív és passzív szókinccsel rendelkeznek. A műhelyfoglalkozások alatt fő szempont a játékoság. A műhelyvezető beszélő környezetet alakít ki, szójátékokkal, felelgetőkkel, nyelvtörőkkel játszanak, rövid történeteket találnak ki, beszédhelyzeteket, játékszituációkat terem, melyekben az anyanyelvi képességek fejlesztése kap hangsúlyt. Igyekszik természetes anyagokból készült eszközöket is bevonni a gyermekek beszédfejlesztésébe.

A kis létszám lehetővé teszi, hogy egy- egy gyermek többször tudjon kommunikálni társaival, kooperáljon és gátlások nélkül bármikor megnyilatkozzon.

10.2. A TAGÓVODÁBAN FOLYÓ TEHETSÉGGONDOZÁS

A tagóvodában az adott nevelési év tehetségigéretei határozzák meg a műhelyek irányultságát:

- ének-zene
- matematika-logika
- mozgás
- anyanyelv
- báb-dráma
- kézműves

10.2.1. Ének- zenei tehetségműhely

Célja:

Váljon a gyermekek igényévé az éneklés és az értékeket közvetítő zene hallgatása, természetes éneklési vágy, kedv, hangszerhasználat megőrzése.

Feladata:

A népzeneben és a kortárs zenében való kitejesedés.

10.2.2. Matematika-logika tehetségműhely

Célja:

Örömmel játszanak bármilyen logikus gondolkodást igénylő játéktevékenységet, képesek legyenek következtetésekre, ok-okozati logikai összefüggések felfedezésére.

Feladata:

Érzelmi intelligenciájuk, önismeretük, kudarc-tűrésük, önálló, rendszerezett, logikus gondolkodásuk, koncentrációjuk, szabálytudatuk, beszédértésük, kitartásuk magasabb szintre emelése.

10.2.3. Mozgás tehetségműhely

Célja:

Váljon igényükké a mindennapos mozgás és a sportban való részvétel.

Feladata:

A mozgásban és sportban való kiteljesedés, sportágakban való tehetségígéreték felfedezése. Egészséges életmódra nevelés. Természetes mozgáskedv megőrzése.

10.2.4. Anyanyelv tehetségműhely

Célja:

Bővüljön a gyermekek nyelvi kifejezőeszköztára, ismerjék meg az anyanyelvi- és drámajátékok elemeit, fejlődjön önkifejezőkészségük. Gondolataikat, élményeiket, minél változatosabban legyenek képesek kifejezni.

Feladata:

A gyermekek rendelkezésére álló szókészletének, kiemelkedő anyanyelvi-, kommunikációs képességeik fejlesztése.

10.2.5. Báb-dráma tehetségműhely

Célja:

Ismerjék meg egy mese előadásának komplex összetevőit, zenén, mozgáson keresztül oldódjanak gátlásaik, alakuljon magatartásbeli és kommunikációs képességeik.

Feladata:

Tehetségígéreték kibontakoztatása, kommunikációs képességük, szocializációjuk fejlesztése.

10.2.6. Kézműves tehetségműhely

Célja:

Váljanak fogékonnyá a művészetek iránt, a tehetséges gyerekek kreativitásukat, tehetségüket a műhelyekben még jobban el tudják mélyíteni.

Feladata:

Új technikákkal való ismerkedés, a már ismert technikák alkalmazásának még mélyebb elsajátítása, egyszerre többféle technika alkalmazása, kreativitás, kifejezőkészség fejlesztése.

11. Az óvodai élet megszervezése

11.1. Napirend – Heti rend

Az óvodai élet megszervezése a gyermek egészséges fejlődését, fejlesztését szolgálja, melynek alapja a jól megtervezett napirend és hetirend. Ezek biztosítják a megfelelő időkeretet a különböző tevékenységekhez, lehetővé téve a differenciált, párhuzamosan is végezhető foglalkozásokat és a csoportos tevékenységeket.

A napirend rugalmasan igazodik a gyermekek egyéni szükségleteihez, motiváltságához, a helyi sajátosságokhoz és a környezet változásaihoz. A rendszeresség és az ismétlődés biztonságot nyújt a gyermek számára.

Fontos szerepe van a gondozásnak, amely során a pedagógus a személyes kapcsolatok építésén keresztül nevel és támogatja a gyermek önállóságát. Az óvodai élet során kiemelt figyelmet kap az élıszavas mese és a közösségi játék, melyek segítik az érzelmi és szociális fejlődést.

Az óvodai nevelés minden tervezett tevékenysége kizárólag a **jóváhagyott pedagógiai program alapján történik**, az óvodapedagógus aktív jelenlétével. A nevelőmunka dokumentumai segítik a gyermekek fejlődésének megismerését és nyomon követését.

A tanköteles kor előtti évben a gyermekek napi 45 perc időtartamban vesznek részt iskola-előkészítő tevékenységekben, melyek a gyermek terhelhetőségéhez igazodnak. Ez a fejlesztés – megfelelő infrastrukturális háttér esetén – külön térben is megszervezhető.

A tanköteles korú, de óvodában maradó gyermekeket a fejlesztés szempontjából úgy kell kezelni, mint a tanköteles kor előtti évben járó társaikat. Fejlődésüket az iskolakezdéshez szükséges készségek és képességek rögzítésével dokumentálják. Ebben az időszakban diagnosztikus mérési rendszerek is alkalmazhatók.

A nevelési év szeptember 1-től – augusztus 31-ig tart.

A nyári hónapokban az évszak jellegének és az aktualitások függvényében fejlesztési célkitűzéseink megtartásával alakítjuk a napirendet, heti rendet és a tevékenységek tartalmát.

A nyári nyitvatartás igényét tárgy év elején /február 15-ig/ felmérjük.

A nyári nyitvatartás formáját a képviselő testületi döntés határozza meg. Július hónapban a Debreceni utca 1. szám alatti épültbe fogadunk minden gyereket a tagóvodából is, mert a tagóvoda ez idő alatt látja el a takarítási, felújítási feladatait.

Augusztus hónapban a tagóvodába biztosítjuk a szülők számára az óvodai ellátást igény szerint. A Debreceni utca 1. szám augusztus hónapban zárva tart a nagytakarítás, felújítás miatt.

A nyári étkeztetés megoldásában a fenntartó közreműködése szükséges.

Az iskolai téli és tavaszi szünetben, igény szerint fogadjuk a gyerekeket, gyermekfelügyeletet látunk el.

Ezekre az alkalmakra tevődnek az óvoda alkalmazottai számára szakmai továbbképzések, tréningek, illetve szabadságot vesznek ki.

N A P I R E N D

A jól kialakított napirend az óvodai élet szervezésének egyik legfontosabb alapja. A napirend biztosítja a gyermekek számára az állandóságot, a kiszámíthatóságot, ami biztonságérzetet nyújt számukra. A napirendet a folyamatosság és a rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek életkori sajátosságaihoz, aktuális szükségleteihez, motiváltságához, aktivitásához, valamint a változó környezeti hatásokhoz. A harmonikusan felépített napirend támogatja a gyermek testi, lelki és szociális fejlődését, miközben előtérbe helyezi a játék elsődlegességét, a tevékenységek közötti egészséges egyensúlyt, és megfelelő időkereteket biztosít a szabad játékra, pihenésre, étkezésre, mozgásra és tanulásra. A napirendet és a hetirendet az adott gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki, igazodva a csoport sajátosságaihoz.

Tevékenységek			Tevékenységek megnevezése
Kezdet	Vége	időtartama	
7:00	7:30	0,5 óra	Összevont gyülekezés
7:30	10:30	3 óra	Szabadjáték Folyamatos tízórai Gondozási tevékenységek Növekvő idejű tervezett, szervezett tevékenységek (5-35 perc)
10:35	10:40	5 perc	Mozgás
10:40	11:40	1 óra	Séta, levegőzés Szabadjáték az udvaron
11:40	12:40	1 óra	Asztalfelelősi teendők (terítés, előkészület az ebédhez) Gondozási teendők Ebéd
12:40	15:00	2 óra 20 perc	Teremrendezés Tehetségműhelyek Gondozási teendők Előkészület a délutáni pihenéshez Mese-zene Alvás-ébredés
15:00	15:30	0,5 óra	Teremrendezés Gondozási teendők Uzsonna (Naposi feladatok)
15:30	17:00	1, 5 óra	Szabadjáték, mozgás, levegőzés, hazamenet
Megjegyzés: Ezt a keretjellegű és ajánlott napirendet a csoportvezető óvodapedagógusok az adott korcsoport életritmusához és sajátosságaihoz igazítják. Ugyanakkor törekszenek arra, hogy a közös kiszolgálóhelyiségeket zavartalanul, minél kevesebb várakozással használhassák a gyermekek.			

HETIREND (ajánlás)			
Szervezeti forma	2,5 - 3 – 4 évesek	4 – 5 évesek	5 – 6 – 7 évesek
kötött	mozgás	mozgás	mozgás
kötetlen tevékenységek egyéni, csoportos és mikro csoportos formában	külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalommal verselés, mesélés. ének, zene, énekes játék, gyermektánc rajzolás, mintázás, kézimunka	külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalommal verselés, mesélés. ének, zene, énekes játék, gyermektánc rajzolás, mintázás, kézimunka	külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalommal verselés, mesélés. ének, zene, énekes játék, gyermektánc rajzolás, mintázás, kézimunka
egyéb tevékenységek	néptánc mazsorett angol nyelv	néptánc mazsorett hittan angol nyelv	fejlesztő foglalkozások logopédia gyógytorna egyéni fejlesztés tehetségműhelyek vízhez szoktatás hittan néptánc mazsorett foci kézilabda judo angol nyelv

Megjegyzés: a kötött és kötetlen tevékenységi formák egy heti rendben belül, azonos témára épülnek.

Heti két alkalommal játékos nyelvi fejlesztés a nyelvi csoportokban.

12. A NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE, ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

Pedagógiai Programunk céljai összhangban vannak az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg. Az óvodapedagógus pedagógiai munkájában figyelembe veszi, komplex módon a tervezési folyamat minden lényeges elemét.

Tudatosan tervezi a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat.

Többféle módszertani megoldásban gondolkodik.

Az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazza azokat.

A cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatot tartja szem előtt, tudatosan törekszik a gyermekek motiválására, aktivizálására.

Reflexióval felülvizsgálja a végrehajtott pedagógiai folyamatokat a megvalósítás eredményességének érdekében.

Tervezőmunkájában épít a gyermekek előzetes neveltségi szintjére, tudására, folyamatosan felhasználja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket és alkalmazza a differenciálás elvét.

Munkája során megismeri a gyermekek személyiségét, fejlesztésüket önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléli, és autonómiájuk kibontakoztatására törekszik.

A gyermekek személyiségfejlődési nehézségeit feltárja és szükség esetén megfelelő szakemberhez irányítja.

Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.

Csoportos tevékenység esetén is figyel az egyéni szükségletekre, a gyermekek hibáit, tévesztéseit, a tanulási fejlődési folyamat részének tekinti.

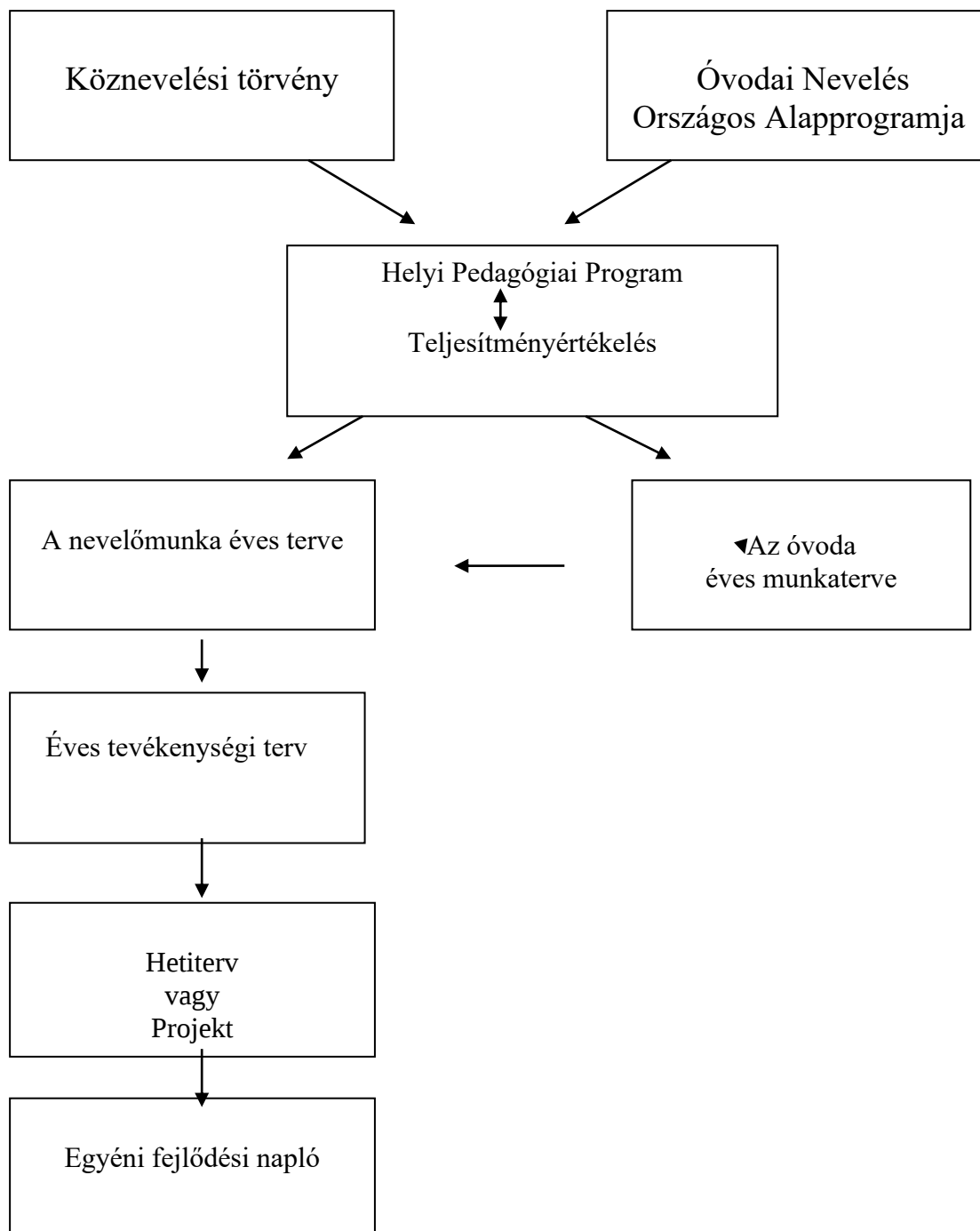
Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében, hosszabbtávú fejlesztési tervet dolgoz ki, az általános pedagógiai célrendszert szem előtt tartva.

A pedagógiai folyamatok értékelése a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével történik, visszajelzései világosak, egyértelműek a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak.

A gyermekek fejlődése érdekében, az egyéni képességek figyelembevételével, folyamatos pozitív megerősítésre, értékelésre törekszik.

Óvodánkban online csoportnaplóban dolgozunk (ovped.hu), **valamint az OVIKRÉTÁBAN.**

A nevelőmunka tervezése év elején történik, amit félévkor értékelünk, és erre építve határozzuk meg a következő félév feladatait.

Célja:

- A nevelőmunka hatékonyságának, eredményességének növelése, tervezése, felülvizsgálata és reflexió.
- A gyermekek fejlettségi szintjének követése, mérése.

Feladata:

- A beíratás lebonyolítása, a csoportok elosztása, kihirdetése a helyben szokásos módon.
- Óvodába lépés előtt a gyermekek megismerése saját környezetében.
- Első szülői értekezlet megtartása csoportonként: a HPP és a Házi rend ismertetése, anamnézis készítése.

- Az éves nevelési terv elkészítése életkori sajátosságok és egyéni képességek figyelembevételével.
- Ismerje meg a gyermekek személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan elsősorban a játékokon keresztül tárja fel.
- A gyermekek fejlődésének nyomon követése konkrét reális, fejlesztő értékelése, évente két alkalommal történik az egyéni fejlődési naplóban.
- A szülők tájékoztatása a gyermekek fejlődéséről évente két alkalommal és folyamatosan történik.
- Pedagógiai munkájában nyomon követhető a PDCA-SDCA ciklus.
- Iskolaérettségi vizsgálat megszervezése.
- A szülők és az iskola számára a gyerekekkel kapcsolatos kimenetet igazoló szakvélemény átadása.
- A gyermekcsoport és az egyéni értékelés elkészítése, összegzése.

A beíratás két helyen történik a központi és a tag óvodában, minden évben április utolsó két hetében.

A felvételtől a szülők az óvodai hirdető tábláján kihelyezett listáról értesülnek.

A gyermek csoportok elosztása az óvodavezetés és a leendő csoportvezető óvodapedagógusok közreműködésével történik.

A csoportelosztást meghatározó szempontok:

- **A Köznevelési Törvényben meghatározott létszámhatárok betartása.**
- **Az illető óvodaegység felvételi körzete.**
- **Az életkor, halmozottan hátrányos helyzet és fiú lány arányok figyelembevétele.**
- **Szülői igények figyelembevétele az induló csoportoknál.**

Az óvodába érkezés előtt minden gyermeket, előzetes egyeztetés alapján otthonában meglátogat a csoportvezető óvodapedagógus páros.

Igény szerint szeptember első két hetében anyás befogadás keretein belül érkeznek meg a kiscsoportos gyermekek az óvodába.

Az első szülői értekezleten ismertetésre kerül a Helyi Pedagógiai Programból adódó neveléssel kapcsolatos cél- és feladatrendszer.

A szülők felé megfogalmazódik gyermekük óvodába járásával kapcsolatos különböző kérések sora.

Megismerik az óvoda Szervezeti és Működési Szabályzatának és Háziarendjének tartalmát.

Megválasztásra kerül a gyermekek csoportonkénti Szülői Munkaközösség képviselője.

Egyeztetés történik a szülői választmány éves tevékenységi köreit illetően.

Ismertetésre kerül a nevelésmentes napok, ünnepek, ünnepélyek és a szünet rendje.

A gyermekek nevelése heti fejlesztési terv szerint történik.

A következő tanévi fejlesztési tervnek ez az alapját képezi.

Az iskolaérettségi előszűrést minden nagycsoportban január végéig végzik el az óvodapedagógusok a fejlesztésben résztvevő külső szakemberek véleményének figyelembevételével.

A további vizsgálatot igénylő gyermekek esetében a helyi Pedagógiai Szakszolgálat, és ha szükséges a tanulási képességet vizsgáló Szakértői Bizottság közreműködését kérjük.

Az óvodapedagógusok minden iskolába menő gyermekről szakvéleményt és átadó lapot állít ki.

A szülők a szakvélemény kíséretében a kiírásnak megfelelően beíratják gyermekeiket az iskolába. A gyermekek fejlettségi szintjéről készített átadó lapokat megbeszélés keretei között az óvodapedagógusok adják át az iskola illetékeseinek, melynek tartalmát előzőleg a szülővel ismertetik.

A gyermekek fejlődésének konkrét, reális fejlesztő értékelése az óvodapedagógusok feladata. A gyermekcsoportok fejlettségi szintjének ellenőrzése az óvodavezető, belső önértékelési munkacsoport és a munkaközösség vezetői feladata.

A gyermekcsoport nevelési – tevékenységi programjának tervezése a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez, igényéhez, a spontán helyzetekhez igazodik, s a feladatok egymásra épülnek.

A nevelési terv nem megmásíthatatlan, az élethelyzetek, a gyermekek pillanatnyi állapota s az aktualitások is befolyásolják a nevelés folyamatát.

Az **igazgató/főigazgató** és a **Minőséggyőző, teljesítményértékelésben közreműködő, önértékelési szakmai munkaközösség** tagjai a mérési rendszerbe foglaltak szerint értékelik a nevelés tervezését, a tervezés koherenciáját a HPP - hoz, a gyermekek fejlődési mutatóihoz viszonyítva.

Az egyéni képességfejlesztésnek minden korosztálynál érvényesülnie kell.

Az óvodapedagógusok felméri a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát, azért, hogy önmagukhoz képest optimálisan fejlődjenek, szem előtt tartva a differenciálás módszerét is. Felhasználják a mérési és értékelési eredményeket a saját pedagógiai gyakorlatukban.

Legfontosabb a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése.

Követni kell fejlődési ütemüket, jelezni a lemaradásokat és okait, s az egyénhez kötődő feladatokat.

Az óvodapedagógusok által vezetett dokumentumok:

- 1. oviKRÉTA**
- 2. oviKRÉTA egyéni fejlődési napló**
- 3. Ovped online csoportnapló - projekttervek**
- 4. oviKRÉTA felvételi és mulasztási napló**
- 5. Online egyéni fejlődési napló**

12.1. Az óvoda Helyi Pedagógiai Programjának ellenőrzésével és értékelésével kapcsolatos feladatok

Az óvoda Helyi Pedagógiai Programjának megvalósítását folyamatosan figyelemmel kell kísérni, ellenőrizni és értékelni. Ennek alapját a teljesítményértékelés képezi, amely a pedagógiai munka hatékonyságának, eredményességének és minőségének meghatározó eleme.

A teljesítményértékelés az alábbi elvek mentén történik:

- **Egyéni, személyre szabott módon** zajlik, figyelembe véve az adott pedagógus munkáját, szakmai fejlődését és sajátosságait.
- Az értékelési folyamatban egy **közreműködő csoport** vesz részt, amely támogatást nyújt az objektív és konstruktív visszajelzések megfogalmazásában.
- A pedagógus teljesítményének értékelését a **vezetői értékelés zárja** le, amely az összegyűjtött visszajelzések, megfigyelések és dokumentumok alapján készül el.
- A pedagógusnak lehetősége van az **önértékelésre**, amelyet az intézményi online vagy papíralapú felületen rögzíthet. Az önértékelés segíti a szakmai önreflexiót, tudatosságot és a fejlődési irányok meghatározását.

Az ellenőrzés és értékelés célja nemcsak a program hatékony megvalósításának biztosítása, hanem a pedagógus szakmai fejlődésének elősegítése, erősségeinek kiemelése és a fejlesztendő területek tudatosítása is.

13. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvoda kapcsolatrendszere kulcsszerepet játszik a gyermekek fejlődésének támogatásában. Az egyik legfontosabb kapcsolat a családdal való együttműködés, amely a gyermekek nevelésének alapja. Ez az együttműködés sokféle formát ölthet: a személyes találkozásoktól kezdve a közös ünnepekig és rendezvényekig, mindig a családok szokásait és sajátosságait figyelembe véve. Az óvodapedagógus családközpontú szemlélettel dolgozik, a segítségnyújtás módját a család igényeihez igazítva.

Az óvoda aktív kapcsolatot tart fenn mindazon intézményekkel, amelyek a gyermek életének különböző szakaszaiban jelen vannak. Ezek lehetnek:

- Bölcsődék és más szociális intézmények (óvoda előtti időszakban),
- **Pedagógiai szakszolgálatok, gyermekjóléti szolgálatok, egészségügyi és közművelődési intézmények** (óvodáskorban),
- **Iskolák** (óvoda után).

A kapcsolattartás formái mindig az aktuális feladatokhoz és a gyermek egyéni szükségleteihez igazodnak. Az óvoda ezekben a kapcsolatokban nyitott és kezdeményező szerepet vállal.

Az óvoda továbbá:

- Felekezeti vagy egyházi jelleg esetén kapcsolatot tart **az egyházi intézményekkel**,
- Ha nemzetiségi nevelés is folyik, együttműködik az érintett **nemzetiségi önkormányzatokkal és szervezetekkel**,
- Támogatja a **külhoni magyar óvodákkal** való szakmai együttműködést, ezzel segítve a Kárpát-medencei magyar oktatási tér kialakulását.

1. **A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái.**
2. **Az óvoda és bölcsőde kapcsolata**
3. **Az óvoda és az iskolák kapcsolata.**
4. **Az óvoda és a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti kapcsolat.**
5. **Az óvoda egyéb kapcsolatai:**
 - Fenntartó önkormányzattal
 - Közművelődési intézményekkel
 - Egészségügyi szervekkel
 - Szakszolgálati intézményekkel
 - Roma Nemzetiségi Önkormányzattal
 - Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálattal

Az óvoda partnerkapcsolatai során alkalmazza az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.

13.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Az a törekvés az óvodában, hogy a családi nevelés az óvodai neveléssel szoros együttműködésben szolgálja a gyermekek fejlődését.

A szülők megismerik a szokásokat, nevelési célokat és a nevelési feladatokat.

Törekvés van a családi nevelés gyakorlatának tiszteletben tartására. Ennek érdekében történik az egyéni fejlődési napló vezetése az óvodába lépés kezdetétől minden gyermekről.

A nevelési eljárások összhangját biztosítani szükséges. A gyermekek egyéni fejlettségéről folyamatos konzultáció történik a szülőkkel az őszinteség, a következetesség, tapintat jegyében.

Az óvodaegységek nyitottak a szülők előtt.

Igényeiknek megfelelően lehetőségük van arra, hogy közvetve vagy közvetlenül megismerjék gyermekük óvodai életét.

Elégedettségük mérése kérdőlapos formában történik.

A családdal történő őszinte, nyílt kapcsolat természetes, ami a kölcsönös bizalom jegyében működik.

A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy gyermekeik következetesen nevelődnek és tiszteletben van tartva egyéniségük.

Az óvodapedagógusok és az óvoda valamennyi alkalmazottja is követendő példa és modellként áll a gyermekek előtt.

Az óvodában két jól működő szülői munkaközösség dolgozik.

Segítik mindkét óvodaegységben a különböző rendezvények megszervezését, lebonyolítását, kapcsolatot tartanak a szülők és az óvodapedagógusok között.

Az egyes fórumokon képviselik az óvoda érdekeit.

A szülők anyagiakkal és más jellegű segítségnyújtással is támogatják az óvodát.

Az óvodaegységekben a szülőkkel és gyermekekkel történő jó kapcsolattartás meghonosodott formái a következők:

- Beíratás az első személyes kapcsolat, találkozás, ahová a szülő – gyermek együtt érkezik.
- Összevont és csoportszintű szülői értekezlet szervezése igény szerint. A szülői értekezletek javasolt témája: pedagógiai, pszichológiai, egészségügyi, jogi jellegű a szülői igény figyelembevételével.
- Ezekre meghívunk néha neves szakembereket is.
- A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus a gyermek óvodába érkezése előtt megismerkedhessen a szülővel és gyermekkel egyaránt saját környezetükben. Speciális esetekben (pl.: veszélyeztetettség, védelembevétel, tartós hiányzás) az óvodapedagógusok kötelező családlátogatást végeznek.
- Egyéni esetmegbeszélés és fogadóóra is történik az aktualitások jegyében előzetes időpont egyeztetéssel.
- Napi kapcsolattartás, egyéni beszélgetések során a szülő tájékoztatást kap a gyermekével történt aznapi lényeges eseményekről.
- Közös ünnepségek is szerveződnek óvodaként az Szülői munkaközösség tagjainak közreműködésével, segítő támogatásával.
- Kirándulások szervezése is történik szülői közreműködéssel és részvétellel a csoportszokásoknak megfelelően a környezet tevékeny megismerésére.
- Alkalomszerű munkadélutánok zajlanak a gyermekek részére eszközök, ajándékok készítése céljából.

- Létrejött és működik „A létavértesi óvodák gyermekeiért” nevű alapítvány. Az alapításhoz szülők, az óvoda teljes alkalmazotti köre is jelentős összeggel járultak és járulnak hozzá.
- Panaszok kezelésének rendjét az óvoda házirendje tartalmazza.

Mindkét óvodaegységben jól működik a szülő, gyermek, óvodapedagógus hármas egysége.

13.2. Az óvoda és bölcsőde kapcsolata

Az intézmény épületében kialakításra került egy bölcsődei egység, amely 2018. október 1-vel kezdte meg működését. A bölcsődei egység két csoportból áll, amely alapellátás keretében a családdal együttműködve biztosítja a gyermekek nevelését-gondozását.

Az óvodapedagógusok és a kisgyermeknevelők közös szándéka, hogy a gyermek minél zökkenő mentesebben kezdjék az óvodai életet.

13.3. Az óvoda és az iskolák kapcsolata

Az óvodás gyermekek Létavértesen két általános iskolában kezdenek el tanulmányaikat, ezek a következők: **Arany János Általános Iskola,**

Irinyi János Általános Iskola.

A kapcsolattartás tartalmi és formai elemeit az „óvoda-iskola átmenetet segítő” projektterv foglalja magába, melyet mind három intézmény vezetője elfogadott.

A terv változtatásához mindhárom intézmény együttes akaratára van szükség, melyet tan- és nevelőtestületeik véleményének kikérése mellett lehet és kell módosítani.

A tervezet módosítását bármelyik fél kezdeményezheti. A munkacsoport óvodapedagógusokból és alsós tanítókból áll. Tevékenységüket éves tervbe rögzítetten végzik, s értékelik. A munkacsoport vezetője közvetlen felettesétől a főigazgatótól kapja megbízatását, amely határozatlan időre szól és visszavonásig tart. Az óvodapedagógusok és iskolai tanítók közös szándéka, hogy a gyermekek minél zökkenő mentesebben kezdjék az iskolai életet, az átmenet ne gátolja, hanem biztosítsa a gyermekek kiegyensúlyozott fejlődését.

Az együttműködés formái:

- mindkét iskolával működik közös óvoda-iskola átmenetet segítő munkacsoport,
- kölcsönös látogatás, tapasztalatgyűjtés az óvoda nagycsoportjában és az iskola első osztályaiban,
- szakmai tanácskozások, megbeszélések, értekezletek, szervezése óvodapedagógusoknak, tanítóknak közösen,
- az óvodás gyermekek ellátogatnak az iskola első osztályába, ahol megismerkednek a leendő tanítókkal, az iskolai élet örömeivel, a környezettel,
- közös ünnepek, különböző gyermekelőadások, táncbázis, sportvetélkedő szervezése,
- az óvodapedagógusok átadó lap kitöltésével segítik a tanítók munkáját a gyermekek befogadásával kapcsolatban,
- igény- és elégedettség mérés történik.

13.4. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti kapcsolat

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolat építésére törekszik és lehetőségei szerint szakmai kapcsolatot tart fenn.

13.5. Az óvoda egyéb kapcsolatai

13.5.1. A fenntartó önkormányzattal

A kapcsolattartás tartalma: az intézmény optimális működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, illetve az intézmény érdekeinek képviselése.

Az intézmény és a fenntartó kapcsolata folyamatos, mely kiterjed:

- ☺ az intézmény működésével, működtetésével összefüggő feladatok ellátására,
- ☺ az intézmény alapszabályainak előterjesztésére, ha erre szükség van,
- ☺ az intézmény pénzügyi-gazdálkodási tevékenységére,
- ☺ az intézmény gazdálkodási, törvényességi ellenőrzésére,
- ☺ az intézmény szakmai munkájának eredményességére, a szakmai munka értékelésére,
- ☺ a program alapján végzett értékelések nyilvánosságra hozására,
- ☺ járványügyi készenlét online kapcsolattartás a jogszabályban meghatározott feltételek biztosítása érdekében.

A kapcsolattartás formái

- ☺ szóbeli tájékoztatás
- ☺ beszámolók, jelentések
- ☺ egyeztető tárgyaláson, értekezleten, való részvétel
- ☺ a fenntartó rendelkezéseinek átvétele, végrehajtása
- ☺ speciális információ szolgáltatás az intézmény működéséhez, gazdálkodásához, szakmai munkájához kapcsolódóan
- ☺ statisztikai adatszolgáltatás
- ☺ az intézmény működésének és tartalmi munkájának értékelése

A kapcsolat további formái:

(Törvények által is szabályozott)

- kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések, egyeztető fórumok,
- az óvodavezető évenkénti munkaterve, beszámolója, tájékoztatója,
- az óvodavezető rendszeres részvétele az önkormányzat és különböző bizottságainak munkájában,
- az óvoda pedagógusa vagy szülője tagja lehet a képviselő testületnek, vagy valamelyik bizottságnak,
- igény- és elégedettségmérés történik.

13.5.2. A közművelődési intézményekkel

A városban megújult, összevont Művelődési ház és könyvtár áll a kultúra és művelődés szolgálatába. Szervezésükben részt vesznek a gyermekek: gyermekszínházi előadásokon, kiállításokon, tárlatokon, játszóházi foglalkozásokon stb.

A könyvtár gyermekeknek szóló állománya szintén rendelkezésére áll minden óvodásnak.

A kapcsolat rendszeres, tartalmában teljesen megújuló, a pedagógiai munka, azaz a gyermekek nevelésének szolgálatában áll.

Amennyiben lehetőségeink engedik továbbra is fenntartjuk a már jól kialakult kapcsolatunkat a debreceni Vojtina bábszínházzal.

13.5.3. Egészségügyi szervekkel

A gyermekorvossal, védőnővel, munkaegészségügyi orvos, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézménnyel, valamint a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek szakorvosával való kapcsolattartást az intézmény vezetője látja el.

Kapcsolat tartalma:

- ↔ a gyermekek egészségügyi ellátását és az egyéb iskola-egészségügyi feladatokat végző szervezet, az főigazgatóval egyeztetett rend szerint, együttműködve végzi a preventív munkát,
- ↔ a védőnők feladatkörébe tartozó feladatok egyeztetése,
- ↔ az óvoda pedagógiai programját képező testi, lelki, mentális egészség fejlesztési program tervezésében és megvalósításában való részvétel, a magatartási függőség, a szenvedélybetegség kialakulásához vezető szerek fogyasztásának és a gyermeket, veszélyeztető bántalmazás megelőzése,
- ↔ az intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon tervezi meg a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében.

A kapcsolat formája: egészségügyi vizsgálat, konzultáció, dokumentumelemzés, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi szakellátó intézmény szakmai iránymutatása alapján a jogszabályban foglalt speciális feladatellátás biztosítása.

A kapcsolattartás formái:

- A tanköteles korú gyermekek iskola alkalmassági vizsgálatának lebonyolítása, évente.
- Látás, hallás, fogászati és egyéb szűrővizsgálat lebonyolítása csoportonként, évente egy alkalommal.
- Esetmegbeszélések – alkalmanként – egy-egy járványos megbetegedés sorozat kapcsán.
- Tájékoztató előadások a szülői értekezleten orvos, védőnő közreműködésével (pl.: Szülők Klubjában).
- A védőnők látogatása rendszeres az óvodákban. Ellenőrzik ápoltságukat, vezetik a gyermekek egészségügyi törzslapját.
- A védőnők közreműködnek különböző járványok felszámolásában, elterjedésének megakadályozásában.

Gyakoriság: nevelési évenként a hatályos jogszabályokban foglaltak alapján, illetve szükség szerint a gyermekek ellátása érdekében.

Az alkalmazottak alkalmassági munkaegészségügyi vizsgálatát végző szolgáltatás tekintetében a munkába állás előtti orvosi vizsgálatra és az időszakos (évente) orvosi vizsgálatra történő beutalás az főigazgató kötelessége, a vizsgálaton való részvétel kötelessége pedig az alkalmazottaké.

A kapcsolattartás lényege a megelőzésben, azaz prevencióban van.

13.5.4. Szakszolgálati intézményekkel

Két intézménnyel van kapcsolata óvodáinknak:

- Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Derecskei Tagintézménnyel,
- Hajdú-Bihar Megyei Gyógypedagógiai Szakértő és Rehabilitációs Szolgáltatói Központtal.

A Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottságával a kapcsolat esetszerű, törvény általi kötelezettségként segítséget nyújtanak a gyermekek sajátos nevelési

igényeinek megállapításában. Javaslatot tesznek az SNI-s gyermekek fejlesztésére, a szakemberek biztosítására és meghatározzák a fejlesztés irányait.

A kapcsolat formája és tartalma a létavértési székhelyű Pedagógiai Szakszolgálat: logopédusok segítségével történik a gyermekek beszédhibájának javítása.

A beilleszkedési és magatartási zavarral és egyéb lemaradással küzdő gyermekek fejlesztéséhez pszichológus, fejlesztő pedagógus és gyógytornász áll rendelkezésre.

A kapcsolattartás formája elsősorban eseti, mely kiterjed:

- ☞ a gyermek fejlettségével, személyiségével, magatartásával összefüggő szakvélemény megkérésére
- ☞ az SNI, illetve a BTMN feltárásával összefüggésben végzett vizsgálat keretében a gyermek további egy nevelési évig történő óvodában maradását támogató előzetes szakértői vélemény kiállítása
- ☞ a gyermekek Nevelési Tanácsadóban történő fejlesztésére, foglalkozására
- ☞ az főigazgató konzultációs kapcsolatot tarthat a Nevelési Tanácsadóval a vizsgálatra küldött, vagy fejlesztő foglalkozásokon résztvevő gyermekekkel kapcsolatban.

13.5.5. Roma Nemzetiségi Önkormányzattal

Nevelő, fejlesztő munka során figyelembe vesszük „Nemzeti Etnikai Kisebbségi Óvodai Nevelés” irányelvét.

Az intézményben, integráltan történik a roma nemzetiségi gyermekek nevelése.

Számuk az utóbbi években növekvő tendenciát mutat.

Sok közöttük a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és beilleszkedési zavarral küzdő.

Többségük rendszeresen jár óvodába.

Néhány család azonban elhanyagolja gyermeke óvodába járatását, emiatt igényeljük a Roma Nemzetiségi Önkormányzat tagjainak hatékony segítségét.

A népesség nyilvántartó adatai alapján az óvodába beíratásra önként nem jelentkező kisgyermekek felkutatása segítségükkel történik.

A kapcsolattartás formái:

- Alkalomszerű megbeszélések.
- Roma kultúra népszerűsítése, megismertetése.
- Különböző kiadványok beszerzésében segítenek, ami szükséges a roma gyermekek neveléséhez, esélyeik növeléséhez.
- Egészségügyi előadások szervezése, életmód kérdésekkel kapcsolatban (Szülők Klubja).

13.5.6. Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

A kapcsolat a szolgálattal rendszeres és aktualitásokon nyugszik. Kölsönös figyelem felhívás történik a segítségre szoruló gyermekek és családok esetében. A szolgálat által működtetett jelzőrendszernek aktív résztvevője az intézmény óvodapedagógusai és a gyermekvédelmi felelős. Az esetmegbeszélések alkalmával történik a gyermekek helyzetét javító stratégiák és taktikák meghatározása.

A legvégső esetben születik csak olyan döntés, hogy a gyermeket nevelésbe veszik, nevelő szülőknél vagy gyermekotthonban helyezik el.

Az óvoda és a szolgálat közösen karitatív tevékenységet is folytat, pl.: a különböző gyűjtőakciók lebonyolításával.

A Létavértes-Kokad-Álmosd-Bagamér Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal és a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Derecske Járási Hivatal Járási Gyámhivatal illetékeseivel rendszeres kapcsolatot tart fent az óvoda és bölcsőde az esetmegbeszélések rendszerén keresztül a gyermekvédelmi felelős és az főigazgató.

Kölcsönös kérésre alapozott írásos vagy szóbeli tájékoztatás formájában készül az adott kisgyermekről a véleményalkotás.

Az óvoda és bölcsőde adott pedagógusa közreműködik a gyermekek védelembe vételi eljárásában, s ha szükséges környezettanulmányt is készít.

Az esetkonferenciákon és az éves gyermekvédelmi beszámoló értekezleten az intézményt a gyermekvédelmi felelős és esetenként az egységvezetők is képviselik.

A két intézmény közötti jelzőrendszer működésében mindkét fél hatékonyan és kölcsönösen részt vesz.

A kapcsolat formája, lehetséges módja:

- ☞ szükségletek megfogalmazása a Család és Gyermekjóléti Központtal megkötendő együttműködési megállapodás elkészítéséhez, a szociális segítő intézményi tevékenységéhez,
- ☞ a szociális segítő tevékenységének támogatása az óvodában megszervezésre kerülő fogadóórán, esetmegbeszélésen, előadásokon, rendezvényeken, szülői értekezleteken stb.,
- ☞ segítség kérése a Család és Gyermekjóléti Központtól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, valamint minden olyan esetben, amikor a gyermekközösség védelme miatt ez indokolt,
- ☞ a szociális segítő értesítése - ha az óvoda a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja,
- ☞ amennyiben további intézkedésre van szükség, az óvoda vagy a szociális segítő megkeresésére a Család és Gyermekjóléti Központ javaslatot tesz arra, hogy az óvoda a gyermekvédelmi rendszer keretei között milyen intézkedést tegyen,
- ☞ esetmegbeszélés - az óvoda részvételével a szolgálat felkérésére,
- ☞ szülői kérelem hiányában a gyermek tankötelezettsége megkezdésének halasztását a Gyámhatóság is kezdeményezheti, mely folyamatban a tankötelezettség törvényi főszabálytól eltérő megkezdése érdekében az óvoda szakmai álláspontjának kifejtése érdekében a Gyámhatósággal való kapcsolattartás,
- ☞ közös intézkedési terv kidolgozása a hátrányos helyzet csökkentésére, prevenciójára,
- ☞ szülők tájékoztatása (a Család és Gyermekjóléti Központ címének és telefonszámának, valamint a szociális segítő intézményben való tartózkodásának időpontjáról és helyszínéről), lehetővé téve a közvetlen megkeresését.

Gyakoriság: nevelési évenként minimum 1 alkalommal, illetve szükség szerint.

13.5.7. Oktatási Hivatallal

A kapcsolattartás tartalma:

- ☉ A gyermek 6. életévének betöltése után a tankötelezettség megkezdésének halasztását kizárólag egy alkalommal és egy nevelési évre kérelmezheti a szülő az Oktatási Hivataltól. Ha a Pedagógiai Szakszolgálat szakértői bizottsága a sajátos nevelési igény (SNI), illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség (BTMN) feltárásával összefüggésben végzett vizsgálat keretében a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidőn belül (január 18. napjáig).
- ☉ Ha a szakértői véleményében javasolja, hogy a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben részesüljön, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ilyenkor a szakértői véleményt az óvodában kell bemutatni, az óvoda pedig annak alapján

berögzíti az óvodában maradás tényét a köznevelés információs rendszerébe (KIR).

- ☺ A kijelölt intézmény vezetője a megküldött szakértői vélemény alapján értesíti a hivatalt, ha a gyermeket az óvodába nem íratják be.
- ☺ Oktatás-képzés igénybevétele (pl. diabéteszes gyermekek ellátása stb.).
- ☺ Minősítések, tanfelügyeleti ellenőrzések lebonyolítása.
- ☺ Digitális tartalmak elérése.

Kapcsolattartó: főigazgató

Gyakorisága: szükség szerint

13.5.8. Kulturális intézményekkel, programokat ajánló szolgáltatókkal

A kulturális intézményekkel kölcsönös igények alapján történik a kapcsolat ápolása.

2022 tavaszán megnyílt az intézményhez tartozó Báb-Kincs-Tár, bábmúzeum, melynek bevétele az intézmény alapítványába kerül. Az épület, ahol a bábmúzeum található az Önkormányzat épülete, takarításáról az intézmény gondoskodik.

Kapcsolattartó: az intézmény vezetője

A kapcsolat tartalma: színvonalas gyermek műsorok, előadások szervezése, lebonyolítása.

A kapcsolat formája: intézményen belül, és intézményen kívüli kulturális programok látogatása a gyermekekkel, illetve ajánlása a szülők felé.

Gyakorisága: az adott nevelési évre szóló munkatervben meghatározva, a szülői szervezet véleményének kikérésével.

13.5.9. Alapítvánnyal, civil szervezetekkel

A kapcsolat tartalma: Az alapítvány munkájáról folyamatosan tájékoztatja a nevelőtestületet és a szülői szervezetet.

Kapcsolattartó: főigazgató

Gyakoriság: nevelési évenként egyszer a kuratórium és az intézményi igények alapján

13.5.10. Egyházakkal

Kapcsolattartó: Az egyházak képviselőivel az főigazgató tartja a kapcsolatot.

A kapcsolat tartalma: Vallásgyakorlással összefüggő jogok, kötelezettségek megállapítása az alkalmazottakra az Nkt. Vhr.3. § 8) bek. foglaltak megtartásával történik.

Az óvodás gyermekek részére a történelmi egyházak által nyújtott hittan, szülői igény szerint, szakképzett hitoktatóval szervezhető, akit az egyház megbíz. Az óvoda biztosítja a vallási neveléshez szükséges helyet. A hit és vallásoktatás idejének és helyének meghatározásához be kell szerezni a szülői szervezet véleményét.

Az óvodában szervezett hitoktatás szabályait a Házirend tartalmazza.

13.5.11. Pedagógiai Oktatási Központtal

Tartalma: Az főigazgató kapcsolatot tart a helyi Pedagógiai Oktatási Központ (POK) szaktanácsadóival.

A kapcsolat

A POK éves munkatervének, továbbképzési tervének, havi programterveinek megismerése, az érdeklődés szerinti részvétel biztosítása.

- ☺ A POK könyvtárának, médiatárának használata

- ☺ Megjelenő igény szerint szakmai segítség kérése
- ☺ Szaktanácsadás
- ☺ POK munkatársak meghívása a szakmai napokra

Kapcsolattartó: főigazgató

Gyakorisága: szükség szerint

13.5.12. Az intézményt támogató szervezetekkel

Az intézményt támogató szervezetekkel való kapcsolattartás kiemelt szempontjai, hogy a támogató megfelelő tájékoztatást kapjon az intézmény:

- ☺ anyagi helyzetéről,
- ☺ a támogatással megvalósítandó elképzeléséről és annak előnyeiről.

Az intézmény a kapott támogatásról és annak felhasználásáról olyan nyilvántartást vezet, hogy abból megállapítható a támogatás felhasználásának módja, célszerűsége, a támogató ilyen irányú információigénye.

A főigazgató feladata, hogy az intézmény számára minél több támogatót szerezzen, s azokat megtartsa.

Kapcsolattartó: főigazgató

Gyakorisága: szükség szerint

13.5.13. A konyhával

Tartalma: Az egészséges életmódra nevelés vonatkozásában az egészségfejlesztési program megvalósításának érdekében a vezető folyamatos kapcsolatot tart az ételmezést szolgáltató vezetőjével a magas **telítettség-tartalmú ételek** fogyasztásának csökkentésére irányuló teendők egyeztetése, rögzítése és megvalósítása érdekében.

Kapcsolattartó: főigazgató

Gyakorisága: szükség szerint

16. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei

16.1. Az óvodába lépés feltételei

A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény szerint: „az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel”. Intézményünkben a törvényadta lehetőségek biztosításával módunkban áll már 2,5 éves kortól a beiratkozott kisgyermekeket fogadni.

Az óvoda pedagógiai programjában meghatározott feladatok, tevékenységek, fejlesztések célja az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális, testi fejlettség elérése.

Az óvodai nevelés a gyermek 2,5-3 korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi.

A tankötelezettség megkezdésének feltétele, hogy a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének állapota elérje az iskolába lépéshez szükséges szintet.

A 2,5-3 éves gyerekek is különböző fejlettségi szinttel érkeznek az óvodába. Egyéni fejlettségüket legtöbb esetben meghatározza a családi háttér.

Feladatunk a beilleszkedés érdekében a korcsoportra jellemző tulajdonságok alapos ismerete mellett a gyerek egyéni képességeinek, tulajdonságainak mihamarabbi megismerése.

16.2. Az iskolába lépés feltételei

A gyermek akkor iskolaérett, ha testileg, lelkileg, szociálisan és értelmileg megfelelően fejlett. A fejlettség együttes megléte szükséges a sikeres iskolakezdéshez.

Az egészségesen fejlődő gyermek 6 éves korára túljut az első alakváltozáson. Teste arányosan fejlett, mozgása összerendezett. Mozgáskoordinációra és a finommotorika megfelelően fejlett. Mozgását, viselkedését, testi, szükségleteinek kielégítését képes szándékosan irányítani.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek nyitott, érdeklődő, készen áll az iskolakezdésre. Vágyik az iskolába. A tanuláshoz szükséges képességei érzékelése, észlelése téri tájékozódása, mozgása, megfelelően fejlett. Érzékszervei épek.

Érthetően, folyamatosan beszél, kommunikál, érzelmeit szóban ki tudja fejezni. Megfelelő tempóban és hangsúllyal beszél. Beszédében változatosan használja a szófajokat. Mondatszerkesztése megfelelő. Tisztán ejti a magán és mássalhangzókat.

Képes végig hallgatni és megérteni mások beszédét. Az önkéntelen, bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékolt bevésés és felidézés. Kialakul a tanulás alapja a szándékos figyelem, melynek időtartama fokozatosan növekszik.

Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás.

Megfelelő ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Tudja személyes adatait. A természet, a környezet megóvásához szükséges elemi viselkedési, magatartási szabályokat ismeri.

Rendelkezik alapvető matematikai ismeretekkel.

Ismeri a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.

Óvodáskor végére a gyermek szociálisan is éretté válik az iskolára. Készen áll az iskolakezdésre. Képes az együttműködésre, megfelelő kapcsolatteremtésre a felnőttekkel és gyermektársaival. Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, azokat betartja. Feladattudata kialakulóban van. Megérti a feladatokat. Az elkezdett feladatot befejezi. Megfelelő kitartással, önfegyelmel, önállósággal, munkatempóval rendelkezik.

16.3. Tankötelezettség - Felmentés

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. **A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.** A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelmét az iskolakezdés évében január 18-ig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez.

A gyermek érdekeit szem előtt tartva felmentési kérelmet gyámhatóság is kezdeményezheti, amennyiben a szülő nem megfelelően jár el.

Ha az Oktatási Hivatal azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.

Felmentés óvodai látogatás alól:

A tartós gyógykezelésre vonatkozó adatok, továbbá a gyermek speciális köznevelési ellátásához szükséges szakorvosi diagnózis adatai az óvoda és az egészségügyi szakellátók között továbbítható.

A felmentés annak az évnek az augusztus 31. napjáig adható, amelynek a gyermek negyedik életévét betölti, különös méltánylást érdemlő esetben újabb kérelem alapján, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelynek a gyermek ötödik életévét betölti.

Amennyiben szakértőt kell meghallgatni, a tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetén a szakorvos rendelhető ki, ebben az esetben a kérelem április 15. után is benyújtható.

A felmentés a szakorvos véleménye alapján történik. A felmentési kérelem április 15. után is benyújtható.

A 2011.évi CXCV.45§ (8.) bekezdése alapján „A hivatal gondoskodik az óvodai nevelésben részvételre kötelezettek és a tankötelesek nyilvántartásáról, a nyilvántartásból adatot közöl a területileg illetékes kötelező felvételt biztosító óvodák, iskolák fenntartói számára. A felmentést engedélyező szerv hivatalból, valamint a hivatal jelzése alapján elrendeli és felügyeli az óvodába járási kötelezettség és a tankötelezettség teljesítését.”

17. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, a szociális hátrányokat segítő tevékenységek

Az intézményi esélyegyenlőségi programot a település önkormányzata által elkészített helyi esélyegyenlőségi program alapján működtetjük.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja meghatározza - „a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be,...- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermekeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.” /Alapprogram-Bevezető1.b) -c)

2023. évi LII. törvény 67. § [A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló kötelezettségei]

„(1) A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése, iskolában a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy

2. a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse.”

1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

1. a.) különleges bánásmódot igénylő gyermek,

aa) **sajátos nevelési igényű gyermek**, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,

ab) **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek

ac) **kiemelten tehetséges gyermek**: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettségemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b.) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint **hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:**

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba

fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az **1997. évi XXXI. törvény 67/A. § (1) bekezdés a)-c) pontjaiban** meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek.
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A helyi esélyegyenlőségi program alapján az óvodai esélyegyenlőségi program célja:

- minőségi neveléshez történő egyenlő hozzáférés
- szegregációmentesség
- diszkriminációmentesség
- egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése
- hátrányok kompenzálása
- esélyteremtő támogató lépések megteremtése
- hátrányos és halmazottan hátrányos gyermekek társadalmi integrációjának támogatása
- óvodai és más segítő szervezetek, segítő szolgáltatások (szociális, mentális, pedagógiai) hozzáféréseinek biztosítása.

Az esélyegyenlőség biztosításának kulcsszereplői:

- ❖ Intézményen belül:
 - ✓ Főigazgató
 - ✓ Óvodapedagógusok
 - ✓ Logopédus
- ❖ Intézményen kívüli segítő támogató szervek:
 - ✓ Szakemberek (pszichológus, gyógypedagógus stb.)
 - ✓ Védőnői hálózat
 - ✓ Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
 - ✓ Fenntartó Önkormányzat

A főigazgató feladatai az esélyegyenlőség biztosításának céljából:

- Minőségi óvodai nevelés támogatása az intézményben.
- Szegregációmentesség fenntartása.
- Diszkriminációmentesség biztosítása.
- Az óvodai beíratások lebonyolítása, az induló csoportok kialakítása.
- Partnerközpontú intézmény kialakítása.
- Humán erőforrás folyamatos fejlesztése.

Az óvodapedagógusok feladatai az esélyegyenlőség biztosításának céljából:

- A család és a gyermek több szinten való megismerése.
- Inkluzív nevelésre való törekvés.
- Egyéni bánásmód hatékony alkalmazása az óvodai nevelés mindennapjaiban.
- Egyéni képességfejlesztés, hátránykompenzáció, tehetségigéret támogatása.
- Ösztönző pozitívumokra épülő értékelési módszerek alkalmazása.
- Szociális tanulásban rejlő alkalmak kiaknázása.
- A gyermekek teljes személyiségének fejlesztése az adaptivitás jegyében.

A településünk humán jellemzőiből adódóan a lakosság egy része roma származású, akiknek alacsony az iskolai végzettsége, általában szakképesítéssel sem rendelkeznek, szociokulturális hátrányokkal küzdenek. Az önkormányzat vezetése a közhasznú munka lehetőségének kihasználásával igyekszik ezeket az embereket a „munka világa” felé irányítani. Egyre vékonyabb az értelmiségi réteg, ami szintén a munkahely hiánynak tudható be. Az utóbbi években felerősödött az elvándorlás a fiatal pályakezdők körében, ami az előregezés folyamatát idézheti elő. Intézményünkben magas azoknak a gyermekeknek száma, akik hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű családokból érkeznek. Ezen okokból elengedhetetlen a szociokulturális hátrányok leküzdésére irányuló korai fejlesztés és a jó minőségű, a gyermekek problémáit kompenzálni tudó óvodai ellátás biztosítása.

A szociális hátrányok enyhítését segítő intézményi tevékenységek:

- Az óvoda környezetében élő valamennyi HHH gyermek beóvodázásra kerüljön.
- Az óvoda környezetében élő valamennyi HHH gyermek rendszeresen járjon óvodába.
- A rendszeres tudatos óvodai nevelő-fejlesztő munka növelje a gyermekek esélyét a sikeres iskolakezdéshez.
- Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése-szülői házzal, a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, szakmai és szakszolgálatokkal, általános iskolákkal- annak érdekében, hogy a gyermekek szociális támogatása sikeresen megvalósuljon.
- Kapcsolatépítés, erősítés a szülői házzal a hátrányok leküzdésére:
- Bizalomra épülő őszinte hitelességen alapuló viszony kiépítése a szülőkkel.
- Szülői értekezletek megtartása évente három, szükség esetén több alkalommal.
- Igény szerinti fogadó órák tartása csoport és vezetői szinten egyaránt.
- Családlátogatások

A családok bevonását segítő rendezvények programok megtartása:

- Szüreti mulatság
- Tök-jó nap

- Márton nap
- Mikulás ünnepség-Mikulás vásár
- Karácsony-munkadélutánok
- Farsang
- Víz napja
- Föld napja
- Madarak Fák napja
- Családi sport nap stb.

Tehetséggondozás

Cél: A kiemelten tehetséges gyermekek, tehetségígéretes egyéni, mikrocsoportos fejlesztése. A csoportok mindennapi tevékenységeiben az óvodapedagógusok megfigyelései és tapasztalatai alapján a tehetségígéretes kibontakoztatása, támogatása folyamatosan történik. Irányultság és beválogatási szempontok alapján a nagycsoportos gyermekek heti rendszerességgel tehetségműhelyek keretében mikro csoportos formában vesznek részt a tehetséggondozásban.

Óvodapedagógus feladatai:

- Fedezze fel a gyermeki tehetségígéreteket, vegye figyelembe az egyéni képességeket.
- Tervezett tevékenységek által biztosítsa a tehetségígéretes fejlesztését.
- Működjön együtt a tehetségműhely vezetőikkel.
- Amennyiben szükséges vegye igénybe külső szakember segítségét.

Hazáikat elhagyni kényszerülő családok interkulturális nevelése

Hazáikat elhagyni kényszerülő családok gyermek az a gyermek, akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelveink:

- ◆ **Hazáikat elhagyni kényszerülő családok** gyerekeit a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- ◆ Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden **hazáját elhagyó család** kisgyermekét megilleti.
- ◆ Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.
- ◆ A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.
- ◆ A **hazáikat elhagyni kényszerülő családok** gyermekeit segítjük a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

17.1. Szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

Általános feladataink

A szociális hátrányok enyhítését kiemelten kezeljük. Természetes számunkra, hogy egyénre szabottan törődünk a problémákkal és különböző hátrányokkal küzdő családokkal és gyermekekkel, biztosítva számukra a szükséges segítséget. Alapelvünk, hogy mindenkit szeretettel, odafigyeléssel és bizalommal közelítünk meg, és kiemelten fontosnak tartjuk a kölcsönös megbecsülést.

Egészséges életmód alakítása

A gyermekek helyes gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, az eltérő egyéni igények kielégítése, az éhesen érkező gyermekek étkeztetése, a mosdó használat kialakítása, a személyes intimitás védelme a mosdó használatakor, és más esetekben, ha a gyermek igényli.

A különböző családi háttérből érkező gyermekek helyes higiénés és étkezési szokásainak kialakítása, személyes gondozottság kialakítása, rendezett ruházat, hajviselet.

Fontos a mélyszegénységből, hátrányos környezetből érkező gyermekek számára ezeken felül a mozgás és pihenés összhangjának megteremtése, és egy helyes élet és biológiai ritmus kialakítása.

Mentálhigiéné

Feladatunk az intézmény munkatársain át az óvoda pszichés klímájának folyamatos szinten tartása, a gyermek szociális biztonságérzetének megteremtése, a gyermeki viselkedésben jelentkező zavarok kiszűrése, az okok feltárása, és a segítségadás módjának meghatározása.

Az óvodai alkalmazottak empátiás készségének fejlesztése, a személyes autonómia védelme. Folyamatos preventív feladat: a személyes stressz tényezők csökkentése.

Továbbá:

- Olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki, ahol a befogadó nevelés megvalósul az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Megvalósul a multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció.
- Hozzájárulunk a kialakult előítéletek lebontásához, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzéséhez.
- Figyelünk a csak tünetekkel jelzett, ki nem mondott gyermeki segélykérésre.
- A pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk.
- A gyermeki szükségletek kielégítését megvalósítjuk.
- Az egyéni bánásmód és differenciált fejlesztés alkalmazásával a gyermeki fejlődést nyomon követjük.
- A prevenció, korrekció testi, lelki nevelési feladatokat ellátjuk a megfelelő szakember bevonásával és a szülőkkel együttműködve.
- A halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetű gyermekek szocializációját speciálisan fejlesztjük.
- A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre fordított kiemelt odafigyelést megvalósítjuk. A játékba való beilleszkedésüket támogatjuk.
- Az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítését és a szemléletformálást megvalósítjuk.

Az óvoda főigazgatója köteles:

Jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál.

Hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

Az óvodapedagógus:

- tájékoztatja a szülőt az anyagi körülmények javításának lehetőségeiről
- segítőkészség, a tolerancia kialakítása a gyerekekben, a másság elfogadása, elfogadtatása
- segíti a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítását
- együttműködik azokkal a szolgálatokkal, melyek a családokat támogatják, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak
- a szülővel együttműködve a tehetséges gyerekek fejlődését elősegíti, tanácsot ad, külső segítséget ajánl
- a családok körében is szorgalmazza az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel szokásainak fontosságát hangsúlyozza az egészségfejlesztő mozgás és sport jelentőségét, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét
- az eltérő egyéni igények kielégítése
- az egyéni eltérésekre épülő, de életkoruknak megfelelő terhelést biztosítása
- kis lépések megbecsülése, dicsérrettel jelezvén a gyermeknek, hogy sikerélményhez juttassuk.
- tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére
- egészséges életmód alakítása
- a sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése, felajánlása, interkulturális ismeretnyújtás, életvezetés, más nemzetiség kultúrája, tehetségígéretes gyermekek felfedezése
- fejlesztő tevékenységek a lemaradó gyermekeknek
- a családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- kulturális rendezvények csoportos látogatása.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

A főigazgató feladatai:

- A gyermek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítéseit és az érvényesülés ellenőrzését.
- A **főigazgatói** felelősség kiterjed az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl a gyermekbalesetek megelőzésére is.
- A rendszeres egészségügyi vizsgálatok biztosítása.
- Az egészséges életmód biztosítása.
- Fontos feladat, hogy 3. életévét betöltött gyermek, óvodába járása biztosított legyen.
- A főigazgató felelőssége, hogy az esélyegyenlőség érdekében a gyermekek ne maradjanak ki az óvodai felvételtől, különös tekintettel a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.
- Szükség esetén, a családon belüli körülmények figyelembevételével, javaslattevő a család bevonása a szociális segélyezettek körébe.

- A gyermekkel kapcsolatos adatok védelme, az óvoda SZMSZ-ének adatvédelmi szabályzatában foglaltak szerint. Hivatali titoktartási kötelezettség betartása.
- A főigazgató kapcsolatot tart minden olyan intézménnyel, ahol a gyermekek képviselőjében szükség van.

Óvodapedagógusok feladatai:

- Szakértelmükkel, tapasztalataikkal segítsék a gyermeket abban, hogy sikeresen illeszkedjen be az óvodai közösségbe, meglévő képességek kibontakozhassanak, hiányzó képességek fejlesztése folyamatos legyen, hogy a gyermek szocializációja során elszenvedett hiányosságait a család segítése mellett pótolják, javítsák.
- Ha a gyermek veszélyeztetettségét észlelik, kötelességük a maguk eszközeivel – gondozási tanácsokkal, pedagógiai eszközökkel – ezt elhárítani, illetve amennyiben ez sikertelen marad, **jelezni az óvodai gyermekvédelmi felelősnek**.
- A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, feltárása, megszüntetésében való részvétel. A pedagógusnak észlelnie kell a gyermekek viselkedésében, rendezettségében adódó változásokat.

További feladatok:

- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodában, szükség esetén védő, óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni.
- Az egyéni lemaradásokat csökkenteni, a tehetséggondozást megvalósítani, illetve elősegíteni.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni.
- Az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni, a szűrést szükség esetén, soron kívül javasolni.
- Az elősegíteni a Sajátos Nevelési Igényű gyermek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában.
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérni, adminisztrálni és szükség esetén jelezni a hiányzást.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájárulást javaslatával elősegíteni.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni a gyermek családban történő felnevelését.
- A szülőkkel való együttműködő kapcsolatot kialakítani, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése érdekében.
- Ismerni a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szerveket, szükség esetén vegye kapcsolatfelvételt kezdeményezni.
- A prevenció minden gyermekre való kiterjesztése.
- Folyamatos kapcsolattartás az óvodai gyermekvédelmi felelőssel.
- A titoktartási kötelezettség minden családot érintő kérdésben érvényesüljön.
- A gyermekvédelem azt is igényli a pedagógusoktól, hogy ismerjék a velük kapcsolatban álló gyermekeket, a rájuk ható tényezőket, és segítsék elő a lelki traumák feldolgozását.

17.2. Óvodai szociális segítő feladatai

Az óvodai iskolai szociális segítő tevékenység feladatellátásának jogszabályi háttere

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény (Gyvt. 40/A. §(2) a-g) pontja)
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet

A szociális segítői tevékenység célja

A gyermekek, tanulók, szülők, óvodapedagógusok, pedagógusok részére adekvát szakmai segítség nyújtása.

- Az elsődleges prevenció.
- Az észlelő-és jelzőrendszer működésének segítése.
- A veszélyeztetettség megelőzésében és megszüntetésében való segítségnyújtás.
- Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét javító szolgáltatások nyújtása, lehetőségeik kihasználása érdekében

Célcsoport

- Gyermek
- Szülő
- Pedagógusok
- Szülői közösség

Feladata:

Az óvodai iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi munkát végez, valamint gyermek és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. Az óvodai iskolai szociális segítő ezeket a tevékenységeket saját kompetenciájának - végzettség, szakképesítés - mértékében a köznevelési intézményekben megjelenő szükségletek alapján nyújtja, illetve szakemberek bevonásával biztosítja.

A szociális segítő a járásszékhelyen működő család és - gyermekjóléti központjának alkalmazásában áll, így amelyik járásban van a köznevelési intézmény, azon család és gyermekjóléti központ vezetője a munkáltatója.

17. GYERMEKVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK

Gyermekevédelem:

Az óvodában ez a tevékenység általános érvényű, körültekintést igénylő, sajátos feladat. A gyermekek egymástól nagyon eltérő szociokulturális környezetből érkeznek, sok közöttük a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű.

Célja: a megelőzésre irányuljon, amely komplex segítségnyújtáson, megértésen, támaszkodáson alapul.

Feladata:

- Folyamatosan feltárja azokat a körülményeket, amelyek az óvodások családi helyzetét hátrányosan érinti, illetve veszélyezteti.
- Meghatározza a lehetséges segítségnyújtók körét, valamint a segítségnyújtás stratégiáját és tartalmát.
- Az óvodapedagógusok szükség esetén problémajelző lapot töltenek ki.
- A gyermekvédelmi felelős éves munkatervben fogalmazza meg a prevenciót szolgáló feladatokat.

Az óvodában egyéni bánásmóddal, sok szeretettel, odafigyeléssel igyekszünk mérsékelni a hátrányos helyzetű gyermekek kiszolgáltatottságát.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek szüleivel rendszeres kapcsolat kialakítása történik. Rá kell ébreszteni őket gyermekeik iránt felelősségükre, kötelességük betartására. Egyes esetekben szakemberek bevonását is igénybe vesszük.

A veszélyeztetett gyermekek nyilvántartásba vételének szempontjai:

- elhanyagoló nevelés
- testi-lelki bántalmazás
- erkölcstelen családi környezet, italozó szülők, bűnöző életmód, családi életviteli problémák
- egészségügyi okok, súlyos érzékszervi károsodás, tartós betegség

A veszélyeztetetté nyilvánítás útja:

- Az óvodapedagógus amennyiben a fenti szempontokat észleli, megbeszélést kezdeményez a szülőkkel és / vagy családlátogatás végez.
- Írásban jelzi a gyermekvédelmi felelős felé a problémát.
- A gyermekvédelmi felelős szintén írásban jelzi a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat felé az esetet.
- A Gyermekjóléti Szolgálat visszajelez az óvodának írásban.
- Az óvodapedagógus szükség esetén együttműködik a Gyermekjóléti Szolgálattal.

Három éves kortól a kötelező óvodai nevelés igénybevételének hiánya esetén az óvodapedagógus a Házirendben és az SZMSZ-ben szabályozott módon kell, hogy eljárjon.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el, aki a nevelőtestület tagja.

Az intézmény főigazgatójának megbízásából képviseli a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontokat. Szervezi, irányítja, és személyes részvételével elősegíti ezen szempontok érvényesülését.

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, adatszolgáltatás, jellemzés készítése gyermekről hatóság kérésére.
- A pedagógiai munka koordinálása, kapcsolattartás a családsegítő és gyermekjóléti szolgálattal és más szakszolgálati intézményekkel.
- Évente éves terv készítése és a következő időszak aktuális tennivalóinak meghatározása, illetve nevelési év végén a gyermekvédelmi munka értékelése.
- A gyermekvédelemmel kapcsolatos törvényi változások figyelemmel kísérése, az óvodapedagógusok tájékoztatása.
- A szülők tájékoztatása arról, hogy kihez és hogyan fordulhatnak probléma esetén – a gyermekvédelmi felelős munkatervében leszabályozott módon.
- Összehangolni a gyermekvédelmi tevékenységet az intézményben dolgozó pedagógusokkal.

18. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Cél:

Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartása, megerősítésére történő felkészítés.

A 2,5-3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét.

Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása következik be.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Az egészséges életmód, betegmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása.
- Mozgásigény kielégítése és a testi képességek fejlesztése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása.

Az egészségfejlesztés területei:

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás és erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi higiéné területére terjednek ki

18.1. Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazását szolgálja.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása.

Az óvodai étkeztetés napjainkban minden igyekezet ellenére sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni.

A teljesítés nem csak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

Az óvoda étkezését biztosító Létavértesi Gyermeksziget Óvoda - Bölcsőde Konyhája, régi nevén Napközis Konyha élelmezésvezetőjével, napi szinten történik egyeztetés szükség esetén.

A gyermekeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta mind az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania.

A gyerekek az óvodában a napi háromszori étkezéssel napi tápanyagszükségletének 65-70 % - át kapják meg. Ennek megfelelő mennyiségben és arányban szerepeljenek a **fehérjék** (10 %) **szénhidrátok** (60 %) **zsírok** (30%) melyek **legalább 2/3 része növényi eredetű**, vitaminok, rostos anyagok, ásványi sók.

A napi étrendből nem hiányozhat a fehérjét és a csontfejlődés szempontjából fontos kalciumot tartalmazó **tej és tejtermék**, az évszaktól függetlenül **a gyümölcs, a zöldségféle** és a kellő mennyiségű **folyadék**.

A húsfogyasztásnál kerüljenek előtérbe a kevés zsiradékot tartalmazó fehérhúsok, baromfifélék és a hal.

Több gyümölcs és zöldségféle lenne szükséges. Az étkezésekből jó lenne, ha kikerülne az indokolatlan édességfogyasztás (nápolyi, nugátszelet).

Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

- (1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs,
- (2) gyümölcs, zöldség,
- (3) hús, hal, tojás,
- (4) tej és tejtermék,
- (5) olaj, margarin, vaj, zsír

Nincs azonban egyetlen olyan táplálék, ételféleség sem, amely a felsorolt alapélelmiszer-csoportokban található szükséges tápanyagot megfelelő mennyiségben tartalmazná.

Az óvodai élelmezés jelenleg nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét.

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javulásáért:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja.
- Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismereti meg a gyerekeket.
- Fokozottan ügyel
- A táplálékérzékeny gyermekek diétájára (dietetikus által ellenőrzött étrend)
- Tanácsot adnak (szülői értekezleten, fogadó órán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat egyaránt.

Töröljék az étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szereplejen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsonyabb zsírtartalmú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül) barna kenyér.

- Óvodai napirend keretében az óvodapedagógusok, dajkák és pedagógiai asszisztensek megismertetik a gyermekekkel, az új ízeket, addig ismeretlen ételeket és italféleéseket.
- Étkezések alkalmával jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához, példamutatással ösztönzik őket.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében szerveznek egészségfejlesztő programokat (projekteket) akár a szülőkkel közösen.
- Játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (salátakészítés, tízórai összeállítás) közreműködésében.
- A gyermekek többször látogatják meg a tavaszi vagy őszi piacot, zöldséges üzleteket, kerteket. Ezen alkalmakkor is megismerkednek a különböző gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során.

Az óvodapedagógusok mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek számára. A gyermekek számára a legvonzóbb a különböző saláták készítése zöldségből, gyümölcsből.

Az étkezések során előforduló minden féle tejterméke igyekszünk megkóstoltatni és vonzóvá tenni a gyermekek számára.

Az óvodapedagógusok beszélgetnek a tej fontosságáról az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok és a fogak egészségmegőrzésének fontosságáról.

18.2. 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátásának speciális eljárásrendje

Az intézményben a szülő külön kérelme alapján biztosítjuk telephelyenként az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek speciális ellátását.

Az ellátás érdekében minden óvoda egységben 1/2 fő óvodapedagógus rendelkezik Diaped. tanúsítvánnyal. A tanúsítványt az Oktatási Hivatal által szervezett továbbképzésen szerezték meg. A képzés során elsajátították a vércukorszint mérését és inzulin beadását. A gyermekek ellátását szakorvosi előírás szerint végzik.

A gyermek szakszerű ellátásán túl a szülő a 328/2011. kormányrendelet szerint igényelheti a diétás étrend biztosítását, illetve a diétás étkezés a szülő írásbeli nyilatkozata alapján – a gyermek intézménybe bevitt, vagy a szülő által az intézménybe rendelt étel intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével is biztosítható. Ez esetben biztosítjuk a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátási folyamata az intézmény SZMSZ- ben van le szabályozva.

18.3. Minden napos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek mozgásigényének kielégítése, a testi képességek fejlesztése érdekében változatos napi, heti testmozgás biztosítása.
- Mindennap szervez valamilyen mozgástevékenységet, a tornaszobában vagy az udvaron.
- Heti 1 kötelező testnevelés foglalkoztatást vezet.
- Edzési lehetőséget biztosít a gyermekek számára,
- Megtervezi és megszervezi a megfelelő helyet, időt és figyelt a mozgás fokozatos terhelésére, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- Időjárástól függően (köd, 5 fok alatti hőmérséklet, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfényedzést biztosít a fokozatosságot betartva.
- A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi (kivétel az erős sugárzás miatt 12-15 óra közötti időszak)

A mozgás anyagát lást a mozgás fejezetben.

18.3. Személyi higiéné

Az óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás:

- A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gyermekek számára a gondozási teendők egyéni tempók szerinti végzésére.
- Megismerteti a gyermekekkel a tisztálkodási folyamatokat, helyes sorrendet, megfelelő technikát, egészségügyi szokásokat.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzést és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a testi tisztántartását erősíti a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénáját a mosás, (tárolási feladatait is tartalmazva), illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektetve.
- A megvalósításban fejlettség szerint segítséget nyújt a gyermek, illetve szülő számára igény szerint, tanácsokkal ellátva. Fokozatosan kialakítja a gyermek önállóságát.

Öltözködés:

- Elegendő időt és igény szerint segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán.
- A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között.
- Fokozatosan kialakítja a gyermek önállóságát.
- A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő megfelelő méretű cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Pihenés

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban).
- A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja.
- Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, háromhetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.
- Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiéniai szabályok kialakítása.

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet, ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a minden napos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartása a gyermekekkel.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, a biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik (az óvoda logopédusa, a város gyermekorvosa, fogorvosai, védőnői, szakszolgálatok segítségével).

Az óvoda logopédusa-gyógypedagógusa konzultál az óvodapedagógusokkal, aki az intézmény munkatársa és napi rendszerességgel viszi ki a fejlesztésre szoruló gyermekeket. Nevelési év elején a logopédus-gyógypedagógus felméri az óvodába járó 5 éves gyermekeket és a mérése alapján a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi, valamint fejlesztési terv alapján fejleszti az intézményben járó SNI gyermekeket.

A Nevelési Tanácsadó pszichológusával, egyéb szakemberével kapcsolatot tart, aki szükség esetén javaslatot ad az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre, valamint speciális terápiára fogadja a gyermekeket. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

19. Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelvek:

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének.

Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért.

Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

 szabad beszélgetések.

A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan).

A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével stb. párhuzamosan.

Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és véleménynyilvánítás. A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- **Kirándulási élmények feldolgozása:** napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (leburnulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet.),
Értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erőkifejtés, sok mozgás.
- **Városi, falusi élmények megbeszélése:** az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, „talponállók”, ivók, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.
- **Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről:** saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkélmények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- **Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan:** károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabadlevegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).
- **Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek:** mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

19.1. A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonság

Körülmények, amelyek veszélyt jelentenek, vagy nagy valószínűséggel jelenthetnek a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Figyelembe kell venni ennek megítélésakor, hogy milyen mértékben adóttak a feltételek a család rendelkezésre álló anyagi erőforrásai tekintetében.

Fontos, hogy minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen ártana a gyermek egészségének vagy lassítaná, akadályozná szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését meg kell akadályoznunk.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja –nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

A fizikai bántalmazás az egy szándékos cselekedet, gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás az a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére.

- Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett.
- Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy

szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermekszem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyermek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog-és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk.

A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy késztetése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, -a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

1. § (1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) „A törvény célja és alapelvei” alcíme a következő 3/A. §-sal egészül ki:

„3/A. § A gyermekvédelmi rendszerben az állam védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonossághoz való jogát.”

(2) A Gyvt. a következő 6/A. §-sal egészül ki:

„6/A. § E törvényben foglalt célok és gyermeki jogok biztosítása érdekében tilos tizennyolc éven aluliak számára pornográf, valamint olyan tartalmat elérhetővé tenni, amely a szexualitást öncélúan ábrázolja, illetve a születési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérést, a nem megváltoztatását, valamint a homoszexualitást népszerűsíti, jeleníti meg.”

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket.

Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása.

Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.

A nevelési **intézmény** közreműködik a gyermekek **veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében**, ennek során **együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal**, illetve a **gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal**.

Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvodavezető), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

19.2. Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne.

A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni.

Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása.

A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Általános előírások

A gyermekekkel - az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni.

Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Az óvoda házirendjében és HPP - ban vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Elsősegély doboz az intézmény területén, több helyen is található: óvodai orvosi szoba, konyha, bölcsőde orvosi szoba, bölcsődei gyermek mosdókban.

A tagintézmény egészségügyi doboza a felnőtt öltözőben található. található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Kulturált étkezés,
- Helyesen használja az evőeszközöket,
- Önállóan használja a vécét,
- Önállóan és helyesen mos kezet, száját öblít, fogat mos,
- Szükség szerint használja a zsebkendőt,
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyére rakja,
- Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne,
- Az egészségfejlesztés szempontjait, alapjait ismeri.

20. Környezettudatos nevelés az óvodában

„A természet varázsát ontja bőven.
A fűben, a virágban és a kőben.
Ó nincs a földön oly silány anyag,
Mely így vagy úgy ne szolgálná javad;
De nincs oly jó, melyben ne volna vész,
Ha balga módra véle visszaélsz!”

/Shakespeare/

Az intézmény alkalmazottai helyi lakosok az óvoda környezetében élnek, így van rálátásuk az adottságok, értékek területi elhelyezkedéséről. Nagyon sok esetben kihasználjuk a város adta lehetőségeket, mint pl. a közeli arborétum, vízi vágóhíd, sporttelep, szőlőskert közelségét, sok sétát, foglalkozást szervezünk ide. Közel vagyunk a természethez, óvodáink belső udvara is tele van fákkal, cserjékkel.

Környezettudatos nevelés célja:

A fenntarthatóság a környezet tudatos szemléletmód már óvodáskorban épüljön be a gyermekek életébe, áthatva későbbi életüket is. Az óvodában szerzett alapokkal saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel járuljanak hozzá a fenntarthatósághoz és érezzék azt, hogy a jövő múlik rajtuk.

Környezettudatos nevelés feladatai:

- élmények tevékenységek biztosítása, melynek segítségével megtapasztalják, megismerik és megszeretik a természetet,
- megfelelő attitűd és lelkesedés kialakítása, mely képessé teszi őket a természet megértésére, a természet iránti felelősségérzet kialakulására,
- élményszerző napok alkalmával közvetlen környezeti értékek megismerése,
- értékörzés, természetvédelem iránti igény kialakítása (környezettel, természettel kapcsolatos témák feldolgozása)
- környezettudatos életmód megalapozása (szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás)
- lakó és óvoda környezet közös megóvása,
 - személyes higiéné elsajátíttatása,
 - az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése,
 - egészséges étkezés,
 - anyag és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása,
 - csoportszoba, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága,
- a környezeti és az egészségnevelési értékek kialakításához szükséges szokás-szabályrendszer, érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása:

- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása,
- rendszerszemléletre nevelés,
- fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás segítése,
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés,
- optimista életszemlélet kialakítása,
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés,
- tolerancia és segítő életmód kialakítása.

Környezettudatos nevelés, alapelvek és eszközök:

Az óvodáskor egy nagyon érzékeny időszak a gyermekek fejlődésében, éppen ezért fontos számunkra, hogy már ebben az időszakban megragadjunk minden olyan alkalmat, lehetőséget, mellyel támogatjuk környezettudatos szemléletmódjuk kialakítását.

Eredményes munkánkhoz nagyban hozzájárul, hogy a fenntartónk Létavértes Városi Önkormányzata, nagyon jó feltételeket biztosít intézményünk számára.

Környezeti nevelésünkhöz elsősorban a helyi lehetőségeket, adottságokat vesszük alapul, melyeket különböző tevékenységekbe beépítve komplex módon tervezünk meg. Óvodai környezetünk, beleértve a tagóvoda környezetét is nagyban hozzájárul a környezettudatos szemléletmód megalapozásához.

Kiemelt feladatnak tartjuk a környezettudatos magatartás kialakítását már óvodás korban. Nevelési feladatainkat tudatosan úgy tervezzük meg, hogy a célkitűzésünk az óvodai élet mindennapjaiban megvalósuljon. A környezeti nevelés áthatja az óvodai nevelés egészét, jelen van a tevékenységi formák mindegyikében. A programunk az évszakok köré van csoportosítva, melyben beépítjük a négy öselemet Tűz, Víz, Föld, Levegőt.

A környezeti nevelésünk nem korlátozódik a csoportszobán belüli foglalkozásokra, hiszen áthatja az óvodai élet egészét.

Az óvoda udvarán lehetőségünk van a növények ápolására, zöldségeskert gondozására, madarak etetésére.

Óvodásainkkal rendszeresen járunk kirándulni a közelben található tanyákra, természetvédelmi területekre, arborétumba, debreceni és nyíregyházi állatkertbe, illetve vadasparkba stb. Családi házaknál, illetve óvodán belül is évente többször van lehetőségünk állat simogatásra, melyet az állattartó családok biztosítanak számunkra.

A környezettudatos életvitel megalapozásához szükségesnek tartjuk a szokás- és viselkedésformák kialakítását. Hangsúlyt szeretnénk fektetni az újra hasznosításra, a szelektív hulladékgyűjtésre, a takarékosagra és a természetvédelemre. Természetesen mindezt az óvodások életkori sajátosságait figyelembe véve, sok-sok játékos tevékenység közben.

Terveink között szerepel a „Zöld óvoda” cím megpályázása, mely arra ösztönöz majd bennünket, hogy újabb utakat keresve, a fenntarthatóságra való nevelést előtérbe helyezve még nyomatékosabban tegyünk meg mindent a családok bevonásával környezetünk megóvásáért. Távolati céljaink között szerepel az „Örökös zöld óvoda” cím elnyerése.

Arra törekszünk, hogy óvodánk minden dolgozója közvetítse a zöld óvoda szellemiségét és környezettudatos magatartásával pozitív mintát nyújtson gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt.

Ennek érdekében kiemelt feladatunk:

- a fenntarthatóságra nevelés, a gyermekeken keresztül a családra hatóan is,
- környezettudatos életmód megalapozása, takarékosagra, természetvédelemre, szelektív hulladékgyűjtésre, újra hasznosításra nevelés,
- helyi lehetőségek, sajátosságok előtérbe helyezése,

- részt venni ezzel kapcsolatos továbbképzéseken, fórumokon,
 - együttműködni, kapcsolatot teremteni más zöld óvodákkal.
- Az öko- lábnyomról a szülők közül valószínűleg kevesen hallottak a mi kis városunkban, vagy ha igen, kevésbé valószínű, hogy tömegesen változtatnának életmódjukon, szokásrendszerükön. Ennek ellenére mégis úgy gondoljuk, hogy nem lehet elég korán elkezdni egy másfajta gondolkodásmódot kialakítani az emberek, valamint az óvodások életében. Kiindulópontunk, hogy a gyerekeken keresztül hassunk a családokra, velük együttműködve környezettudatos magatartást alakítsunk ki. Tehát a hatás oda – vissza megtörténik. Az óvoda hat a gyermekekre és a gyermekeken keresztül a családra, a család hat a gyermekekre. Célunk, hogy minél több olyan programot szervezzünk, melybe a szülők aktívan, tevékenyen be tudnak kapcsolódni, például, követendő mintát nyújtani gyermekük számára a környezetbarát, környezettudatos magatartás kialakításához. Bízunk abban, hogy egyre több szülőben igénnyé válik, hogy részt vegyen a programjainkon.

Várható eredmények, sikerkritériumok:

2,5-3-4 évesek:

- A gyermekek felfedezik a természet szépségét, kialakul bennük a természet iránti pozitív érzelmi viszonyulás.
- Tapasztalatokat szereznek a természettel, állatokkal, növényekkel, környezettudatos életmóddal kapcsolatosan.

4-5 évesek:

- A természet iránti pozitív érzelmi viszonyok erősítésével a gyermekekben megalapozódik a természetvédelem értékrendszere, igénye.
- Ismeretekkel rendelkeznek a környezet, a környezet tisztántartásának módjáról, igyekeznek alkalmazni azokat, kezd igényükké válni.

5-6-7 évesek:

- Tudatosan figyelnek, óvják-védik környezetüket, környezetük tisztaságát.
- Meglátják a természet szépségét, felismernek ok-okozati összefüggéseket.
- Kialakulóban lesznek náluk azok a magatartási formák, szokások, melyek a természeti és társadalmi megbecsüléshez, megóváshoz, környezetbarát szemléletmód kialakításához szükségesek.
- Növények, állatok iránti védelem beépül értékrendszerükbe.

PROGRAMOK Jeles napok	TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK
„Tök jó nap” Mozgás, egészségvédelem, természetvédelem	Szeptember végén, október elején megvalósuló program a szülőkkel együtt. Az óvoda és bölcsőde közösen vesz részt a programokon. Tökfaragó verseny csoportonként, tökből készült ételek, sütemények kóstolása, versenyjátékok (tökgurító, tökfoglaló, tökszedő verseny stb.) A fűben található bogarak életének megfigyelése közösen a szülőkkel. A kifaragott tökdekorációk díjazása.

Mikulás ünnepség-vásár környezettudatos szemléletmód alakítása	Szülőkkel közösen eltöltött délután, melyen az újrahasznosítás szemléletmódjával játékokat készítenek és különböző időpontokban megtartott bábelőadáson vehetnek részt. Óvodapedagógusok által készített eszközök árulása a vásárban, melynek bevételét az intézmény gyermekeire fordítjuk.
Karácsonyi ünnepség- nagycsoporthoz Betlehemes műsora	Karácsonyi ünnepség, Adventi játszóház, Betlehemes műsor. Nyugdíjasainkat és a nagycsoporthoz szülőket szoktuk meghívni erre a programra. Az óvodapedagógusaink saját készítésű kézműves tárgyait árulják a város karácsonyi vásárban. Adventi időszakban gyertya gyűjtés, mézeskalács sütése.
Farsang - kiszézés	Óvodai szintű program, melyre előadókat hívunk meg és a bölcsődével közösen tartjuk.
Húsvét, anyák napja	Csoportonként. Az anyák napi ajándék újrahasznosított eszközökből készülnek.
Munkadélután	Szülők-óvodapedagógusok közösen ötletelve készítenek a gyerekeknek ajándékokat.
Gyermeknap, családinap	Szülőkkel közös program az óvoda udvarán. Játékokkal, versenyekkel, közös főzéssel.
TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK
Növények környezetvédelem, környezettudatos magatartás megalapozása	Tapasztalatszerzés. Növények gondozása a csoportban. Virág-zöldségültetés az óvoda udvarán, annak ápolása, gondozása. Séta a településen található arborétumba, közeli rétre. Őszi szüret: lovasszekerezés a szőlőskertbe.
Állatok: háziállatok, vadállatok, madarak környezetvédelem, állatok védelme, gondozása	Séta azokhoz a családokhoz, ahol lehetőségünk van megtekinteni a háziállatokat saját környezetükben. Kirándulások szervezése a vadsparkba, a közeli tanyákra, debreceni állatkertbe.
Évszakok változásának hatása természetvédelem, természet szeretetére nevelés	Az időjárás elemeinek, változásainak megfigyelése. Népi megfigyelések, népi hiedelmek, hagyományok megismerése. Különböző séták, programok szervezése. A nap, mint energiaforrás, a tűz, mint veszélyforrás (településen található tűzoltóság meglátogatása).
Lakóhelyi környezetünk rendje, tisztasága környezetvédelem, környezettudatos magatartás megalapozása	Séta közben az utcák megfigyelése, figyelem felhívása a szépségére, tisztaságára. Szelektív hulladékgyűjtés. Kupakok gyűjtése.
Tágabb környezetünk megismerése, védelme, megóvása természetvédelem, értékeink megtartása, megbecsülése	Kirándulás a közeli arborétumba, a településen található értékek megfigyelése.
Közlekedés, mesterségek természetvédelem	Közlekedés hatásainak megfigyelése, levegő minősége, zaj hatásai az emberekre, környezetkímélő közlekedési módok. Séta a közeli mentőállomásra, rendőrségre, tűzoltóságra.

	Ismerkedés különböző a településen is található mesterségekkel, foglalkozásokkal.
Természetvédelem	Védelemre szoruló állatok, növények, védett területek szabályai, pozitív viselkedési minták közvetítése, erősítése, szokások kialakítása, szelektív hulladékgyűjtés.
Saját testünk, egészségvédelem Egészségvédelem, egészségtudat megalapozása	Testünk felépítése, testrészeink, egészségvédelem, egészséges ételek fogyasztása, vitaminok fontossága -gyümölcs, zöldség hét, mozgás, mozgásos játékok.
Rendelvények a mozgás és egészséges életmódra nevelés jegyében	Városi szinten néptánc, mozgás, sport, Ovi-Olimpia megrendezése. Családi nap alkalmából „Kincskereső”.

Jeles napok a tagóvodában

Programok, jeles napok	Tartalmak, tevékenységek
Szüreti mulatság	Hagyomány ápolás – népi játékok szervezése
Idősek napja	Minden évben köszöntjük a Vértesi Szeretetház gondozottjait
Mikulás várás Szülőkkel együtt	Bábjáték megtekintése közösen a szülőkkel, kézműveskedés, karácsonyi vásár
Karácsony Nyugdíjasokkal, nagycsoportos szülőkkel együtt	Betlehemezés
Városi karácsony	A város szervezésében részt veszünk az ünnepségen, adventi vásárt szervezünk
Farsang , intézményi szintű	Farsangi előadás-gyermekdalok (zenekar meghívása) Közös tánc, Farsangi büfé szervezése a SzMK segítségével
Nemzeti ünnep március 15	Megemlékezés, zászlók elhelyezése az emléktáblánál, szobroknál. Iskolások műsorának megtekintése
Bemutakozó foglalkozás	A tanító nének megismerhetik a leendő elsőosztályosokat
Húsvét	Húsvéti ráhangolódás tojásfestéssel, tojáskereséssel.
Anyák napja	Köszöntjük az édesanyákat és a nagymamákat.
Évzáró Ballagó	Elballagnak a nagyok.
Gyermeknap Családi nap	Bábjáték, meghívott zenekar előadása, versenyek, arcfestés, vásár, sportjátékok stb.

Amit el szeretnénk érni, szeretnénk megvalósítani:

- szelektív hulladékgyűjtést,
- a meglévő virágoskert mellett sziklakert készítése,
- levenduláspihenő kialakítása az udvaron,
- gyógynövények telepítése az óvoda kiskertjében, azok megfigyelése, gondozása,
- magaságyás készítése, ápolása,
- komposztáló kialakítása az udvaron,

- kapcsolatok bővítése, szakmai tapasztalatok cseréje más „Zöld Óvodákkal”,
- „Zöld Óvoda” cím elnyerése, távlati célként, pedig az „Örökös Zöld Óvoda cím”,
- szeretnénk a „Zöld Óvoda” programhoz kapcsolódó pályázatokon részt venni a programhoz kapcsolódó eszközállományok beszerzésével, eszközállományunk bővítése.

Célunk:

- pedagógusaink szakmai fejlődésének céltudatos irányítása,
- továbbképzéseken való részvétel,
- infokommunikációs készségeink fejlesztése, alkalmazása, online napló bevezetése,
- környezettudatos magatartás kialakítása,
- motiválttá tenni gyermekeinket a környezetünk megóvása érdekében.

A mi városunk Létavértes

Városunk természeti, kulturális, épített értékei, örökségei:

Irinyi arborétum

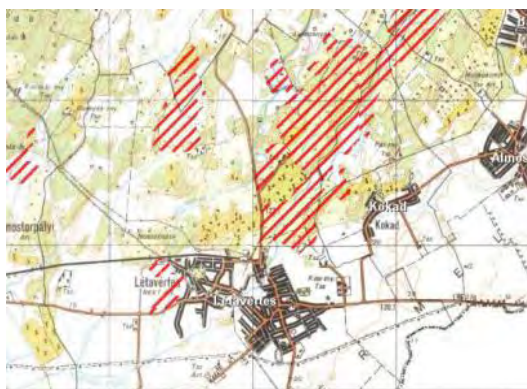
Vértesi Református Szeretetegyház japán akácok környezete

Egyhajúvirág

Natura 2000 Természetmegőrzési terület

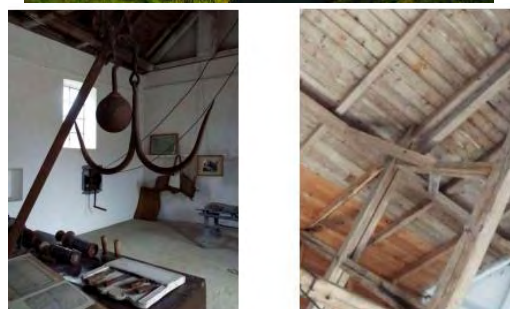
Irinyi János munkássága és a zajtalan és robbanásmentes gyufa

Szőlőskerti pajták, tájház

Vízi vágóhíd

Bihari Jurta tábor

Mesterséges víztároló

Létai levendulás

Termál víz – alapkőletétel

Rozsnyai István Muzeális Gyűjtemény

Rómaikatolikus filiához tartozó harangláb

Vasútállomás épülete

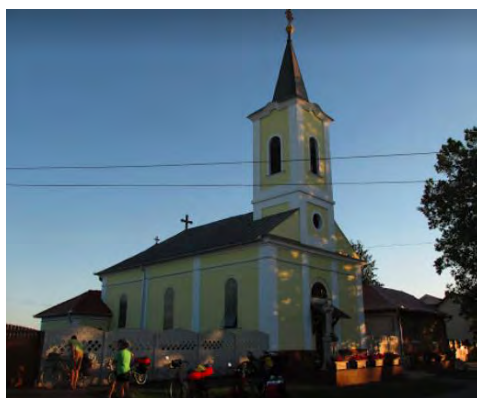
Nagylétai Református templom

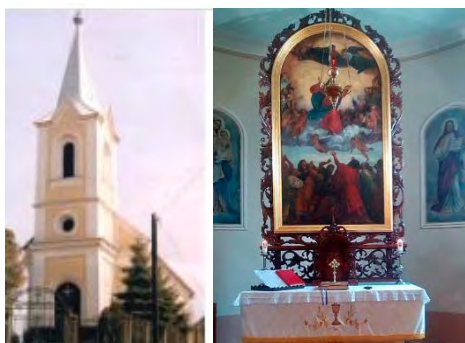
Vértesi Református templom

Létavértes Görögkatolikus templom

Vértesi Görögkatolikus Egyházközség

Nagylétei Görög Katolikus Egyházközség

Irinyi teljesítménytúra
Útvonala: Létavértes Vízi vágóhíd,
Irinyi sírkert, Szőlőskert, Erdőpuszták

Trianoni emlékmű

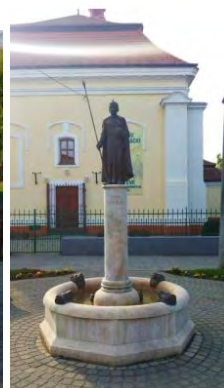

Báb-Kincs-Tár Múzeum

Emlékműveink:

I. és II. világháborús emlékmű, kopjafa, Mátyás király ivókút, Szent István diszkút, Testvérvárosok, Irinyi János mellszobor, Kossuth Lajos szobor, Irinyi család síremlékei

Képek forrása:

- <https://www.utazzitthon.hu/latnivalo/letavertes>
- <https://hu.wikipedia.org/wiki/L%C3%A9tav%C3%A9rtes>
- <http://www.fesztivalnaptar.hu/keres/letavertes/latnivalok-p1/>
- <https://biharijurta.hu/>
- <http://www.letavertes.hu/CPage.aspx?key=537>
- <https://www.facebook.com/L%C3%A9tai-Levendul%C3%A9s-Hivatalos-Oldal-1495860120741299/>

21. AZ ÓVODA SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI

Nevelési időben szervezett szolgáltatások.

- Logopédia: speciális fejlesztés beszédhibás gyermekek részére, hetente 2 alkalommal.
- Differenciált fejlesztés hetente 1 alkalommal fejlesztő pedagógus által.
- Úszás, vízhez szoktatás heti 1 alkalommal.
- Tehetségműhelyek működtetése heti 1 alkalommal.
- **Játékos angol nyelvi fejlesztés heti két alkalommal a nyelviskola programja alapján lehetőleg délutáni keretekben, csoporton kívül.**

Nevelési időn túl szervezett szolgáltatások (délutáni pihenés után)

- hitoktatás
- néptánc
- majorett
- judo
- foci
- kézilabda
- vízhez szoktatás

Intézmény egységeként igények alapján lehetővé kell tenni a feltételek biztosítása mellett, hogy heti rendszerességgel a gyermekek egyházi személy közreműködésével hitoktatásban részesülhessenek.

A hitoktatás a délutáni órákban történik az egyházi oktatókkal egyeztetett napokon és időpontban.

A szülői igényeknek megfelelően biztosítjuk a különböző szolgáltatásokat.

Az óvadás gyermekek nevelését szolgáló óvodapedagógusi hitvallás a következő idézetben összegezhető:

**„Úgy gyönyörködj a fiatalokban,
mint akik téged folytatnak majd.
De ne magad vágyait, emlékeit, álmodd
újra bennük: ne kényeztesd, de ünnepeld,
ne szidd, inkább szeresd érdemük szerint,
becsüld meg őket.
Légy okos ellenállás, jó gát, tiszta meder,
hogy növekedjenek, mint súly alatt a pálma, hogy
ön erejükkel törhessenek utat maguknak,
s ne nyelje el őket lápok iszapja, sivataghomok.”**

(Keresztúri Dezső)

22. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A Helyi Pedagógiai Program érvényességi ideje: Visszavonásig érvényes.

A Helyi Pedagógiai Program módosításának indokai:

- ha a Köznevelési törvény módosítása meghatározza
- ha szervezeti átalakítás történik
- ha a nevelőtestület módosításáról határoz

A Helyi Pedagógiai Program beválás vizsgálatának tervezett időpontja: 2026, vagy a törvényi változásokhoz igazodva.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- előterjesztés az óvoda vezetőtestületének
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten
- az SZMK véleményeztetése
- az óvodavezető jóváhagyása
- a fenntartó egyetértése
- Roma Nemzetiség véleményezése

A nyilvánosság biztosítása:

Jóváhagyást követően a Létavértesi Gyermeksziget Óvoda - Bölcsőde Helyi Pedagógiai Programjának teljes szövegű egy-egy példánya nyilvánosan hozzáférhető:

Az óvodavezető irodájában, s a tag- óvodában, 1-1 példányban.

Létavértes Városi Önkormányzat Polgármesteri Hivatalában, 1 példányban.

Városi Könyvtárban, 1 példányban.

A szülők az első szülői értekezleten a program tartalmáról tájékoztatást kapnak.

23. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Létavértesi Gyermeksziget Óvoda-Bölcsőde Pedagógiai Programját Harmati Zoltánné főigazgatójaként benyújtom a **fenntartónak jóváhagyásra**.

Létavértes, 2025.

Polgármester

A Létavértesi Gyermeksziget Óvoda- Bölcsőde **Nevelőtestülete megismerte és véleményezte:**

Létavértes, 2025.

Főigazgató helyettes

Tagóvoda igazgató

Létavértes Roma nemzetiségi Önkormányzat nevében **megismerte és véleményezte:**

Létavértes, 2025.

Elnök

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet: Nyilatkozat

Alulírott Harmati Zoltánné főigazgató nyilatkozom, hogy intézményünk a törvényi előírásoknak megfelelően módosította Pedagógiai Programját.

Az óvoda Pedagógiai Programjában történt változás miatt a Fenntartóra többletköltség nem hárul.

Létavértes, 2025. 08. 06.

Harmati Zoltánné
főigazgató

2. sz. melléklet: Eszközök jegyzése

Az óvoda Helyi Nevelési Programjának céljaihoz rendelt eszközök jegyzéke (2010-től 2020-ig).

Az eszközjegyzéket a programba foglalt feladatok tartalma, az óvodaegységek pedagógusainak véleménye, de alapvetően az 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet követelménye határozza meg.

Létavértesi Gyermeksziget Óvoda-Bölcsőde Létavértes, Debreceni u. 1. sz. eszközei fejlesztési igénye és terve			
Sor-szám	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
Helyiségek			
1.	csoporszoba	10+2	2 bölcsődei csoportként működik
2.	gyermeköltözők	9	egymás melletti csoportok közösen használják 1 bölcsődei öltöző
3.	gyermekmosdó helyiség	12	2 bölcsődei gyermekmosdó
4.	tornaszoba sportszertárral	1	
5.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő	2	
6.	játszóudvar	1	
7.	főigazgatói iroda	1	
8.	főigazgató helyettesi iroda	1	
9.	óvodatitkári iroda	1	
10.	nevelőtestületi szoba	1	az óvoda könyvtár állománya is ide van elhelyezve szülői fogadóként is szolgál
11.	általános szertár	2	
12.	irattár	1	
13.	orvosi szoba, elkülönítő szoba	2	angol foglalkoztatóként működik
14.	felnőtt öltöző	3	1 bölcsődei öltöző
15.	felnőtt mosdó	9	2 mozgássérült 1 bölcsődei mosdó
16.	mosó, vasaló helyiség	1	
17.	felnőtt étkező	1	
18.	melegítő konyha	1	
19.	tálaló – mosogató	1	
20.	ételhulladék tároló	1	
21.	karbantartó műhely	1	
22.	babakocsi tároló	1	bölcsődei részen
23.	gyermekmegfigyelő szoba	1	bölcsődei részen
24.	bölcsődei iroda konyhasarokkal	1	
Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai			
II/1. Csoportszoba			
1.	óvodai fektető	gyerm.létsz.	10 óvodai csoportra

		szerint 1	2 bölcsődei csoportra
2.	gyermekszék	gyerm.létsz. szerint 1	10 óvodai csoportra 2 bölcsődei csoportra
3.	gyermekasztal	csop.ként 5 csop.ként 4	10 óvodai csoportra 2 bölcsődei csoportra
4.	nevelői asztal	csop.ként 1	
5.	nevelői szék	csop.ként 2	
6.	fényvédő függöny	ablakonként	
7.	szőnyeg	csop.ként 3-4	csoportonként eltérő
8.	játéktartó szekrény	csop.ként 1	
9.	könyvespolc	csop.ként 2	
10.	élősarok állvány	csop.ként 1	
11.	előkészítő asztal	csop.ként 1	
12.	szeméttároló	csop.ként 1	
II/2. Gyermeköltöző			
1.	öltözőszekrény, ruhatároló	gyerm.létsz. megfelelően	
II/3. Gyermekmosdó, Wc helyiség csoportonként			
1.	gyermekmosdó	4 3	10 óvodai csoportra 2 bölcsődei csoportra
2.	falitükör	4 3	10 óvodai csoportra 2 bölcsődei csoportra
3.	törölközőtartó	gyerm.létsz. igazodó	
4.	fogmosó tartó polc	1 1	10 óvodai csoportra 2 bölcsődei csoportra
5.	gyermek wc	4 2	10 óvodai csoportra 2 bölcsődei csoportra
6.	fésűtároló	1	bölcsődei csoportonként
7.	pelenkatároló	1	bölcsődei csoportonként
8.	pelenkázó polc	1	bölcsődei csoportonként
9.	pelenkázó asztal	1	bölcsődei csoportonként
II/4. Tornaszoba			
1.	tornapad	10	
2.	tornaszőnyeg	11	
3.	bordásfal	18	
4.	zsámoly	4	
5.	mozgásfejlődést segítő kellék	gyerm.létsz. igazodó	
II/5. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztőszoba			
1.	tükör (az asztal szélességében)	2	
2.	gyermekasztal	1	
3.	gyermekszék	6	
4.	szőnyeg	1	
5.	szekrény	2	
II/6. Főigazgatói iroda			
1.	íróasztal	2	
2.	forgószek	3	
3.	szekrény	1	

4.	páncélszekrény	1	
5.	falipolc	3	
6.	számítógép internet hozzáféréssel	1	
7.	nyomtató	1	
8.	telefon	2	
9.	tárgyalóasztal 4 székkal	1	
II/7. Főigazgató helyettesi iroda			
1.	íróasztal	1	
2.	szék	2	
3.	számítógép internet hozzáféréssel	1	
4.	fénymásoló	1	
5.	szekrény	1	
II/8. Óvodatitkári iroda			
1.	írártartó szekrény	1	
2.	íróasztal	3	
3.	szék	2	
4.	telefon – fax	1	
5.	nyomtató	1	
II/9. Nevelőtestületi szoba			
1.	asztal	9	
2.	szék	40	
3.	könyvespolc	5	
4.	projektor	1	
5.	vetítő vászon	1	
6.	CD-s magnó	1	
II/10. Orvosi szoba elkülönítővel			
Berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint			
II/11. Felnőtt öltöző			
1.	öltözőszekrények	dolg.ként 1	
II/12. Befejező konyha – Tálaló konyha			
Felszereltsége az előírásoknak megfelelően.			
Játszóudvar			
1.	udvari homokozó	7	1 bölcsődei
2.	kerti asztal paddal	6	1 bölcsődei
3.	babaház	2	
4.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgás igényt kielégítő eszközök	gyerm.létsz. megfelelően	
Tisztálkodási és egyéb felszerelések			
1.	egyéb tisztálkodási szerek	gyerm.létsz. szerint 1	fogmosó felszerelés stb.
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdó-kagylóként 1	
3.	törölköző	felnőtt és gyermek.létsz. szerint	
4.	asztalterítő	aszt.ként 3	

5.	takaró	gyerm.létsz. szerint	
A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök			
1.	szennyves ruhatároló	4	
2.	mosógép	2	
3.	szárítógép	2	
4.	vasaló	3	
5.	takarítóeszközök	szükségletnek megfelelően	
6.	kerti munkaeszközök, szerszámok,	szükségletnek megfelelően	
7.	hűtőgép	7	1 bölcsődei részen
8.	porszívó	4	
A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök			
1.	különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyerm.létsz. megfelelő	
2.	mozgáskultúrát, mozgásfejlesztő segítő, kiegészítő eszközök	gyerm.létsz. megfelelő	
3.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyerm.létsz. megfelelő	
4.	az anyanyelv fejlesztésének a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyerm.létsz. megfelelő	
5.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyerm.létsz. megfelelő	
6.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyerm.létsz. megfelelő	
7.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését segítő eszközök, anyagok	gyerm.létsz. megfelelő	
8.	munkajellegű tevékenységek eszközei	gyerm.létsz. megfelelő	
VI/1. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök			
1.	DVD (lejátszó)	10	csoportonként 1
2.	Tv	12	2 bölcsődei részen
3.	laptop	8	csoportonként van 1 biztosítva, a felvételi napló, csoport napló, fejlődési napló vezetése miatt, mert online történik 1 bölcsődei részen van az asztali számítógépből
4.	asztali számítógép	6	

5.	Hifi	2	
6.	projektor	1	
7.	vetítővászon	1	
8.	hangszer (pedagógusoknak)	szükségnek megfelelően	
9.	hangszer (gyermekeknek)	szükségnek megfelelően	
10.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	szükségnek megfelelően	
11.	Digitális Okosjáték Óvodásoknak	2	
Egészség- és munkavédelmi eszközök			
1.	ételminta-vételi (üvegtartály) készlet	szükségnek megfelelően	
2.	elsősegélyláda	felszerelt	
3.	gyógyszertár	felszerelt	
4.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint	
5.	tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	

3. sz. melléklet: Eszköztár-tagóvoda

Létavértesi Gyermeksziget Óvoda-Bölcsőde tag óvodája, Létavértes Irinyi u. 6.
eszközfejlesztési igénye és terve

Sor-szám	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
I. Helyiségek			
1.	csoportszoba	4	
2.	gyermeköltözők		az épület folyosóján
3.	gyermekmosdó helyiség	1	óvodai szinten
4.	tornaszoba sportszertárral	1	
5.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő		a szertárban kialakított helyen
6.	játszóudvar	1	
7.	tag-intézmény vezető iroda	1	
8.	általános szertár	1	
9.	felnőtt öltöző	1	
10.	felnőtt mosdó	1	
11.	melegítő konyha	1	tálaló-mosogatóval egyben
12.	ételhulladék tároló		szükséges
II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai			
II/1. Csoportszoba			
1.	óvodai fektető	gyerm.létsz. szerint	4 csoportra
2.	gyermekszék	gyerm.létsz. szerint	
3.	gyermekasztal	csop.ként, gyermek.létsz. szerint	
4.	nevelői asztal	csop.ként 1	
5.	nevelői szék	csop.ként 1	
6.	fényvédő függöny	ablakonként 2	
7.	szőnyeg	csop.ként 2	
8.	játéktartó szekrénysor	csop.ként 1	
9.	könyvespolc	csop.ként 1	
10.	élősarok állvány	csop.ként, 1	
11.	előkészítő asztal	csop.ként, gyermek.létsz. szerint	
12.	szeméttároló	csop.ként 1	
II/2. Gyermeköltöző			
1.	öltözőszekrény, ruhatároló	gyerm.létsz. megfelelően	az épület folyosóján
II/3. Gyermekmosdó, WC helyiség óvodai szinten			
1.	gyermekmosdó	9	
2.	falitükör	4	

3.	törölközőtartó	csoportonként 1	
4.	fogmosó tartó polc	3	
5.	gyermek WC	9	
II/4. Tornaszoba			
1.	tornapad	8	
2.	tornaszőnyeg	3	
3.	bordásfal	3	
4.	zámoly	4	
5.	mozgásfejlődést segítő kellék	gyerm.létsz. igazodó	
II/5. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztőszoba, a tag-óvoda vezetői irodában			
1.	tükör (az asztal szélességében)	1	
2.	gyermekasztal	1	
3.	gyermekszék	3	
4.	szekrény	1	
II/6. Tagóvoda igazgató iroda			
1.	íróasztal	1	
2.	szék	4	
3.	számítógép internet hozzáféréssel	1	
4.	nyomtató	1	
5.	szekrénysor	1	
II/7. Felnőtt öltöző			
1.	öltözőszekrények	dolg.ként 1	szertárként is funkcionál
II/8. Melegítő konyha – Tálaló konyha			
Felszereltsége az előírásoknak megfelelően.			
III. Játzóudvar			
1.	udvari homokozó	2	
2.	kerti asztal paddal	2	
3.	babaház	1	
4.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgás igényt kielégítő eszközök	gyerm.létsz. megfelelően	
IV. Tisztálkodási és egyéb felszerelések			
1.	egyéb tisztálkodási szerek	gyerm.létsz. szerint 1	fogmosó felszerelés stb.
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdó- kagylóként 1	
3.	törölköző	felnőtt és gyerm.létsz. szerint	
4.	asztalterítő	aszt.ként 3	
5.	takaró	gyerm.létsz. szerint	
V. A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök			

1.	szennyes ruha tároló	1	
2.	mosógép	1	
3.	szárítógép	1	
4.	vasaló	1	
5.	takarítóeszközök	szükségletnek megfelelően	
6.	kerti munkaeszközök, szerszámok	szükségletnek megfelelően	
7.	hűtőgép	1	
8.	porszívó	2	
VI. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök			
1.	különböző játékok (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyerm.létsz. megfelelő	
2.	mozgáskultúrát, mozgásfejlesztő segítő, kiegészítő eszközök	gyerm.létsz. megfelelő	
3.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyerm.létsz. megfelelő	
4.	az anyanyelv fejlesztésének a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyerm.létsz. megfelelő	
5.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyerm.létsz. megfelelő	
6.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyerm.létsz. megfelelő	
7.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését segítő eszközök, anyagok	gyerm.létsz. megfelelő	
8.	munkajellegű tevékenységek eszközei	gyerm.létsz. megfelelő	
VI/1. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök			
1.	videó (lejátszó)	1	
2.	Tv	4	
3.	magnetofon	4	
6.	hangszer (pedagógusoknak)	szükségnek megfelelően	
7.	hangszer (gyermeknek)	szükségnek megfelelően	
8.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	szükségnek megfelelően	
9.	Digitális Okosjáték Óvodásoknak	1	

VII. Egészség- és munkavédelmi eszközök			
1.	ételminta-vételi (üvegtartály) készlet	szükségnek megfelelően	
2.	elsősegélyláda	felszerelt	
3.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak sz.	
4.	tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok sz.	

Létavértes, 2025. 08. 06.

Harmati Zoltánné
főigazgató

6. számú melléklet: Szabályzat- és keretrendszerek, lehetőség az óvodán kívüli, óvodai nevelés idején

1. A gyermekekkel (és szüleikkel), valamint a pedagógusokkal való kapcsolattartás felületei és alapvető funkciójuk

Az óvodapedagógus és szülő, óvodapedagógus és gyermek, valamint az óvodapedagógusok egymással történő kapcsolatfelvételének biztosítására független platformok létrehozása. Az együttműködés formái a digitális környezet nyújtotta lehetőségek és a pedagógus kompetenciák függvényében változatosak lehetnek, a virtuális kapcsolattól az online „rendezvényekig” magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvodavezetés, az óvodapedagógusok, illetve a családok teremtenek meg. A kapcsolattartás minőségének emelése érdekében javasolt az egymástól tanulás e területen is.

Tartalma: e-tájékoztató, tematikusterv tevékenység/foglalkozás anyaga, ügyintézés, feladatok, értékelési funkciók feltüntetése, intézményi szintű információk megosztása a szülőkkel, pedagógusokkal, fogadóórák, szülői értekezletek, előadások nevelési kérdésekben stb.

1.1. Az óvodapedagógus által működtetett független platform kialakítása

Tartalma: kapcsolattartás, információk megosztása, visszacsatolás, feladatok, videóanyagok, linkek, foglalkozásvázlatok, ütemtervek feltöltése, beadása és ellenőrzése, problémák megbeszélése, kölcsönös segítségnyújtás az éves munkatervben tervezett feladatok mentén.

1.2. Zárt szülői és csoportközösségi csoportok platformjai

Tartalma: kapcsolattartás, a csoport egészét érintő információk megosztása.

2. A csoporton kívüli digitális nevelés-oktatás megvalósításának feltételei

1. Óvodapedagógusok, gyermekek (szülők) eszközparkjának felmérése; az intézmény IKT eszközeinek biztosítása (teljeskörű anyagi felelősségvállalás mellett) – azon óvodapedagógusok részére, akik nem rendelkeznek megfelelő eszközzel.
2. A szülőkkel történő kapcsolatfelvétel első lépései között szükséges felmérni és megállapodni abban, hogy a kapcsolattartásnak milyen közös lehetőségei vannak, vagy lehetnek.
3. A munkavégzés helyszínét képező otthoni munkaterületet úgy kell kialakítani és használni, hogy az a kényelmi szempontokon túl minden tekintetben megfeleljen a munkavédelmi előírásoknak is.
4. A szülők figyelmét fel kell hívni arra, hogy gyermekeik otthoni környezetét – akár csak rövid időszakokra is – oly módon célszerű kialakítani, hogy az megfelelően szolgálja a biztonságot, kényelmet, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését, és tegyék lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését is. Amennyiben indokolt és szükséges, bizonyos időszakokban az intézmény épületeibe történő munkavégzésre is lehetőség van.
5. Azoknak a családoknak, akiknek nem áll rendelkezésére IKT eszköz, hetente egyszer

hétfő: 8-16 óráig az óvoda épületének előterében papír formátumban elérhetővé tesszük és átvehetők a heti rendnek megfelelő feladatok.

6. Az online foglalkozások időpontjának bejelentése a Home Office felületén a szülői zárt csoport platformján üzenetben, vagy üzenőfalon történik.
7. Az adott foglalkozás online óraszámja ne haladja meg az ONOAP-ban meghatározott tevékenység heti óraszámának felét!
8. Csoportonként egységes platform használata: pl.: belső körlevél vagy e-mail.

3. Javasolt óvodán kívüli digitális munkarend

Óvodapedagógusok, kisgyermeknevelők

8⁰⁰ 12⁰⁰ között (4 óra időtartamban)

- ☞ A nevelő-oktató munka tervezése, értékelése (tanulási és nevelési tervek, gyermekek fejlődésállapotának értékelése, munkatervi feladatok kivitelezése, pedagógiai portfólió készítése, szakmai munkaközösség működtetése stb.)
- ☞ Elsősorban ebben az időszakban kerül sor a családok számára készített segítő tartalmak elkészítésére és elektronikus megosztására.
- ☞ Elektronikus kapcsolattartás vagy rendelkezésre állás a munkatársakkal, a vezetőséggel.

15⁰⁰ 17⁰⁰ között (2 óra időtartamban)

- ☞ Elektronikus kapcsolattartás a családokkal: gyermekekkel, szülőkkel, illetve igény szerint rendelkezésre állás.
- ☞ Elsősorban ebben az időszakban kerülhet sor a családok számára készített segítő tartalmakkal kapcsolatos megbeszélésekre, az esetleges visszacsatolások fogadására vagy kezdeményezésére, előzetes egyeztetés szerint a gyermekek fejlődésállapotát visszacsatoló családi beszélgetésekre (fogadóóra), a szülők és a gyermekek által kezdeményezett különböző kommunikációs helyzetekre.

A kötött munkaidő további időtartamában (2 óra):

- ☞ Egészségvédelem, – mentálhigiénés töltékezés, – szakmai töltékezés.

Elvárások az óvodapedagógusokkal szemben

- ☞ A gyermekekkel töltött online foglalkozások időtartama nem haladhatja meg a képernyő előtt foglalkozásonként a 20 percet.
- ☞ Az óvodapedagógus adjon tanácsot a szülőknek az otthonukban kialakítható – állandó és mobil – játékterek (tanulási terek) kialakításához, melyek biztonságosak és alkalmasak a különböző játékformákhoz.
- ☞ Az óvodapedagógus erősítse a szülőket abban, hogy az óvodás korú gyermekek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a családban és az óvodában is egyaránt a játék.
- ☞ Az óvodapedagógus győzze meg a szülőket a szabad játék kitüntetett szerepének fontosságáról, melynek során a gyermek újra éli az őt ért élményeket és feldolgozza azokat.

Ezen kívül még a következő feladatokat köteles ellátni:

- A szülők segítése a gyermekek otthoni foglalkoztatása céljából - különböző ötletek megosztása a csoportban, - az óvodapedagógus körültekintően, mértéktartással válogasson és tegyen közzé a zárt csoportban szövegeket, leírásokat (dalok, mondókák, játékok, mozgásos játékok a lakásban, színezők, játékos feladatok, barkácsolási ötletek stb. Az óvodapedagógus kérje a szülő részéről a visszajelzést a gyermeki produktumokról.
- Az főigazgató által megjelölt időpontokban video értekezleteken vegyen részt.
- A dokumentációs munkái legyenek naprakészek.

- Projekt tervek vezetése, készítése az online napló felületén.
- Gyermek fejlődését nyomon követő dokumentumok kitöltése, vezetése.
- Számítástechnikai ismeretek gyarapítása, gyakorlással.
- Az otthoni távmunkavégzés ideje alatt képességfejlesztő játékok készítése, melyeket később csoportjában hasznosít.
- Egy mese felvételének elküldése az főigazgató számára, amit az továbbít az intézmény minden csoportja számára.

Ellenőrzés módja:

- Az főigazgató heti rendszerességgel megtekinti az online felületen található dokumentumokat (csoportnapló, fejlődési napló, egyebek), valamint rendszeresen áttekinti az online csoportokban elküldött anyagokat.
- A tagintézményben ez idő alatt minden tevékenységet a tagintézmény vezetője koordinál és ellenőriz.

A neveléssel-oktatással lekötött munkaidő:	32
Foglalkozások száma:	
Szakmai anyaggyűjtés Az infokommunikációs eszközök használatával, online szakmai megújulás és módszertani tapasztalatcsere	12
Messengeres csoportos konzultáció	2
Infokommunikációs eszközök használatával online segítségnyújtás és támogatás a szülők részére. A szülők számára a közös és élmény teli otthoni hasznos tevékenységekhez, együtt játszáshoz támogató segédanyagok nyújtása (dalok, mondókák, játékok, mozgásos játékok a lakásban, színezők, játékos feladatok, barkácsolási ötletek, mesék felvétele stb.)	10
Főigazgatóval való konzultáció	1
Konzultáció a váltó társsal, pedagógiai asszisztenssel, dajkával	3
A kötött munkaidő fennmaradó részében	4
óra időtartamban az alábbi feladatokat látja el: lakásban való tartózkodással • fizikai állóképességének javítása • mentális egészségének óvása • lelki feltöltődés, • szakmai ismeretgyűjtés • családtagjainak védelme, óvása	

Mt. 196. § (5) bekezdésében biztosítja annak lehetőségét, hogy a távmunkára beosztott pedagógus belépjen az intézmény területére, ott más munkavállalókkal kapcsolatot tarthasson, a csak az intézményben elvégezhető feladatait ott elláthassa.

Az otthoni munkavégzés során rendkívüli esetben bárki berendelhető, ezért a rendelkezésre állást mindenki részére elrendelem.

4. Az óvodán kívüli digitális nevelés-oktatás pedagógiai alapvetései, figyelemmel a kivételes körülményekre

A pedagógusok módszertani szabadságuk egyéni felelősségének tudatában maguk döntenek nevelési-oktatási didaktikájukról, a csoportszobán kívüli nevelés-oktatás egységesen megfogalmazott alapelveinek betartásával.

5. Az óvodán kívüli digitális nevelés-oktatás során

A gyermek/szülő kötelességei a digitális nevelés-oktatás során:

- ☞ A szülő nyomon követi az óvoda által javasolt digitális napirendet. A gyermek a foglalkozásokon megjelenjen, szülői felügyelet mellett és aktív legyen.
- ☞ Elvégzi a számára kijelölt feladatokat.
- ☞ Amennyiben a gyermek kötelességeinek teljesítése akadályba ütközik, a szülő erről haladéktalanul köteles tájékoztatni a csoport óvodapedagógusát.
- ☞ Az online foglalkozásokon együttműködő.
- ☞ A papír alapú nevelésben-oktatásban részt vevők kötelessége a határidők betartása.
- ☞ Ha valamilyen oknál fogva a gyermek nem tud részt venni az online térben megtartott foglalkozáson (pl. betegség), mindenképpen jelezzék az óvodapedagógusnak. Közös beszélgék meg a pótlás lehetőségét, módját.
- ☞ A gyermek a digitális munkarend ideje alatt érvényben lévő ütemtervben jelzett feladatok követelményeit teljesíti a Pedagógiai Programban megfogalmazott követelményeknek megfelelően.

A szülő a sikeres digitális nevelés-oktatás megvalósítása érdekében:

- ☞ biztosítja és megteremti gyermeke számára a zavartalan felkészülés lehetőségét;
- ☞ támogatja a gyermekét;
- ☞ figyelemmel kíséri gyermeke munkáját;
- ☞ együttműködik – gyermeke érdekében – az óvodapedagógussal.

A gyermek jogai a digitális nevelés-oktatás során:

- ☞ az egészséges határértéken belül, megfelelő mértékben és ideig használja a digitális eszközök bármelyikét szülői felügyelet mellett;
- ☞ joga van arra, hogy a saját és szülők időbeosztása szerint, az adott határidőn belül, oldhassa meg a feladatokat.

A jutalmazás és a büntetés alapelvei:

- ☞ A szabálykövető magatartás elvárás a digitális nevelés-oktatás idején is.
- ☞ Az óvodai Házi rend alapelveinek és szabályzatának megfelelően a digitális nevelés-oktatás idején is dicsérettel motivál az óvodapedagógus.
- ☞ A kötelességeit nem teljesítő, magatartási szabályokat megszegő gyermekkel szemben az óvodai Házi rend alapelveinek és szabályzatának megfelelő módszereket használ az óvodapedagógus a digitális nevelés-oktatás idején is, melynek kiszabása során figyelemmel kell lenni a gyermek életkori sajátosságaira.

Az óvodapedagógus:

- ☞ a digitális nevelés- oktatás keretében az óvodapedagógus meghatározza és bemutatja a szülők számára a téma elsajátításával kapcsolatos követelményeket,
- ☞ a kezdeményezéseket/foglalkozásokat a javasolt digitális napirend szerint megtartja vagy a feladatok kiküldésével, vagy a tevékenység specifikusságát figyelembe véve online módon az intézmény által használt alkalmazás (Google Meet) stb. felületén keresztül,
- ☞ támogatja a gyermekek tanulását, információ-feldolgozását,

- a digitális munkarendben az otthoni körülmények között történő nevelésre-oktatásra, tanításra más szemlélettel tekint,
- kialakítja az információ átadásának rendszerességét a gyermek és a szülő részére is,
- az elvárások tekintetében egyszerű és egyértelmű, időben tartható elvárásokat fogalmaz meg a gyermekek számára,
- a tanítás során elsősorban a megerősítésre, a pozitív motivációra helyezi a hangsúlyt,
- a korlátozott digitális ellátottsággal bíró gyermekek számára papír alapon történik a feladatok kiküldése,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében a szakértői bizottsági szakvélemények továbbra is érvényesek, az azokban foglaltak figyelembevételével neveli és oktatja a gyermekeket a digitális munkarendben, a szakszolgálat segítségével,
- az óvodapedagógus az elsődleges információforrás, a tudás átadója, a különféle gyermeki kompetenciák fejlesztője, a gyermek önálló tanulásának motiválója, irányítója,
- a digitális nevelés-oktatás során különböző módszerekkel segíti a gyermeket az új ismeretek elsajátításában,
- a digitális munkarendben történő tanítás eszközeiről, részleteiről, elvárásairól a gyermekeket és a szülőket tájékoztatja,
- szükség esetén egyénre szabott segítséget nyújt, támogatja a gyermeket,
- az online foglalkozások lebonyolításáért a csoport óvodapedagógusa a felelős,
- minden anyagot a gyermekek otthoni, önálló anyag-feldolgozásából adódó többletidő figyelembevételével kell kiadni,
- az ellenőrzés javasolt formái: gyűjtőmunka, kézműves eszközök, rajzok, ének, vers, mese stb.
- minden óvodapedagógusnak pontosan meg kell fogalmazni a digitális nevelésre-oktatásra vonatkozóan az értékelés eljárásrendjét, módszereit, a saját elvárásrendszerét, amely nem ütközhet a PP-ben leírtakkal, és azt a szülők és a törvényes képviselők tudomására kell hozni.

6. Kapcsolattartás a gyermekekkel, szülőkkel

A munkanapokon 15 óra után, vagy hétfvégén beérkezett kérdésekre a pedagógusok a következő munkanapon válaszolnak, ennél korábbi, vagy későbbi időpontban csak az óvodapedagógusok egyéni döntése alapján kaphatnak választ a szülők.

7. Online magatartás, digitális etikett

Az alapelv, hogyha valami nem elfogadható a hagyományos munkarendben, óvodában, csoportszobában, foglalkozáson, akkor az nem elfogadható online sem.

A foglalkozáson való online kommunikáció hang és kép alapú, tehát mikrofon és bekapcsolt kép nélkül nem megy. Akinek technikai gondjai vannak, jelezze a csoport óvodapedagógusának. Videó chat, vagy hasonló kommunikáció során egyeztetni kell az óvodapedagógusnak a szülőkkel, mielőtt képernyőfotó vagy hangfelvétel készül; a feladatokban elküldött képeket, videókat, megoldásokat az óvodapedagógusok bizalmasan kezelik, azokat az óvoda pedagógusain kívüli harmadik fél számára nem teszik hozzáférhetővé.

Kérjük a szülőket, gondviselőket, hozzátartozókat, hogy a nevelési év sikeres teljesítésében segítsék a gyermekeket a fegyelmezett, konstruktív online jelenlétben, a kiosztott feladatok elvégzésében, azok visszaküldésében!

Az online óvodai nevelésben való részvétel elmulasztásakor:

- ☛ Ha a gyermek és szülője előre bejelentett, alapos indok nélkül az óvodapedagógus számára legalább 3 napon keresztül nem elérhető, a kiadott feladatokat nem teljesíti, az óvodapedagógussal nem kommunikál, az óvodapedagógus értesíti az főigazgatót.
- ☛ Ha a csoport óvodapedagógusának jelzése alapján, a passzivitás továbbra is fennáll, az intézmény vezetés szólítja fel a szülőt/gondviselőt az online óvodai nevelésben való részvétel elmulasztásának következményeire.

Ha az intézmény nem tud kapcsolatot tartani a gyermekkel, illetve a szülővel, felvesszük a kapcsolatot a gyermekvédelmi szolgálattal.